

פרשת ויגש אליו

(א) ויגש אליו יהודה וגר, רבי אלעזר פתח, * כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך. האי קרא אוקמוה, אבל תא חזי, * כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, * כל יומא ויומא, עביד עבידתא, כדקא חזי, בכל יומא ויומא כמה דאצטריך, כיון דאתא יומא שתיחאה, ואצטריך * למברי אדם, * אתת אורייתא קמיה, אמרה * האי אדם דאת * בעי למברי, זמין הוא לארגזא קמך, אלמלא לא תאריך * רוגזא, טב ליה דלא יתברי. אמר * לה קב"ה, וכי * * למגנא אתקרינא * ארך אפים.

(ב) אלא * כלא באורייתא אתברי, וכלא באורייתא אשתכלל, בגין דעד לא ברא קב"ה עלמא, * אתיין כל * אתוון קמיה, ועאלו כל חד וחד * למפרע.

(ג) עאלת * תי"ו, אמרה קמיה, רעותך למברי בי עלמא, א"ל לאו, דבך זמינין כמה צדיקיא * למימת, דכתיב * והתוית תיו על מצחות האנשים וגו'. ותנינן, דכתיב * וממקדשי תחלו אל תקרי ממקדשי אלא ממקודשי ובגין כך עלמא * לא יתברי בך.

מסורת הזהר

(א) (ישעיה ס"ג) ח"ב כ. ז. ח"ג רעא: רצ. (ב) כד ברא - עלמא: הקסה"ז כ"ה ציון ג. ב"ב א' ציון א'. (ג) כל יומא ויומא: הקסה"ז ד' ציון ב'. (ד) למברי אדם: ב"א קמ"ג ציון א. ב. ב"ב א' ציון ה. (ה) אתת אורייתא: חולדות א' ציון ה. (ו) למגנא - ארך אפים: ח"ג סט: (ז) כלא באורייתא אתברי: הקסה"ז ס"ו ציון א. (ח) אתוון: הקסה"ז כ"ה ציון ד'. (ט) למפרע: הקסה"ז שם ציון ה'. (י) תי"ו: הקסה"ז כ"ו ציון א'. (יא) (יחזקאל ט') נח ק"א ציון ג. (יב) (שם) נח ס"ח ציון א.

דרך אמת

(א) לח"ס. (ב) נכנסו כל האומות לפני הש"י בסדר חשריק כדלעיל בהקדמה דף כ"ב בלוחיות דכ"ב המנוח סכ"א.

חלוסי גרסאות א' מוסיף אמרה קמי קביה. ב רוגז. ג מוסיף אל רחום וחונן ארך (אה"ל). ד לממת. ה כן לא יתברי.

ויגש אליו יהודה

נברא בתורה, והכל נשתכלל בתורה. וכמו שהתורה מתחלת בב' כן נברא העולם בב'. כי מטרם שברא הקב"ה את העולם שהוא הנוקבא, באו כל האותיות לפניו, ונכנסו כל אחת ואחת למפרע. דהיינו בסדר חשר"ק צפע"ס וכו'. ולא בסדר אבג"ד וכו'.

(ג) עארת. תיו וכו': נכנסה ה' ואמרה לפניו. רצונך לברוא עמי את העולם. אמר לה הקב"ה לא. כי בך עתידים הרבה צדיקים למות. שכתוב, והתוית תיו על מצחות האנשים וגו'. ולמדנו, שכתוב וממקדשי תחלו. אל תקרי וממקדשי, אלא וממקודשי שהם הצדיקים, (כפ"ש

במסכת

הסולם

(א) ויגש אליו יהודה וגו': ר' אלעזר פתח ואמר, כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וגו'. מקרא זה בארוהו. אבל בא וראה, כשברא הקב"ה את העולם, כל יום ויום עשה את מלאכתו כראוי, בכל יום ויום עשה כמך שצריך, כיון שבא יום הששי, והוצרך לברוא את האדם, באה לפניו התורה. אמרה, אדם זה שאחה רוצה לברוא, עתיד הוא להכעיס אותך, אם לא תאריך אפק, מוטב לו שלא יברא. אמר לה הקב"ה, הכי בחנם אני נקרא, ארך אפים. הכיאור הוא בסוף המאמר.

(ב) אלא כלא באורייתא וכו': אלא הכל

(מוסיף דף ר"ה ע"א * דף ר"ה ע"ב)

(ד) ה' עאלו תלת אתוון : * שינ, ב קוף, ריש, כל חד וחד בלחודוי, איל קביה, לאו אתון כדאי, למברי בכו עלמא, דהא אתון אתוון דאתקרי בכו שקר, ושקר לאו איהו כדאי למיקם קמאי, והא אוקמוה.

(ה) ג ועלו ג י פ"א ה צד"י, וכן כלהו, עד דמטו אתוון לאת י כ"ף, כיון דנחת כ"ף מעל כתרא, אודעזעו עלאי דותתאי ה כו, עד דאתקיים כלא באת י ב"ת, דאיהו סימן ה ברכה, ווביה אשתכלל עלמא ואתברי.

(ו) ואי תימא, ה דאל"ף איהו רישא דכל ז אתוון, ה יאות איהו, אלא בגין דאתקרי ביה ארור, ה ובג"ד לא אתברי ביה עלמא, י אע"ג דאל"ף יא איהו את דרזא עלאה, בגין דלא י למיהב דוכתא לסטרא אחרא, דאקרי ארור, לא אתברי ביה עלמא, ואשתכלל בבית עלמא, וביה אתברי.

(ז) ת"ח, כי אתה אבינו, בגין דהאי עלמא, בהאי דרגא אשתכלל ואתברי, ובר נש ביה אתברי, ונפק לעלמא.

(ח) כי אברהם לא ידענו, י דהא אע"ג דביה קיומא דעלמא, לא אשתדל עלן, כמה דאשתדל על ישמעאל, דאמר י לו ישמעאל יחיה לפניך. וישראל לא יכירנו, בגין דכל ברכאן דאצטריך לברכא לבנוי, שבק להאי דרגא י לברכא כלהו.

מסורת הזהר

(א) ש"י: הקסה"ז כ"ז ציון ב. (ב) ק"ף ר"י"ש: הקסה"ז כ"ט ציון ב. ה. ה. (ג) שקר: שם ציון ג. ד. (ד) פ"א: הקסה"ז ל"א ציון א'. (ה) צד"י: שם כ"ט ציון ז. (ו) כ"ף: שם ל"ה ציון ג. (ז) בית: שם מ' ציון ו'. (ח) ברכה: שם ציון ז'. (ט) אלף: שם מ"א ציון א. (י) (בראשית י"ז) ח"ב לב.

חלופי גרסאות ה עלת. כ ועאלו. ג ס"ה. ד ל"ג וחחאי. ה וכו'. ז ובה. ז מסיף אינון אתון. ח לא ול"ג יאות. ט ל"ג ובג"ד; ובגין דאתקרי ביה ארור. י ואע"ג. יא איהו. יב למהב. יג דאע"ג ול"ג דהא. יד לאתברכא.

<p>מאמר</p> <p>במסכת שבת דף נה. ע"ש) ומשום זה, העולם לא יברא בך.</p> <p>(ד) עאלו תלת אתוון וכו': באו ג' האותיות, שינ קוף ריש, כל אחד ואחד בפני עצמו. אמר להן הקביה, אינכן כדאי, שיברא בכן העולם, כי אתן האותיות שנקרא בכס שקר, ושקר אינו שוה לקום לפני, וכבר בארוה.</p> <p>(ה) ועלו פ"א צד"י וכו': ובאו האותיות פ' וצ', וכן כולן, עד שהגיעו האותיות לאות כ', כיון שירדה הכ' מעל הכתר, נזדעזעו העליונים ותחתונים, עד שנתקיים הכל באת ב', שהיא סימן ברכה, ובו נשתכלל העולם ונברא. וביאור ענין זה המצא לעיל (בהקדמת ספר הזהר דף כ"ה מאות כ"כ עד אות ל"ט בהסולם ע"ש).</p> <p>(ו) ואי תימא דאלף וכו': ואם תאמר, הרי הא' הוא ראש כל האותיות, והיה צריך לברוא בה העולם. ומשיב, כך הוא, אלא משום שנקרא (ושו"י דף ר"ה ע"ב)</p>	<p>הסודים</p> <p>בה ארור, לא נברא בה העולם, משום זה, אע"פ שהא' היא אות מסוד עליון. בכדי שלא לתת מקום דהיינו כח וחיווק, לסטרא אחרא, הנקראת ארור. לכן לא נברא בה העולם, ונשתכלל העולם בב' ובו נברא.</p> <p>(ז) ת"ח, כי אתה אבינו: פירושו, משום שעולם הזה, שהוא הנוקבא דו"א הנקראת אתה, נשתכלל ונברא במדרגה זו, דהיינו בסימן ברכה, כנ"ל שהעולם נברא ונשתכלל בב', מפני שהיא סימן הברכה, וגם האדם נברא בה, במדרגת סימן הברכה, ויצא לעולם. לפיכך נחשבת הנוקבא מבחינה זו לשודש אל האדם, ואנו אומרים אליה, כי אתה אבינו. דהיינו כי אתה שורשינו. ומ"ש שגם האדם נברא בסימן ברכה, יכולר להלן (ברך ג' ר"ה ועם זה).</p> <p>(ח) כי אברהם לא ידענו: כי אע"פ שבו קיום העולם, שה"ס החסד, שכתוב, עולם חסד יבנה, לא השתדל עלינו כמו שהשתדל על ישמעאל, שאמר, לו ישמעאל יחיה לפניך. וישראל לא יכירנו</p>	<p>ויגש אליו יהודה</p>
---	---	------------------------

(ט) אתה ה' אבינו, דהא אנת ה קיימת עלן תדיר לברכא, ולאשגחא עלן, כאבא דאשגח על בנין, בכל מה דאצטריך לון. גואלנו מעולם שמך, דהא אנת הוא גואל, דהכי אתקרי "המלאך הגואל", י ודא גואלנו מעולם שמך, שמך ודאי. תנינן אין מפסיקין בין גאולה לתפלה, כמה דלא מפסיקין בין תפלה של יד, נ לתפלה של ראש, דבעי למחזי דכלא חד, והא אוקמוה.

מסורת הזהר

(א) (בראשית מ"ח) נח דף ט"ז ציון א. (ב) תפלה ש"י לתפלה ש"ר: הקס"ז דף קפ"ו ציון ב. ד. חלופי גרסאות ה קיימא. ז ודאי (אה"ל). ג לשל וליג לתפלה.

ויגש אליו יהודה

הסולם

מאמר

עלמא דאתגליא כי הנוקבא שמחזה ולמעלה דז"א נקראת הוא, דהיינו נסתר, ולא אתה. כנודע. ומתוך שהיא, עלמא דאתגליא עם הארת החכמה, ע"כ אמרו לה, כי אתה אבינו כי גם בני ישראל הם ממדרגת עלמא דאתגליא כנ"ל, שע"כ נברא עם השם ארך אפים. כי אברהם לא ידענו, דלא אשתדל עלן, כמה ראשתדל ער ישמעאל, דאמר, דו ישמעאל יחיה לפניך, כי ישמעאל ה"ס, מל ולא פרע י"ה, שאינו ממשיך הגיד רחמיה, שנק' י"ה, ומילה שלו היא בריקניא דהיינו בוי"ק, בלי מוחין דהארת חכמה. ולהיותו צריך לחכמה, כי הוא מבחי' מחזה ולמטה, ואין לו, ע"כ נחשב לפסולת הימין. אמנם אברהם ה"ס חסדים דימין הבינה שאינו צריך לחכמה, וע"כ הוא מכוסה מחכמה, בסוד, כי חפץ חסד הוא, וע"כ התפלל ביותר על חסדים הנעלמים מחכמה, כי אליהם כל חפצו ותשוקתו. וז"ס שאמר, לו ישמעאל יחיה לפניך, ולא אמר כלשון הזה על יצחק. ונמצא משום זה, אברהם לא ידענו, שאין הדעת שלו מגולה לנו. וישראל לא יכירנו, מטעם שישראל ה"ס קו אמצעי שמחזה ולמעלה דז"א, ששם סוד עלמא דאתכס"א מהארת חכמה, וע"כ כל ברכאן דאצטריך לברכא לבנוי, שבק להאי דרנא, דהיינו אל הנוקבא, לברכא כלדו, כי בניו הם מבחינת מחזה ולמטה, שהיא עלמא דאתגליא בהארת חכמה, וכיון שהוא רק בחינת חסדים מכוסים, לא היה יכול לברך אותם, וע"כ הניח הברכה שלהם ביד הנוקבא, שהיא עלמא דאתגליא, שהיא תברך אותם. הדי אשר ישראל לא יכיר את צרכינו למלאות לנו, לפיכך אמרו אל הנוקבא, אתה ה' אבינו, דהא את וכו' בכל מה דאצטריך לון, דהיינו הן חסדים והן חכמה, גואלנו מעולם

יכירנו: כי כל הברכות שהיה צריך לברך את בניו, הניח למדרגה הזאת, דהיינו הנוקבא, לברך את כולם. דהיינו כמ"ש וזאת אשר רבר להם אביהם, שפירושו הנוקבא הנקראת זאת, דבר להם דהיינו בשבילם, אביהם, שתברך אותם, וכן בכרכת אפרים ומנשה, אמר, המלאך הגואל אותי מכל רע, שהוא הנוקבא, יברך את הנערים וגו'.

(ט) אתה ה' אבינו: היינו הנוקבא כנ"ל, כי את עומדת עלינו תמיד, לברך ולהשגיח עלינו, כמו אב המשגיח על הבנים בכל מה שנצרך להם. גואלנו מעולם שמך: כי את, דהיינו הנוקבא, היא גואל, כי כן היא נקראת, המלאך הגואל, וזהו גואלנו מעולם, שמך. שם ודאי, שהוא הנוקבא, הנקרא שם הוי"ה. למדנו, שאין מפסיקים בין גאולה לתפלה, דהיינו בין הברכה גאל ישראל, לתפלה שמונה עשרה, כמו שאין מפסיקים בין ברכת תפלה של יד לברכת תפלה של ראש, וכבר בארוה.

ביאור המאמר. כי הוקשה לו בכתוב, ויגש אליו יהודה, שלכאורה הוא מיותר, שהיה מספיק לומר, ויאמר אליו יהודה בי אדני, ופתח ר' אלעזר לכאור זה עם הכתוב, כי אתה אבינו וגו'. ומוכיח תחילה, שהאדם והנוקבא דז"א הם שניהם במדרגה אחת, דהיינו במדרגת חסדים המגולים בהארת החכמה, שהאדם נברא עם השם ארך אפים, שיותר שמאריך אפו ואינו מגלהו, כדי שהאדם יוכל לקבל גיד דהארת החכמה, וכן העולם שהוא הנוקבא דז"א נבראה עם כ', שפירושה נקודת בהיכליה, שהיא סימן ברכה, דהיינו התחלה לגילוי הפוחין דגיר דהארת החכמה, כמ"ש לעיל (בראשית א' דף קכ"ט אות קל"ט וק"מ) אשר א' ה"ס חיות מ"מירין, שפירושו חסדים מכוסים מחכמה, ובי' ה"ס חיות דאתגליין, שפירושו חסדים המתגלים בהארת החכמה. עש"ה.

ועם זה ביאר הכתוב, שאמרו ישראל אל הנוקבא דז"א, שנקראת אתה, מטעם היותה

(דש"י דף ר"ה ע"כ)

(י) רבי יצחק ורבי יהודה, הווי יתבי ליליא חד ולעאן באורייתא, אמר ר' יצחק לרבי יהודה, הא תנינן דכד ברא קב"ה עלמא, * עבד עלמא תתאה, כגוונא דעלמא עלאה. וכלא דא לקבל ה דא. ואיהו יקריה לעילא ותתא.
 (יא) אמר רבי יהודה, הכי הוא ודאי, וברא אדם על כלא, הה"ד * אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי, אנכי עשיתי ארץ ודאי, * מ"ט עשיתי ארץ, בגין דאדם עליה בראתי, דאיהו קיומא דעלמא, למהוי כלא בשלימו חד.
 (יב) פתח ואמר, * כה אמר האל ה' בורא השמים * ונוטיהם רוקע הארץ וצאצאיה נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה. האי קרא אוקמוה, אבל כה אמר האל ה' בורא השמים ונוטיהם, דא קב"ה, לעילא לעילא, דאיהו בורא השמים, ואתקין ליה תדיר, בכל זמנא. רוקע הארץ וצאצאיה, דא י ארעא קדישא, * צרורא דחיי. נותן נשמה לעם עליה, * הארץ דא היא ה דיהבה נשמה * וגוי.

(יג) אמר רבי יצחק, כלא איהו לעילא, דהא מתמן נפקא נשמתא דחיי, דהאי ארץ. והאי ארץ, נקטא נשמתא למיהב לכלא, בגין * דההוא נהר דנגיד

מסורת הוהר

(א) עלמא תתאה כנוונא דעלמא עלאה: ב"ב י"ט ציוו ב. ויצא ס"ג ציון א. ק"ג ציון א. (ב) (ישעיה מ"ה) לך ס"ח ציון ג. (ג) (ישעיה מ"ב) ח"ב קסח. ח"ג קנט. (ד) צרורא דחיי: נח דף נ"ב ציון ד.

חלופי גרסאות א' מוסיף דא בגין למהוי דא לקבל דא. ב כלא. ג ל"ג מיט עשיתי ארץ. ד ונוטיהם וגוי. ה ה' וגוי. ו רוחא. ז ל"ג הארץ. ח דיהבא. ט ל"ג וגוי. י דהא ההוא.

נפש רוח נשמה

הסולם

מאמר

זה, שכל פרט ופרט שביולם התחתון יש לו שורש. כנגדו בעולם העליון, והוא כנודו למעלה ולמטה. (יא) אמר ר' יהודה וכו': אר"י, כן הוא ודאי, וברא אדם על הכל, שהוא כולל ומשלים כל פרטי הכריאה, וז"ש, אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי, אנכי עשיתי ארץ, זה ודאי ואינו צריך להשמיענו. אלא משמיענו, מהו הטעם שעשיתי ארץ, משום שאדם עליה בראתי, שהוא קיום העולם, ושתהיה הכל שלימות אחד. כלומר, שתכלית כל העולם ושלימותו, הוא האדם.

(יב) פתח ואמר, כה אמר האל וגוי: מקרא זה כבד בארוה. אבל כה אמר האל ה' בורא שמים ונוטירם. זהו הקב"ה למעלה למעלה, דהיינו בינה, שהוא בורא השמים, שהוא ז"א, שהבינה, מתקנת את ז"א תמיד בכל זמן. כלומר שהיא מאצלת אותו ומשפעת לו המחין. רוקע הארץ וצאצאיה, זהו ארץ הקדושה צדור החיים, דהיינו הנוקבא. נותן נשמה לעם עריה, הארץ, שהיא הנוקבא, נותנת נשמה.

(יג) אמר ר' יצחק וכו': אר"י, הכל היא למעלה, דהיינו כבינה, וחולק על ר, יהודה

משולם שמך, דהא אנת הוא נואל וכו'. כי אין גאולה אלא במוחין דהארת החכמה, וע"כ נקראת הנוקבא, המלאך הנואל כלפי בני ישראל, וכן יסוד דז"א הנקרא יוסף, נקרא נואל כלפי הנוקבא, משום שמשפיע לה המוחין הללו דהארת חכמה, וז"ס שאין מפסיקים בין גאולה לתפלה, דהיינו בין יסוד לנוקבא, כי ליחדם אנו צריכים, וגם ז"ס שאין מפסיקים בין תפלה של יד שה"ס הנוקבא, לבין תפלה של ראש שה"ס ז"א, ובזה נפתח לנו ביאור הכתוב ויגש ארץ יהודה, כי יהודה ה"ס הנוקבא דהיינו תפילה, ויוסף ה"ס גאולה, כנ"ל, ומשמיענו הכתוב שנגשו זה לזה, לזווג, עד ולא יכול יוסף להתאסף וגוי, וגילה להם המוחין הללו.

(י) ר' יצחק ור' יהודה וכו': ד"י ור' יהודה, היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה. א"ר יצחק לר' יהודה, הרי למדנו, כי כאשר ברא הקב"ה את העולם, עשה את עולם התחתון כעין עולם העליון, ועשה הכל זה כנגד (רמב"ם דף ר"ה ע"ב)

ונפיק, איהו יהיב ועייל נשמתין להאי ארץ, א ואיהו נקטא לון, ויהבא כלא.

(ד) ת"ח, כד ברא קב"ה ליה לאדם, אכניש עפריה, מארבע י סטריין דעלמא, וענד גרמיה באתר דמקדשא לתתא, ואמשיך עליה י נשמתא דחיי מבי מקדשא לעילא.

(טו) ונשמתא איהי ס כלילא בתלת י דרגין, ועל דא * תלת שמהן אינון נשמתא, כגוונא דרזא עלאה, * נפ"ש, רו"ח, נשמה. נפש, הא אוקמוה, י דאיהי תתאה מכלא. רוח, איהו קיומא, דשלטא על נפש, ואיהו דרגא עלאה עלה, לקיימא ס עלה בכלא, כדקא חזי. נשמה, איהי ס קיומא עלאה על כלא, ושלטא על כלא, דרגא קדישא, עלאה על כלהו.

(טז) ואלין תלת דרגין, כלילן בהו בבני נשא, לאינון י דזכאן יא לפולחנא דמאריהון. דהא בקדמיתא אית ביה נפש, ואיהו תקונא קדישא לאתתקנא יי בה בר נש. כיון י דאתי בר נש לאתדכאה בהאי דרגא, אתתקן לאתעטרא ברוח, דאיהו דרגא קדישא. דשריא על נפש י לאתעטרא יי ביה בר נש, ההוא דזכי.

(יז) כיון דאסתלק בהו: בנפש ורוח, ועאל ואתתקן בפולחנא דמאריה כדקא יאות, כדין שריא עליה נשמה, דרגא עלאה קדישא, דשלטא על כלא,

מסורת הזוהר

(א) נפש רוח נשמה: כ"א דף ר"כ ציון ד. ה. (ב) אתי כ"ג לאתדכאה - לאתעטרא ברוח - שריא עליה נשמה: נח כ"ג ציון א.

חלוסי גרסאות א ואיהי. ב נקטא (אה"ל). ג סטרי עלמא. ד נשמה. ה כלילת. ו גוונין (אה"ל). ז ואיהי. ח דה בכל אתר (אה"ל). ט קיימא. י דזכאין. יא לפולחנא. יב בית. יג לאתערא (אה"ל). יד בה; ב"ג בית.

נפש רוח נשמה

הסולם

מאמר

על הנפש, והוא מדרגה שלמעלה ממנה, שנמשך מן ז"א, לקיים אותה בכל. הן כחמה הן בחסדים, כראוי. נשמה היא קיום, עליון על הכל, דהיינו אור הכינה. שהיא עליון על אור ז"א ואור הנוקבא, שהם רוח נפש. ושולטת על הכל, מדרגה קדושה העליונה על כולם. דהיינו על רוח נפש.

יהודה, שאמר, שנותן נשמה לעם, סוכב על הנוקבא, כי משם, מבינה, יוצאת נשמת חיים לארץ הזו, שהיא הנוקבא. וארץ הזו מקבלת הנשמה, לתת לכל, כי נהר ההוא הנמשך ויוצא, שהוא ז"א, הוא, מקבל מבינה, ונותן ומכניס הנשמות לארץ הזו, שהיא הנוקבא, והיא מקבלת אותן ונותנת לכל אדם, הנוכח בה.

(טז) ואלין תלת דרגין וכו': ואלו ג' מדרגות, נפש רוח ונשמה, כלולות בבני אדם, באלו שזכו לעבודת רבונם. כי מתחילה יש לו נפש, והיא תקון קדוש, שיתחבנו בה בני אדם. כיון שהאדם בא להטהר במדרגה זו הוא מתתקן להתעטר עם רוח, והיא מדרגה קדושה השורה על הנפש, שיתעטר בה אדם ההוא שזכה.

(יד) ת"ח כד ברא וכו': בוא וראה כאשר ברא הקב"ה את האדם, אסף עפרו מארבע רוחות העולם, ועשה אותו במקום בית המקדש שלמטה, שה"ס הנוקבא, והמשיך עליו נשמת חיים, מבית המקדש שלמעלה, שה"ס בינה.

(יז) כיון דאסתלק בהו וכו': כיון שנתעלה בנפש ורוח, ובא ונתקן בעבודת רבונו כראוי, אז שורה עליו הנשמה, שהיא מדרגה

(טו) ונשמתא איהי כלילא וכו': והנשמה היא כלולה שלש מדרגות, ועל כן שלשה שמות יש לנשמה, כעין הסוד העליון, נפש, רוח, נשמה. נפש, הרי באדוה שהיא תחתונה מכולם. שהיא נמשכת מן הנוקבא, שהיא התחתונה מעשר סמירות. רוח, הוא קיום, השולט (דפו"י דף ר"ה ע"ב * דף ר"ו ע"א)

בגין [לאתעטרא בדרגא עלאה קדישא, וכדין איהו שלימא דכלא, שלים בכל סטרין, למזכי בעלמא דאתי, ואיהו רחמא דקביה, כד"א " להנחיל אוהבי ה יש, מאן אינון אוהבי. אלן אינון דנשמתא קדישא בהו.

יח) אמר ר' יהודה, אי הכי הא כתיב, י כל אשר נשמת רוח חיים באפיו וגו'. אל הכי הוא ודאי, דהא לא אשתאר בהו, מכל אינון דהוו י בהו נשמתא קדישא, כגון חנוך, ירד, וכלהו צדיקיא, בגין לאגנא על ארעא, דלא ישתצי בגינייהו, הה"ד כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו, כבר מתו, ואסתלקו ד מעלמא, ולא אשתאר מנהון מאן דיגין על עלמא, בהווא זמנא.

יט) ת"ח, כלא אינון דרגין, אלן על אלן, נפ"ש, רו"ח, נשמ"ה, דרגא על דרגא, נפש בקדמיתא, ואיהי דרגא תתאה, כדקאמרן. רוח לבתר, דשריא על נפש, וקיימא עלה. נשמה, דרגא דסלקא על כלא, ואוקמוה.

כ) נפש: דא נפש דוד, ואיהי דקיימא לקבלא נפש, מההוא נהר דנגיד ונפיק. רוח: דא רוח דקיימא ז עליה ח דנפשא, ולית קיומא ס לנפש, אלא ברוח, ודא איהו רוח, דשריא בין י אשא ומיא, ומהכא אתון האי נפש.

כא) רוח, קיימא בקיומא י דדרגא יא אוחרא עלאה, י דאקרי נשמה, דהא מתמן י נפקי נפש ורוח. מתמן אתון רוח, וכד נטיל רוח, כדין י נטלא

מסורת הזהר

א) (משלי ח') הקסה ז"נ"ח ציון א. ב) (בראשית ז') ח"א רנה : ג) אשא ומיא — רוח: הקסה"ז דף ס"ו ציון א. (תלת יסודין).

חלוסי גרסאות ה ליג יש; וגו' (אה"ל). ז אה"ל מעתיק כאן את הזהר בהשמטות דף רג"ה: ד"ה שאל בשינוי גרסאות. ג ביה, ד מן עלמא. ה כל. ו קיימא. ז על (אה"ל). ח ליג דנפשא; נפשא. ט בנפש. י ו רגא. יא אחרא. יב דאיהי. יג נפק. יד נטל.

מאמר האולם נפש רוח ונשמה

יט) ת"ח כרא אינון וכו': בוא וראה, הכל הם, מדרגות על מדרגות, ונפש רוח ונשמה, הם מדרגות על מדרגות, זו למעלה מזו, נפש מתחילה, והיא מדרגה התחתונה, כמו שאמרנו. ואחר כך רוח, השורה על הנפש ועומד עליה. נשמה היא מדרגה העולה על הכל, ובארוה.

כ) נפש דא וכו': נפש, זו היא נפש דוד, שהיא הנוקבא, והיא עומדת לקבל הנפש מנהר ההוא הנמשך ויוצא. שהוא ז"א, רוח, זהו רוח העומד על הנפש, ואין קיום לנפש אלא ברוח. וזה הוא רוח השורה בין אש ומים, דהיינו ת"ת, שהוא קו אמצעי בין גבורה שנק' אש, לבין חסד הנקרא מים, ומכאן נזונת נפש הזאת.

כא) רוח קיימא בקיומא וכו': הרוח עומד ומקבל קיום ממדרגה אחרת עליונה, הנקראת נשמה, אשר משם יוצאים רוח ונפש, דהיינו

מדרגה עליונה קדושה השולטת על הכל, כדי שיתעטר במדרגה עליונה קדושה, ויהיה אז שלם בכל. שלם מכל הצדדים, לזכות לעולם הבא, והוא אוהבו של הקב"ה, כמו שאתה אומר, להנחיל אוהבי יש, מי המה אוהבי, אלו הם, שנשמה קדושה בהם.

יח) אמר ר' יהודה וכו': אר"י, אם כן, הרי כתוב, כל אשר נשמת רוח חיים באפיו וגו', ואם הזוכים לנשמה הם אוהביו של הקב"ה למה מתו במבול. אמר לו, כן הוא ודאי שהם אוהביו של הקב"ה, ולא נשאר מכל אלו שהיה בהם נשמה קדושה, דהיינו חנוך, ירד, וכל הצדיקים, שהיו יכולים להגן על הארץ שלא תשחת בזכותם. וזהו שכתוב, כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו, שפירושו כבר מתו ונסתלקו מן העולם, ולא נשאר מהם מי שיגן על העולם בזמן ההוא.

(רמב"ם דף ר"ו ע"א)

נפש, וכלא חד, ואתקריבו דא בדא, נפש אתקריב ברוח, ורוח אתקריב בנשמה, וכלא חד.

(כב) תא חזי, ויגש אליו, ב תקרובתא דעלמא בעלמא, ב לאתאחדא דא בדא, למהוי כלא חד, בגין דיהודה איהו מלך, ויוסף מלך, אתקריבו דא בדא, ב ואתאחדו דא בדא.

(כג) ר' יהודה פתח ז ואמר, א כי הנה המלכים נועדו, דא יהודה ויוסף, בגין דתרווייהו מלכים, ואתקריבו דא בדא, לאתווכחא תרווייהו כחדא בגין דיהודה אתערב ביה בבנימן, והוה ערב ב לגביה דאבוי ביה, בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. ועל דא אתקריב י קמיה דיוסף, לאתווכחא עמיה, על י עסקא דבנימן, דלא למהוי בנדוי, בהאי עלמא, ובעלמא דאתי, כד"א ב אנכי אערכנו מידי ח תבקשנו אם לא הביאותיו אליך והצגתיו לפניך וחטאתי לאבי כל הימים, ט בהאי עלמא, ובעלמא דאתי.

(כד) ועל דא, כי הנה המלכים נועדו י עברו יחדיו, אתרגיזו כחדא, ואתרגיזו דא בדא, בגיניה דבנימן. מה כתיב, המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו רעדה אחותם יב שם, לכל אינון דהוו יב תמן.

(כה) חיל כיולדה, בגין דהוו דחלין, לקטלא, י ולאתקטלא, י וכלא בגיניה דבנימן, דהא יוסף אזדבן בגיניה דיהודה, ואתאביד מאבוי. והשתא אתערב טו ביה בבנימן, ודחיל דלא יתאביד, ובגין כך ויגש אליו יהודה.

מסורת הזהר

(א) (תהלים מ"ח) ח"ג ה : רצב. (ב) (בראשית מ"ג).

חלופי גרסאות א מוסיף תיה תקרובתא (אה"ל). ב לאתחרא. ג ואתאחדו. ד ליג ואמר. ה לגבי אבוי בעלמא דין. ו לגביה. ז עסקיה. ח תבקשנו וגוי. ט בעלמא דין. י ליג עברו יחדיו. יא ליג שם. יב מוסיף תמן לכלהו שאר שבטין דהוו תמן; אינון לכלהו שאר שבטין דהוו תמן וליג דהוו תמן (ד"א). יג ולאתקטלא בגיניה דבנימן מה [ומה ד"א] כתיב כן תמהו נבהלו נחפזו וכל בגיניה דבנימן דהא. יד ליג וכלא. טו ליג ביה.

מאמר

הסולם

כי הנה המלכים נועדו

דהיינו אור הכינה, שממנה יוצאים אור ז"א שנקרא רוח ואור הנוקבא שנקרא נפש, משם ניוון הרוח, וכשהרוח נוסע, נוסעת אז גם הנפש, והכל אחד, ומתקרבים זה לזה, הנפש מתקרבת אל הרוח, והרוח מתקרבת לנשמה, וכולם אחד.

(כב) תא חזי ויגש וכי: בוא וראה, ויגש אליו וגו', הוא התקרבות עולם בעולם.

דהיינו התקרבות של עולם התחנות, שהוא הנוקבא, ובחינת נפש, הנקראת יהודה, לעולם העליון, שהוא יסוד דז"א, ובחינת רוח הנקרא יוסף, כדי שיהיה הכל אחד. משום שיהודה היה מלך ויוסף היה מלך, נתקרבו זה לזה ונתאחדו זה בזה.

כי הנה המלכים נועדו

(כג) ר' יהודה פתח וכי: ר"י פתח ואמר, כי הנה המלכים נועדו, זהו יהודה

(דפוסי דף ר"ו ע"א)

(כד) ועל דא, כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו: עברו יחדיו פירושו, שנתרגזו יחדיו, שהתרגזו זה לזה בשביל בנימן. מה כתוב, המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו רעדה אחותם שם, לכל אלו שהיו שם.

(כה) חיל כיולדה: משום שהיו יראים להרוג או להרג. והכל הית בשביל בנימן,

והנה יוסף נסכר בעצת יהודה ונאבד מאבוי

ועתה

(כו) ד"א, כי הנה המלכים נועדו, דא יהודה ויוסף, * דאזדמנו לאתוכחא דא עם דא, לאתוכחא תרווייהו כחדא, בגין דיהודה הוה מלך, ויוסף הוה מלך, ותרווייהו אתו כחדא, לאתוכחא דא עם דא. דא על בנימן, ודא על בנימן.

(כז) כי הנה המלכים, אמר ר' יהודה, רזא דמהימנותא הכא, דהא כד רעותא אשתכח, וקשורא אתעטר כחדא, כדין תרין עלמין מתקשרן כחדא, ואזדמנן כחדא. דא לאפתחא אוצרא, ודא ללקטא ולמכנש בגויה, וכדין כי הנה המלכים נועדו, תרין עלמין קדישין, עלמא עלאה, ועלמא תתאה.

(כח) עברו יחדיו, רזא דמלה, דכד מתחברן כחדא, כדין עברו יחדיו, בגין דכל י חיובין דעלמא, לא י אתעברן י לאתכפיא, עד דמתחברן כחדא, כדכתיב * ועובר על פשע, וע"ד עברו יחדיו, עברו: אינון חובין ה אתכפרו, בגין דהא כדין כל אנפין נהירין, וכל חובין י אתעברו.

(כט) ר' חייא אמר, רזא דא בתקונא י דקרבנא איהו, ה דהא כד י קרבנא אתקריב, וכלא י מסתפקין, י וכל חד וחד כדקא חזי ליה, כדין אתקשר כלא כחדא, וכל אנפין נהירין, וקשורא יא חד אשתכח, וכדין המלכים נועדו, י ואזדמנו כחדא, לכפרא על חובין, י לאעברא עלייהו, וכדין המלכים נועדו, י ואתקשרן כחדא, עברו יחדיו, לאנהרא כל אנפין, ולמהוי כלא רעותא חדא. י המה ראו כן תמהו, ס"ד דאינון מלכים, אלא אלין מאריהון דדינין,

מסורת הזהר

(א) (מיכה ז') ח"ג מו. קלא: קלב: קלר. (ב) קרבנא - מסתפקין: כ"ב דף צ"א ציון ג.

חלופי גרסאות ה רעוא. כ חובין (אה"ל). ג מתעברן; אתעברן: (אה"ל). ד ל"ג לאתכפיא; לאתכפרא. ה ואתכפרו. ו אתכפרו ואתעברו (אה"ל). ז דקרבנות. ח ל"ג דהא. ט מסתפקי. י כל. יא חרא. יב מן ואזדמנו ער ואתקשרן ארליג (אה"ל). יג ולאעברא. יד ואתקשרו.

כי הנה המלכים נועדו

המולם

מאמר

ועל דרך זה עברו יחדיו, עברו העונות, נתכפרו, משום, שבהארט הזווג, מאירים פני כל, וכל העונות מתכפרים. לאתכפיא, פירושו להתכפר, מלשון מתן בסתר יכפה אף. (משלי כ"א).

(כט) ר' חייא אמר וכו': רח"א, סוד כתוב הזה, הוא בתקון הקרבנות. כי כשנקרב הקרבן, והכל מקבלים הספקתם. כל אחד ואחד כראוי לו, אז מתקשר הכל כאחד, ומאירים כל פנים, וקשר אחד נמצא, דהיינו זווג אחי, ואז המלכים נועדו, שנועדו יחד לכפר על העונות להעביר אותם, ואז המלכים נועדו, שהם זו"ן, שנתקשרו יחד עברו יחדיו, דהיינו לכפר העונות, כדי להאיר כל פנים, ושיהיה הכל רצון אחד.

(ל) המה ראו כן חמרו: שואל, היעלה על דעתך שהם המלכים, שהמלכים ראו

ותמהו

ועתה ערב את בנימין, והיה מתירא שלא יאבד, ומשום זה, ויגש אליו יהודה.

(כו) ד"א כי הנה המלכים נועדו: ל"ג זה, כי הם דברים מכופלים. וצ"ל, ד"א כי הנה המלכים, אמר ר' יהודה רזא דמהימנותא וכו'.

(כז) כי הנה המלכים: אמר ר' יהודה סוד האמונה כאן. שהיא הנוקבא, כי כשנגלה הרצון, והיחוד התעטר בזו"ן כאחד, אז שני העולמות זו"ן, מתקשרים יחד, ונועדים יחד, זה, ז"א, לפתוח האוצר ולהשפיע, וזה, הנוקבא, ללקוט ולאסוף לחוכה, את השפע, ואז, כי הנה המלכים נועדו, שהם שני עולמות, עולם העליון, שהוא ז"א, ועולם התחתון, שהיא הנוקבא.

(כח) עברו יחדיו: משום שכל העונות שבעולם אינם נעברים להתכפר, עד שזו"ן מתחברים יחד, כמו שכתוב, ועובר על פשע,

(דמו"י דף ר"ו ע"א * דף ר"ו ע"ב)

חדוה דלהון למעבד ההוא דינא, דאתפקדו עליה, וכדין, כד מלכים אזדמנו
 י תרווייהו ברעותא חדא, כדין המה ראו : ההוא רעותא דתרין עלמין, כן
 תמהו נבהלו נחפזו, בגין דכלהו מארי דינא אתכפיין ומתעברן מעלמא, ולא
 יכלי לשלטאה, וכדין י מתעברין י קיומיהון, מעברין שלטנהון.
 (א) ר' אלעזר אמר ויגש אליו יהודה, מ"ט יהודה. בגין דהכי אצטריך,
 דאיהו ערב, כד"א * כי עבדך ערב את הנער, ורזא דמלה, יהודה ויוסף,
 הכי י אצטריכו דאתקרבא כחדא, בגין דיוסף איהו צדיק, יהודה איהו מלך,
 ועל דא ויגש אליו יהודה, בגין דקורבא דלהון, דאתקריבו כחדא, גרם כמה
 טבין דלעלמא, גרם שלמא לכלהו שבטין, גרם שלמא בינייהו, גרם
 דיעקב דאתקיים רוחא דיליה, כד"א י ותחי רוח יעקב י אביהם, ועל דא,
 קריבו י דדא עם דא אצטריך, בכלהו סטרין, לעילא ותתא.
 (ב) ר' אבא פתח י ואמר, י יפה נוף משוש כל י הארץ הר ציון ירכתי
 צפון קרית מלך רב. האי קרא רזא דמהימנותא איהו. יפה נוף: דא י איהו
 יוסף הצדיק, דכתיב ביה, ויהי יוסף יפה תאר י יפה מראה. משוש כל
 הארץ: איהו חדוה וחדו, לעילא ותתא. הר ציון ירכתי צפון, בגין דבחולקיה
 קאים משכנא דשילה, הר ציון דא ירושלם. ירכתי צפון, הכי י הוא ודאי
 לעילא ותתא.
 (ג) קרית מלך רב, אתר איהו מתקנא, יו דקביל מלך רב, דא מלכא

מסורת הזהר

(א) (בראשית מ"ד) ח"ג ריט: (ב) וישב רף ט' ציון ג. (ג) (תהלים מ"ח) ויצא מ"ב ציון ג.
 חלופי גרסאות א מלכין. ב תרווייהו: ותררווייהו עלמין. ג מוסיף כן תמהו המה ראו ההוא. ד מעברין.
 ס קיומיהון. ו אצטריך ולאחקרבא בהדה. ז בעלמא. ח ל"ג אביהם. ט דא. י ל"ג ואמר.
 יא הארץ ונוי. יב ל"ג איהו. יג ל"ג ויטה מראה. יד איהו. טו לקבל.

מאמר	הסולם	כי הנה המלכים נועדו
ותמהו. ומשיב, לא, אלא הם בעלי הדין, ששמחתם הוא לעשות הדין שנצטוו עליו, ואז, כשהמלכים נועדו שניהם ברצון אחד, אז, המה ראו. אותו הרצון של שני העולמות, ז"ן, כן תמהו נבהלו נחפזו, כי כל בעלי הדין נשקטו ונעברו מן העולם, ואינם יכולים לשלוט, ואז נעבר קיומם ונעברה שליטתם.		רוח יעקב אביהם. ועל כן, קרבת זה בזה היה נצרך בכל הצדדים, למעלה, ולמטה.
(א) ר' אלעזר אמר ויגש אליו יהודה: מה הטעם שנגש יהודה, ומשיב, משום שכך צריך להיות, כי הוא ערב, כמש"א, כי עבדך ערב את הנער, וסוד הדבר, יהודה ויוסף היו צריכים להתקרב יחד, משום שיוסף הוא צדיק, דהיינו יסוד דו"א, יהודה הוא מלך, דהיינו מלכות, נוקבא דו"א, וע"כ ויגש אליו יהודה, משום שאתקרבא שלהם שנקרבו יחד, סבב הרבה טובות לעולם, סבב שלום לכל השבטים, סבב שלום ביניהם עצמם, דהיינו בין יהודה ליוסף, סבב ליעקב שהרוח שלו חזר לתחיה, כמש"א ותחי		מאמר יפה נוף (ב) ר' אבא פתח ואמר. יפה נוף משוש כל ונוי: מקרא זה הוא סוד האמונה, יפה נוף זהו יוסף הצדיק, שכתוב בו, ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה. משוש כל הארץ, הוא ששון ושמחה למעלה ולמטה. הר ציון ירכתי צפון, משום שבחלקו של יוסף עומד משכן שילה. הר ציון זהו ירושלים. דהיינו הנוקבא, ירכתי צפון, כן הוא ודאי למעלה ולמטה, אשר הן בית המקדש של מעלה, שהיא הנוקבא, והן בית המקדש של מטה, הם כבחינת צפון, דהיינו כהארץ השמאל דכינה, שה"ס הארץ החכמה.
(דפווי רף ריו ע"ב)		(ג) קרית מלך רב, אתר וכו': מקום הוא המתוקן לפני מלך רב, זהו מלך העליון

עלאה דכלא, קדש הקדשים, דהא מתמן אתיא כל נהירו, ה וכל ברכאן, וכל חידו דכלא, דהא מתמן נהרין כל אנפין, ב ובי מקדשא אתברכא מתמן, וכד איהי מתברכא, מתמן נפקי ברכאן לכל עלמא, דהא כל עלמא מתמן אתברכא.

(ד) ר' יהודה ור' יוסי, (ה) אערעו ב בכפר ד חנן, עד דהוו יתבי ב אי אושפיזייהו, אתא חד בר נש, וחד מטולא דחמרא קמיה, ועאל ו בביתא. אדהכי, אמר ר' יהודה לרבי יוסי, הא ד תנינן, * דדוד מלכא הוה מתנמנמ כסוס, * ושינתיה זעיר, היך הוה קם ב בפלגות ליליא, * האי שעורא י זעיר יא איהו, ולא הוה אתער אפילו בתלתות י ליליא.

(לה) אמר ליה, בשעתא דעאל ליליא, הוה יתיב עם כל רברבי ביתיה, ודאין י דינא, ועסיק י במלי דאורייתא, ולבתר הוה נאים שינתיה עד פלגות ליליא, וקם בפלגות ליליא, ואתער, ואשתדל בפולחנא דמאריה, בשירין ותושבחן.

(לו) אדהכי אמר * ההוא בר נש, וכי האי מלה דקאמריהו, הכי הוא, רזא דמלה הכא, דהא דוד מלכא חי וקיים, לעולם ולעלמי עלמין, ודוד מלכא, הוה נטיר כל יומי, ולא טו יטעם טו טעם מיתה, בגין דשינתא חד משתין במיתה איהו, ודוד בגין דוכתיה דאיהו חי, לא הוה נאים, אלא שיתין נשמי,

דרך אמת

(ה) פגשו יחד בכפר חנן ונחטך כך בא אדם אחד ותסוי א' דוד: ב"א דף ק"י ציון א. (ב) פלגו ליליא: לפגו ונכנס בבית האוספיזא.

מסורת הזהר

הקסה"ז דף קל"ט ציון א.

חלוסי גרסאות א' ובכל. ב לבי מקדשא דאתברכא (אה"ל). ג לכפר. ד חנן (אה"ל). ה בכי. ו לביתא (אה"ל). ז תנינא. ח ושנתיה. ט הא. י זעירא. יא מוסיף איהו שינתיה. יב דליליא. יג ליג דינא ועסיק. יד מלי; במילי (דיא). טו יטעום. טז טעמא דמותא.

מאמר

הסולם

שחין נשמי

(לה) אמר ליה בשעתא וכו': א"ל בשעה שבא לילה היה יושב עם כל גדולי ביתו ודן דינים. ועסק בדברי תורה, כלומר, שלא הלך לישן בתחילת הלילה אלא סמוך לחצות לילה, ואחר כך היה ישן את שנתו עד חצות לילה, וקם בחצות לילה, והתעורר ועסק בעבודת רבונו בשירות ותשבחות.

העליון על כל קדש הקדשים. כי משם באים כל האורה וכל הברכות וכל חדות כל, שמשם מאירים כל פנים, ובית המקדש מתברך משם, וכשהיא מתברכת יוצאות משם הברכות לכל העולם, כי כל העולם מתברך משם.

מאמר שחין נשמי

(לד) ר' יהודה ור' יוסי וכו': ר"י ור"י נפגשו בכפר חנן, בעוד שהיו יושבים במלונם, בא אדם אחד, ומשא חמור אחד לפניו, ונכנס לבית. בתוך כך, אמר ר' יהודה לר' יוסי, הרי למדנו, שדוד המלך היה גם כסוס ושנתו מועטת, ואם כן, איך היה קם בחצות לילה, הרי שיעור הוה, ששים נצימות של שינת הסוס, מעט הוא, ולא היה מקיץ אפילו בשליש לילה.

(דפ"י דף ר"ו ע"ב *) דף ר"ו ע"א

(לו) אדהכי אמר וכו': בתוך זה אמר אותו אדם, וכי כך הוא דבר זה שאמרתם, סוד הדבר הוא כא", כי דוד המלך חי וקים לעולם ולעולמי עולמים, ודוד המלך היה שומר עצמו כל ימיו שלא יטעם טעם מיתה, משום ששינה הוא אחד מששים במיתה, ודוד, משום מקומו, שהוא חי, לא ישן אלא ששים נשימות, כי עד ששים נשימות חסר א'

הוא

דעד שתין נשמי חסר חד, איהו חי, מתמן ולהלאה, טעים ב"נ, טעמא דמותא, ושליט ביה סטרא ה' דרוח מסאבא.

(ז) ודא הוה נטיר דוד מלכא, דלא כ' יטעם טעמא דמותא, כ' ושליט ביה סטרא ז' דרוחא ה' אחרא, בגין דשתין נשמי חסר חד, איהו רזא דחיים דלעילא, עד שתין נשמי, דאינון שתין י' נשמי עלאין, ואילין רזא דלהון, דתליין בהון חיי, ומכאן ולתתא, רזא דמותא הוה.

(ח) וע"ד, דוד מלכא, הוה משער שעורא דליינא, בגין דיתקיים בחיים, דלא ישלוט י' ביה טעמא דמותא. וכד אתפליג ליינא, הוה דוד מתקיים באתריה, בגין דכד אתער פלגו ה' ליינא, וכתרא קדישא אתער, בעא דלא דאשכחא ליה לדוד, מתקשר באתר אחרא, באתר דמותא.

(ט) בגין דכד ט' אתפליג ליינא, וקדושה עלאה אתער, ובר נש י' דנאים

חלופי גרסאות ה' ל"ג דרוח; בישא רוח (אה"ל). ז יטעום. ג ולא ישליט; ישלט (ד"א); ישלוט (אה"ל). ד דרוח; ל"ג דרוחא. ס מסאבא. ו מוסיף חסר חד אינהו (איהו) נשמי. ז מוסיף ביה סטרא אחורא (אה"ל). ח דליינא. ט אתפליג. י נאים.

שתין נשמי

הסולם

מאמר

ביאור המאמר. בתחילה נכאר שינה ויקיצה בשורשם. והנה שינה, פירושו סתימת העינים, שהם המוחין, כמו הישן השוכב בעצימת העינים בלי דעת. ושורשו נמשך. משליטת הארת קו השמאל שהיא חכמה. בעת שהיא במחלוקת עם קו הימין, שהיא חסדים, שמטעם שאין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים, המוחין נסתמים. שה"ס השינה. והיקיצה משינה, נמשכת מקו אמצעי, כי מצב השינה נמשכת עד עלית קו האמצעי עם המסך דחירק שבו. שה"ס נקודת מנעולא, (כנ"ל פ"ח לך דף י"ג ד"ה ונתבאר ע"ה) הממעת את קו השמאל ומכללהו בימין, שהחכמה שבשמאל נכללת בחסדים שבימין, ואז נפתחים המוחין והחכמה יכולה להאיר. שה"ס היקיצה.

ומכאן תבין ההפרש הגדול בין חג"ת דו"א שמחזה שלו ולמעלה, לבין נה"י שמחזה שלו ולמטה. כי ג' קוין דו"א נקראים חג"ת שבעת שהחסד הוא במחלוקת עם הגבורה, נמשך לו השינה, וכשהת"ת שלו שהוא קו אמצעי מכריע ועושה שלום ביניהם עם כח המסך דמנעולא שבו, הוא ממשיך היקיצה, דהיינו שהמוחין נפתחים. כי אז החכמה שבשמאל נכללת עתה בחסדים שבימין, ויכולה להאיר כנ"ל. הרי שהמסך דמנעולא נמצא בת"ת, שהוא קו אמצעי, ותדע שהיא סוד נקודת החוה אשר בת"ת, ששם משכן מסך דמנעולא, העושה שלום בין הקוין. ונודע שהמות נמשך ממנעולא, בסוד לא

הוא חי, משם ולהלאה, טועם האדם טעם המות, ושולט עליו הצד של רוח הטומאה. הביאור הוא בסוף המאמר.

(ז) ורא הוה נטיר וכו': וזה שהיה דוד המלך נומר את עצמו שלא יטעם טעם המות, ולא ישלוט עליו הצד של רוח האחר, משום שששים נשימות חסר אחת, הוא סוד, שהחיים שלמעלה, עד ששים נשימות הן ששים נשימות עליונות, וסודם של אלו, הוא, שהחיים תלויים בהם, ומכאן ולמטה הוא סוד המות.

(ח) וע"ד דוד מלכא וכו': ועל כן היה דוד המלך משער השעור של הלילה. עד הצוה, כדי שיתקיים בחיים, ולא ישלוט עליו טעם המות, וכשנחצה הלילה היה דוד מתקיים במקומו, היינו במרגתו, שהוא חי וקיים, כי הקיץ משנתו ואמר שירות וחשכות, כי כשנתעורר חצות לילה, וכתר הקדוש נתעורר, דהיינו הנוקבא, צריך שלא ימצא את דוד מתקשר במקום אחר, במקום המות.

(ט) בנין דכד אתפליג וכו': משום כשנחצה הלילה, וקדושה העליונה נתעורר, ואדם הישן במטתו אינו מתעורר, דהיינו שאינו מקיץ משנתו, להשגיח בכבוד רבונו, הרי הוא מתקשר בסוד המות, ומתדבק במקום אחר, כס"א, ועל כן היה קם תמיד דוד המלך בחצות לילה, להשגיח בכבוד רבונו חי אצל חי, ולא נם בשנתו עד לטעום טעם המות, ומשום זה היה נם כסוס ששים נשימות ולא בשלמות, שהיו חסרים אחת.

(דמו"י דף ר"ז ע"א)

בערסיה, ולא אתער לאשגחא ביקרא דמאריה, הא איהו אתקשר ברזא דמותא, ומתדבק באתר אחרא, וועל דא, דוד מלכא, הוה קאים נ לאשגחא ביקרא דמאריה תדיר, חי לגבי חי, ולא נאים בשינתא, לטעמא טעמא דמותא, ובגין כך, הוה מתנמנם כסוס, שתין נשמי, ולא בשלימו.

חלופי גרסאות א ובגמ"כ. נ ל"ג לאשגחא ביקרא דמאריה (אח"כ).

מאמר

הסולם

שתין נשמי

ד"ה מלכותא דדוד ע"ש כל ההמשך) בסוד רביעי לאבות שהם חג"ת.

וזה אמרו, רזא דמלה הכא, דהא דוד מלכא חי וקיים לעלם ועלמי עלמין, כי מקומו מחזה ולמעלה של הנוקבא, שה"ס שש שעות הראשונות שלפני חצות, ששם כולו חיים, ואין כח הדין והמות שבנקודת המנעולא שבחזה, יכול להגיע שם אפילו משהו, הרי שהוא חי וקיים. ודוד מלכא הוה נמיר כר יומי דלא יטעם טעם מיתה דהיינו שהיה שומד עצמו שלא ימשיך בשינה לאחר חצות לילה, ששם כבר שולט המות, בגין דשינתא חד משתין במיתה, כי מכח התכללות הספירות זה בזה, יש ששה ספירות חג"ת נה"י שכל אחת כלולה מעשר, שה"ס ששים נשימות מחזה ולמעלה, וכן ששה ספירות חג"ת נה"י שה"ס ששים נשימות מחזה ולמעלה, וכיון שנקודת המנעולא, שהיא גורם המות, עומדת בנקודת החזה, שהוא מלכות דיסוד שמחזה ולמעלה, נמצא שהישן בשש שעות הראשונות שבליילה יש לו שם גורם המות בספירה אחת האחרונה מששים הספירות. הרי שהשינה אחד מששים ממיתה, כלומר, שבספירה אחת מששים שבה יש מיתה, שהיא נקודת החזה, שהיא העשירית של ספירת היסוד. וזה אמרו, דער שחין נשמי חסר חד אירו חי, שהם שש שעות שכל אחת כלולה מעשר, והם ששים, דהיינו שתין נשמי, שמלפני נקודת חצות לילה, שהיא נקודת החזה שבנוקבא, ששם החיים בלי שום כח דין כלל, אבל חסר חד דהיינו העשירית שביסוד, שהיא נקודת חצות לילה עצמה, ששם שוכנת המנעולא, שהוא גורם המיתה, כנ"ל, הרי שהחיים הם רק בששים חסר אחת, וחולק על ד' יהודה, שאמר ששתין נשמי הוא שיעור מועט, וז"ש מתמן ולהלאה טעים בר נש טעמא דמותא, דהיינו שש שעות השניות, כי כח המות שבנקודת החצות, שהיא המנעולא, שולט על שש שעות שלאחריה, וע"כ הישן בהם טועם בהכרח טעם המות, וז"ש אירו רזא, דחיים דלעילא ער שתין נשמי, שהחיים

לא זכי הא רע (לעיל בהקסה"ז דף צ"ט ד"ה אמאי ע"ש) שה"ס גילוי הצמצום שבמלכות שאינה ראויה לקבל אור החכמה, שהוא אור החיים, וע"כ בגילויה מת האדם, שאור החיים פורח ממנו, אבל כאן בסוד התקון דיקציה, הוא בהיפך, שהיא נעשה לגורם כל החיים, כי לולא המנעולא שבקו אמצעי שבנקודת החזה, לא היה יכול ז"א להקיץ משנתו, והעינים שה"ס החכמה היו סתומים לעולם, מחמת שאינה מאירה בלי חסדים, הרי שכל גילוי המחוקן, במסך דמנעולא תלויים.

עתה תראה ההפרש בין חג"ת שמחזה ולמעלה לנה"י שמחזה ולמטה, כי אין המסך והדין שבו יכול לפעול משהו למעלה ממקום מציאותו, ולפיכך החג"ת שלמעלה מנקודת החזה אין בו מהדין של המנעולא כלום, שה"ס המות, כנ"ל, אבל נה"י דז"א הנמצאים למטה מנקודת החזה, כבר המות שבמנעולא פועל עליהם, אלא, כמו שנתבאר, יש כאן, לנקודת המנעולא שבחזה, פעולה הפוכה, שהיא, בסוד תקון היקציה, כי נעשתה כאן לגורם החיים, מכח ההכרעה, שהיא בלתי אפשרית וזולתה, ולפיכך גם הנה"י בסוד החיים והקדושה, ואין כח המות שולט בהם ח"ו אף משהו.

והנה הנוקבא, שנקראת לילה, מקבלת בנין ספירותיה מז"א, ועל כן נחלקת גם היא על נקודת החזה כמוהו שה"ס נקודת חצות לילה, שמחזה ולמעלה דהיינו שש שעות הראשונות עד חצות לילה, אין שם כח הדין והמות מנקודת המנעולא כלל, אלא מנקודת החזה ולמטה, דהיינו שש שעות השניות, אם יש בהם תקון היקציה, נעשו גם הם חיים וקדושה כמו החג"ת שלמעלה כנ"ל, אבל אם אין בהם תקון היקציה, שה"ס ההכרעה שבקו אמצעי, אלא שנמשכת שליטת השמאל בלי ימין, שה"ס השינה, הנה אז נתעורר כח המות שבמנעולא שבנקודת החזה, ונמצאים הנה"י שמחזה ולמטה דהיינו שש שעות השניות אחר חצות לילה, שהם בשליטת המות והס"א, אמנם מרכותא דדוד ה"ס מחזה ולמעלה של הנוקבא דהיינו שש שעות הראשונות לפני חצות לילה, כמ"ש לעיל, (בראשית א' דף ק"י

(דמו"י דף ר"ט ע"א)

(מ) אתו רבי יהודה ורבי יוסי, ונשקוה. אמרו ליה, מה שמך, איל חזקיה, א"ל יתיישר חילך, ויתתקף אורייתך, יתיבו, אמר רבי יהודה, הואיל (ב) ושרית, אימא לן מהני רזין עלאין דקאמרת.

(מא) פתח ואמר, * ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה. תא חזי, כד ברא קב"ה עלמא, חמא דלא יכיל לאתקיימא, עד דברא אורייתא, בגין דמנה נפקין כל נמוסין עלאין ותתאין, ובה קיימי עלאי ותתאי, הה"ד ה' בחכמה יסד ארץ * כונן שמים בתבונה, דהא בחכמה קיימין כל קיומין דעלמא, וכלהו נפקי * מגוה.

(מב) ד"א ה' בחכמה יסד ארץ, עלמא עלאה לא אתברי, אלא מגו

מסורת הזוהר

דרך אמת

(א) (משלי ג') כ"ב דף ק"ג ציון ד.

(ב) והסתמך לדכר הכד לנו מסודות עליונות שאלמרת.

חלוסי גרסאות א וגו'; י"ג כונן שמים בתבונה. ג מגויה; מגוה.

שתין נשמי

הסולם

סאמר

באותו זמן. שה"ס ח'. שהנקודה מוחזרת ממות לחיים כנ"ל. ובגין כך הוה מתנמנם כסום שתין נשמי דהיינו ששה שעות שמלפני נקודת החצות, ולא בשלימו, כי בנקודת החצות לא ישן, שה"ס אחד מששים במיתה, כנ"ל. אלא שהחזירה ממות לחיים על ידי היקיצה, כמבואר.

(מ) אתו ר' יהודה וכו': באו ר' יהודה ור' יוסי ונשקו אותה, כי גילה להם

ביאור חדש בתקון חצות. אמרו לו מה שמך. אמר להם חזקיה. אמרו לו יתישר כחך ויתחזק תורתך. ישבו. אמר ר' יהודה, כיון שפתחת, אמור לנו מאלו סודות העליונים שאתה אומר.

(מא) פתח ואמר, ה' בחכמה יסד ארץ וגו':

בוא וראה כשברא הקב"ה את העולם ראה שאינו יכול להתקיים. כי העולם נברא בשליטה קו שמאל, שה"ס חכמה כלי חסדים, ואין החכמה מאירה בלי חסדים, וע"כ לא יכול להתקיים. עד שברא את התורה, שהיא קו האמצעי, שנק' ז"א ונק' תורה, שהכליל ב' הקיין ימין ושמאל זה כזה, ונכללה החכמה כחסדים, ואז האירה החכמה, אשר ממנה דהיינו מקו אמצעי, יוצאים כל הנהגות העליונים והתחתונים, ובה מתקיימים העליונים והתחתונים, וזהו שכתוב הו"י, שהוא ז"א, שה"ס קו אמצעי. בחכמה יסד ארץ וגו', הוא ש"סד הארץ בחכמה, כי הלביש החכמה כחסדים, ונתקימה הארץ החכמה בעולם. ובחכמה מתקיימים כל קיומי העולם והכל יוצאים ממנה. כמ"ש כולם בחכמה עשית.

(מב) ד"א ה' בחכמה יסד ארץ וגו': עולם תעליון, שהיא תבונה, לא נברא אלא על

שלמעלה אינו נמשך יותר מששים נשימות, דהיינו עד נקודת החזה, שהיא נקודת חצות לילה. דאיטון שתין נשמי עלאין, שהם ששים נשימות העליונות, דהיינו שלמעלה מחזה. שאין כח הדין פועל כלום למעלה ממקום מציאותו כנ"ל.

וה"ש וע"ד דוד מלכא הוה משער

שעורא דליליא וכו', דהיינו שהיה ישן שתין נשמי חסר אחת, שה"ס נקודת חצות לילה שהקיץ בה ולא ישן. דהיינו שהיה ממשיך אליה את תקון היקיצה, המהפך את נקודת המנעולא שכתוצה לילה, ומה שהיתה גורם המות נעשתה לגורם החיים כנ"ל. בגין דכד אתפריג ליליא וקרושה עלאה אתער, דהיינו שנעשה למעלה תקון היקיצה, על ידי קו אמצעי, המהפך את נקודת החזה שבנוקבא ממות לגורם החיים, שהוא מטומאה לקרושה, ובר נש דנאים בערסיה ולא אתער לאשנחא וכו' אתקשר ברזא דמותא, כי אותו אדם

הישן אז, נמצא ממשיך עי"ז את שליטת השמאל שהיא שורש השינה, ונקודת המנעולא שבנקודת החצות, נשארת בעדו לגורם המיתה, כי לא נכלל בתקון היקיצה המהפכה ממות לחיים, הרי שנחקשר ברזא דמוהא, שהיא שליטת הסי"א והטומאה. וע"ד, דוד מלכא וכו' חי לנכי ח'. כי מדרגתו הוא ח', שהיה מרכבה לבחינת מחזה ולמעלה בסוד רביעי לאבות שאין כח הדין והמות שבנקודת החזה פועל כלום למעלה ממקום מציאותו כנ"ל. וכשקם ועשה תקון היקיצה, נעשה מרכבה לתקון זה שבנקודת החזה שבנוקבא המתעורר

(דפוסי דף ר"ז ע"א)

חכמה, ועלמא תתאה לא אתברי, אלא מגו חכמה י תתאה, וכלהו נפקן מגו חכמה עלאה, ומגו חכמה תתאה. כונן שמים בתבונה. כונן, מאי כונן. אלא, כונן כל יומא ויומא, ולא פסיק, ולא אתתקן בזמנא חדא, אלא בכל יומא ויומא אתקין ליה.

מג) והיינו רזא דכתיב, * ושמים לא זכו בעיניו. וכי ס"ד, דגריעותא איהו משמים, אלא חשיבו משמים איהו, בגין חביבו, ורעו סגיא, דקב"ה רעי בהו, י וחביבותיהו ד לגביה, ה דהא אע"ג דאיהו י מתקין לון כל יומא ויומא, לא דמי בעיניו דאינון מתתקנן כדקא יאות, י בגין ה דרחימותא דלהון לגביה, ורעותיה לאנהרא לון תדיר, בלא פסיקו, דהא עלמא דאתי, אפיק נהורין זהירין, כל יומא ה ויומא תדיר בלא פסיקו, בגין לאנהרא לון תדיר, ועל דא י לא זכו בעיניו, לא זכו בלחודי לא כתיב, אלא לא זכו בעיניו, ובגין כך, כונן שמים בתבונה.

מד) מאן שמים. דא הוא י רזא דאבהו, ורזא דאבהו דא הוא יעקב, דאיהו כללא דלהון, בגין דיעקב תושבחתא דאבהו איהו, ואיהו קיימא לאנהרא על עלמא.

מה) ובגין דאיהו אסתלק גו עלמא דאתי, נפק מניה ענפא חדא, שפירא בחיזו, וכל נהורין מיניה יא נפקין, וכל שבעא, ומשח רבו, לאנהרא לארעא, ומאן איהו. דא יוסף הצדיק, דאיהו יהיב שבעא לכל עלמא,

מסורת הזהר

א) (איוב ט"ו) נח דף ה' ציון ו. ב) רזא דאבהו יעקב: ויצא ל"ג אות ס"א.

חלוסי גרסאות א) מוסיף חכמה עלאה. ב) ל"ג תתאה. ג) וחביבותיה. ד) לגבייהו. ה) דאע"ג ול"ג דהא. ו) מתקן. ז) דבגין. ח) דרחימותא. ט) ל"ג ויומא. י) מוסיף ושמים לא. יא) נפקי.

מאמר

הסולם

שחין נשמי

על ידי חכמה, ועולם תחתון שהיא הנוקבא, לא נברא אלא מתוך חכמה תחתונה, שהיא החכמה המחלשת בנוקבא. נמצא, שכולם יצאו מחכמה העליונה. וחכמה תחתונה. כונן שמים בתבונה שואל כתוב כונן, מהו כונן, ומשיב, אלא, כונן, הוא תבונה, המכוננת את ז"א, הנקרא שמים, בכל יום ויום ואינו מפסיק, ולא נתתקן בפעם אחת אלא בכל יום ויום מתקן אותו.

ויום תמיד בלי הפסק, כדי להאיר אליהם תמיד. ועל כן, לא זכו בעיניו, שלא כתוב רא זכו, בלבד, אלא, לא זכו בעיניו, להורות, שכאמת הם זכים, אלא מתוך התשוקה להשמיע להם נראים לו כאינם זכים, כמבואר. ומשום זה, אומר הכתוב, כונן שמים בתבונה.

מד) מאן שמים וכו': שואל, מי הוא שמים. שאומר, כונן שמים בתבונה, ומשיב, זה הוא סוד האבות, שהם חג"ת, וסוד האבות הוא יעקב שהוא קו אמצעי ת"ת, שהוא הכולל שלהם, שקו אמצעי כולל בתוכו הימין והשמאל, שה"ס אברהם ויצחק, כי יעקב, תפארת האבות הוא, והוא עומד להאיר על העולם שהוא הנוקבא.

מה) וכגין דאיהו אסתלק וכו': ומשום שהוא מתעלה תוך עולם הבא, כלומר, שעולה ומלביש לישראל סבא, שנקרא עולם הבא, שה"ס חסדים מכוסיים, וע"כ אין בו מקום לגילוי הארת חכמה, ועל כן, יוצא ממנו ענף אחד יפה מראה

מג) והיינו רזא דכתיב וכו': והוא הסוד שכתוב, ושמים לא זכו בעיניו. וכי יעלה על דעתך שהוא חסרון לשמים, אלא יתרון הוא לשמים, שהוא משום אהבה ותשוקה הגדולה שהקב"ה שהוא תבונה, חפץ בשמים שהוא ז"א, ואהבתו אליו, ואע"פ שהוא מתקן אותם בכל יום ויום, אינם נראים בעיניו כמתוקנים כדאוי, מפני שאהבתו אליו, וחפצו להאיר להם תמיד בלי הפסק, ומפרש, כי עולם הבא, שהוא תבונה, מוציא אורות מתנוצצים בכל יום

(רמ"ז דף ר"ז ע"א)

ועלמא מניה אתון. ובגין כך, קב"ה כל מה ^א דעבד בעלמא, כלא איה ברוא עלאה, וכלא כדקא חזי.

(מו) אדהכי, אתא רבי אלעזר, כיון דחמא לון, אמר ודאי שכינתא הכא, במאי עסקיתו. אמרו ליה, * כל עובדא. אמר, ודאי שפיר קאמר, אבל אינון שתין נשמי, ודאי שתין נשמי אינון דחיין, בין לעילא בין לתתא, מכאן ולהלאה, איכא שתין נשמי אחרנין, דאינון כלהו מסטרא דמותא, ודרגא דמותא עליהו, ואקרון ^ב דורמיטא, וכלהו טעמא דמותא.

(מז) ובגין כך, דוד מלכא, הוה איהו מתדבק באינון שתין נשמי דחיין, ומתמן ולהלאה לא נאים כלל, הה"ד * אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה, ועל דא, שפיר קאמר, בגין דיקום דוד חי, כסטרא דחי, ולא כסטרא דמותא. יתבו כלהו, ואשתדלו באורייתא, ואתחברו כחדא.

(מח) פתח רבי אלעזר ואמר, * ה' אלקי ישועתי יום צעקתי בלילה נגדך. ת"ח, דוד מלכא, הוה קם בפלגות ליליא, ואשתדל ^ג באורייתא, בשירין ותושבחן, לחדוה דמלכא ומטרוניתא, ודא ^ד הוה חדוה דמהימנותא בארעא, בגין דהאי איהו שבחא דמהימנותא, דאתחזי בארעא.

(מט) דהא לעילא פתחי בחדוה שירתא, כמה מלאכין עלאין, בכמה

מסורת הזהר דרך אמר
(א) (חלהים קל"ב) ת"ז ת"ה כ : (ב) (חלהים פ"ח). (ה) בוא סגנונו של סדרמה.
חלופי גרסאות א דעביד. כ ליג באורייתא. ג הוא.

<p>שחין נשמי</p> <p>ולמטה נקראות דורמיטא. וכולן הן טעם המות.</p> <p>(מז) ובגין כך דוד וכו': ומשום זה דוד המלך, היה מתדבק באלו ששים נשימות של חיים, והיינו בשש השעות שמקודם חצות לילה, שה"ס שלמעלה מחוה. שאין כח הרין והמות שבנקודת החוה יכול להגיע אליהם כנ"ל, ומשם ולהלאה לא היה ישן כלל. וזהו שכתוב, אם אתן שנת לעיני וגו', ועל כן יפה אמר, אוהו אדם, כדי שיקום דוד חי, בצד החי, ולא בצד המות. (כמ"ש כל זה לעיל דף י"ג ד"ה ח"ש ע"ש כל ההמשך) ישבו כולם ועסקו בתורה ונתחברו יחד.</p> <p>(מח) פתח ר' אלעזר וכו': פתח ר"א ואמר, ה' אלקי ישועתי יום וגו'. בוא וראה, דוד המלך היה קם בחצות לילה ועסק בתורה בשירות ותשבחות לשמחת המלך והגבירה. וזה הוא שמחת תאמונה בארץ, משום שזה הוא שבחה של האמונה, שהיא השכינה, הנראית בארץ.</p> <p>(מט) דהא לעילא פתחי וכו': כי למעלה פותחים בשמחה, שירה, כמה מלאכין</p>	<p>הסולם</p> <p>מראה, דהיינו באור החכמה, הנקרא ראה ומראה. וכל האורות, הן חכמה והן חסדים, יוצאים ממנו, וכל שובע ושמן המשחה, להאיר לארץ, שהיא הנוקבא. ומי הוא הענף הזה, הוא יוסף הצדיק, שהוא נותן שובע, שהוא הארת חכמה, לכל העולם. והעולם ממנו נזון. שהוא הארת החסדים. ומפני זה, הקב"ה, כל מה שעושה, הכל הוא בסוד עליון, והכל הוא כראוי להיות.</p> <p>(מו) אדהכי אתא וכו': בתוך כך בא ר' אלעזר, כיון שראה אותם, אמר, בודאי שהשכינה כאן, במה אתם נושאים ונותנים, ספרו לו כל המעשה עם אוהו אדם ומאמרו. אמר ודאי יפה אמר, ומבאר ובריו, אבל אלו ששים נשימות, דהיינו שש השעות שמקודם חצות לילה, הם של חיוב, כין למעלה בעולמות העליונים ששם ה"ס מחוה ולמעלה של הנוקבא, ובין למטה בעולם הזה. מכאן ולהלאה, דהיינו אחר נקודת החצות, יש ששים נשימות אחרות. שהם חג"ת נה"י שמחזה ולמטה (כנ"ל דף י"ב ד"ה והנה) שתן כולן מצד המות, ומדרגת המות עליהם, דהיינו נקודת המנעול שבנקודת החוה (כמ"ש שם) שהוא גורם כל מוח שבעולם, ואלו ששים נשימות שמחזה</p> <p>(וטרמי דף ר"ז ע"א) (ז) דף ר"ז ע"ב</p>	<p>מאמר</p>
--	---	-------------

א זינין, דקא משבחן ב בלידיא בכל סטריין. י כה"ג לתתא בארעא, מאן דמשבח
 זיה לקוב"ה בארעא בלידיא, ז רעי ביה קב"ה, וכל אינון מלאכין קדישין,
 דקא משבחן ליה לקב"ה, כלהו ס צייתין לההוא דקא משבח ליה ו בלידיא
 בארעא, דהאי תושבחתא איהו בשלימו, לסלקא ז יקרי דקב"ה מתתא, ולומר
 בחדוה דיחודא.

ג) תא חזי, דוד מלכא ס כתב, ה' אלהי ישועתי וגו', ה' אלהי ישועתי,
 אימתי איהו ישועתי. בההוא יומא, דאקדמית תושבחתא בלידיא לגבך, כדין
 איהו ישועתי ביממא.

גא) ות"ח, דהא בלידיא, מאן דמשבח למאריה, בתושבחתא דאורייתא
 כדין ס אתקף בתקיפו ביממא, בסטרא דימינא, דהא חוטא חד, נפקא מסטרא
 דימינא, וכדין אתמשך עליה, ואתתקף ביה, וע"ד אמר ה' אלהי ישועתי יום
 צעקתי י וגו'.

גב) ובג"כ אמר, י לא המתים יהללו יה. לא המתים, בגין דאצטריך לשבחא,
 חי לחי. ומת לחי לאו הכי, דכתיב לא המתים יהללו יה, ואנחנו נברך יה, דהא
 אנן חיין, ולית לן חולקא בסטרא דמותא כלל. יא חזקיהו אמר, י חי חי הוא יודך
 יכמוני, בגין דחי אתקרב לחי. דוד מלכא איהו חי, וקורבא דידיה לחי העולמים.
 ומאן דאתקריב י לגביה, איהו חי, דכתיב י ואתם הדבקים בה' אלהיכם
 חיים כלכם היום, וכתיב, י ובניהו בן יהוידע בן איש י חי רב פעלים מקבצאל.

מסורת הזהר

א) (תהלים קט"ו) ח"ג רפו: ב) (ישעיה ל"ח). ג) (דברים ד') ב"ב דף ק"ו ציון א. ד) (ש"ב כ"ג) הקסה"ז
 דף ע"ח ציון ב.

חלופי גרסאות א זינין. ב בלידיא. ג כהנא. ד כה"ג. ז רעי ביה; בעי ביה; בעי ול"ג בית. ס צייתא.
 ו ל"ג בלידיא (אה"ל). ז יקריה. ח אמר. ט אתתקף (אה"ל). י בלידה נגדך ול"ג וגו'.
 יא חזקיה. יכ מוסיף כמוני היום. יג לגביהו. יד חי וגו'.

מלאכים עליונים בכמה אופנים, שהם משבחים בלילה בכל הצדדים, דהיינו אפילו בהארץ צד שמאל, כי אז שליטת הנוקבא בסו"ה ותקם בעור לילה. כעין זה למטה בארץ, מי שמשבח בארץ אל הקב"ה בלילה, חפץ בו הקב"ה, וכל המלאכים הקדושים המשבחים אל הקב"ה, כולם מקשיבים לאוחו המשבח אל הקב"ה בלילה בארץ, כי שירה זו היא בשלמות, להגדיל כבוד הקב"ה מלמטה, ולזמר בשמחת היחוד.

הסולם

מאמר

תורה, מתחזק אז בגבורה ביום בצד ימין, שהוא חסד. כלומר, שהחכמה שקבל בלילה מצד שמאל, מתלבש ביום בחסד מצד ימין. כי חוט אחד של חסד, יוצא מצד ימין, ואז הוא נמשך עליו, ומתחזק בו, וע"כ אמר דוד, ה' אלקי ישועתי יום צעקתי וגו'.

ג) ובג"כ אמר וכו': ומשום זה אמר, לא המתים יהללו יה. לא המתים, הוא משום שחי לחי צריך לשבח. ומת לחי אינו כן, שכתוב, לא המתים יהללו יה, ואנחנו נברך יה, כי אנחנו חיים, ואין לנו חלק בצד המות כלום. חזקיה אמר, חי חי הוא יודך כמוני, משום שחי נקרב לחי, וכן דוד מלך הוא חי, ונקרב לחי העולמים, ומי שנקרב אליו, לחי העולמים, הוא חי, שכתוב, ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום, וכתוב, ובניהו בן יהוידע בן איש חי רב פעלים מקבצאל.

ג) תא חזי דוד וכו': בוא וראה דוד המלך כתב, ה' אלקי ישועתי וגו', שפירושו, מתי ה' אלקי ישועתי, הוא ישועתי ביום ההוא שהקדמתי שירה בלילה אליך, כי אז הוא ישועתי ביום.

גא) ות"ח דהא בלידיא וכו': ובוא וראה, כי בלילה מי שמשבח לרבונו ברנה של

(דפו"י דף ר"ז ע"ב)

נג) פתח ההוא יודאי אכתריה, ואמר, * ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך, וכי לא י מברכינן ליה לקביה עד י לא ניכול, והא אית לן ד לאקדומי בצפרא, י ולסדורי ו שבחא י דיליה כדקא יאות, ולברכא בשמיה, עד לא יכרך לאחרא בעלמא, וכתיב י לא תאכל על הדם, י אסור ליה למיכל, עד לא יכרך למאריה, והשתא כתיב ואכלת ושבעת וברכת.

נד) אלא, דא ברכתא דצלותא דיחודא, ודא ברכתא דמזונא, לאחזאה לגבי דרגא דמהימנותא, י שבע כדקא יאות. י וכדין בעי לברכא ליה כדקא יאות, דההוא דרגא דמהימנותא, יתרוי, י ויכרך, ויתמלא חידו מחיין דלעילא, כמה דאצטריך, י בגין למיהב י לן י מזוני.

נה) דהא י קשין י מזונא דבר נש קמי קביה, כקריעת ים סוף, מ"ט. בגין, דמזונא י דעלמא י דלעילא הוא, דתנן בני חיי ומזוני וכו', ובגין כך, י קשיין קמיה מזוני דעלמא, דהא י במזלא תליא מילתא, דמניה נפקי מזוני, וחיי, ובני, ובגין כך קשין קמיה מזוני דעלמא, דהא לאו ברשותיה קיימא, עד דיתברך איהו.

מסורת זוהר

(א) (דברים ח') ח"א רח. ח"ב קנב: קננ: קנו: ח"ג רע: רעד. ב) (ויקרא י"ט) ח"ב קכב. רטו: ח"ג טו: ג) כולא: ב"ב ע"א צ"ב.

חלוסי גרסאות א אלקיך וגו'. ב מברכיך. ג דניכול ונשבע (אה"ל). ד לקדומי. ה ולסדורא. ו שבחיה כדקא יאות (ד"א ואה"ל). ז דמאריה. ח אסיר. ט שובע (אה"ל). י ובגין לברכא (אה"ל). יא ויתברך. יב ל"ג בגין. יג ליה. יד מזונא. טו קשיין. טז מזוני. יז עלמא. יח לעילא. יט קשין קמי קביה.

ואכלת ושבעת וברכת

מלמעלה הם. מו"א. בסוד המסך דחירק שבקו אמצעי, (כנ"ל ב"א דף קע"ז אוה קצ"ח) כי למדנה בנים חיים ומזונות אין הדבר תלוי בזכות אלא הדבר תלוי במזל. ומשום זה קשים לפניו מזונות העולם. משום שהדבר תלוי במזל, שממנו יוצאים בנים חיים ומזונות. וע"כ קשה לפניו מזונות העולם, כי אינם ברשותו מטרם שהוא מתברך מן המזל.

ביאור הדברים. כי בתחילה היתה הנוקבא גדולה וזכה כמו ז"א, והיתה דבוקה בו מאחוריו. אלא שהמוחין לא היו מאירים אז בנוקבא. מחמת חסרון לבוש דחסדים. ולא היתה משפעת כלום לתחתונים, (כמ"ש לעיל ב"א דף ק"ד ר"ה את, ע"ש) ועל כן מיעטה הנוקבא את עצמה, בסוד נקודה תחת יסוד דז"א. שפירושו שנכללה במסך דחירק שבקו האמצעי שמחזה ולמטה דז"א. וננסרה לפרצוף נפרד ממנו. שמחמת מיעוט הזה אין לה עוד מעצמה שום אור, וצריכה לקבל הכל מלמעלה. דהיינו מו"א, (כמ"ש לעיל בראשית א' דף ק"ח ד"ה וכבר, ע"ש).

וזה אמרו, בני חיי ומזוני לאו בזכותא

תליא

הסולם

נג) פתח ההוא יודאי וכו': פתח אותו יהודי אחריו, ואמר, ואכלת ושבעת וברכת וגו', שואל, וכי אין אנו מברכים את הקב"ה מטרם שאנו אוכלים. והרי יש לנו להקדים בבוקר ולסדר שבחו כראוי, מטרם שמברכים לאחר בעולם. וכתוב, לא תאכלו על הדם, שרשו, שאסור לאכול מטרם שמברך לרבנו. ועתה כתוב, ואכלת ושבעת וברכת. שמשמע, שאין לברך אלא אחר האכילה.

נד) ארא דא ברכתא וכו': ומשיב, אלא זה, שאנו מברכים קודם האכילה, הוא, ברכת תחפלה ליחוד זו"ן, וזה, שלאחר האכילה, הוא, ברכת המזון. וצריכים לב' דברים, א) להראות שבע למדרגת האמונה, שהיא הנוקבא, כראוי. ב) ואז צריכים לברך אותה כראוי, כדי שאותה מדרגת האמונה תתרוה ותתברך ותתמלא שמחה מחיים העליונים כפי שצריך, כדי שתתן לנו מזונות.

נה) דהא קשין מזוני וכו': כי קשים מזונותיו של אדם לפני הקביה כקריעת ים סוף, מה הטעם, הוא, משום שמזונות העולם (רמזי דף ר"ו ע"ב)

נו) כגוונא דא א זיוגין דעלמא, קשין קמיה וכלא בגין דרקיע וילון, לא משמש כלום. וכ"ש ארין ג מלין ד דקיימין לעילא באתר אחרא, ועל דא אצטריך לאתברכא.

נז) ת"ח כל זיוגין דעלמא, קשין ה קמיה האי דרגא, בגין דכד י האי זיוגא קדישא אשתכח, כל * נשמתין ז נפקין, מגו האי מזלא לעילא, דאיהו ההוא נהר דנגיד ונפיק, וכד תיאובתא אשתכח מלרע לעילא, כדין פרחין נשמתין, ואתייהבו כלהו כליין דכר ונוקבא ה כחדא, בהאי דרגא. ולבתר איהו פריש לון, כל חד וחד לאתריה כדקא חזי ליה. ולבתר קשין קמי האי דרגא, לתברא לון ט כקדמיתא, בגין דלא מתחברין. בר י כאינון ארחי דב"נ וכלא לעילא תליין.

חלופי גרסאות א זיוגין. ב משמשי. ג מלי. ד דקיימן. ה קמי. ו ל"ג האי. ז נפקי. ח ל"ג כחדא. ט כקדמיתא. י באינון.

ואכלה ושכזת וכרכת

הסולם

מאמר

בנים חיים ומוזנות, הנמצאים למעלה במקום אחר, ועל כן נצרכה להתברך. שתקבל משם. פירוש. הרקיע וילון. ה"ס הנוקבא, דלית לה מגרמה ולא מירי. אחר שנתמעטה, (כמ"ש בזהר פנחס דף רל"ט: ע"ש) וז"ש וכרא, בגין דרקיע וילון לא משמש כלום, דהיינו שנתמעטה עד דלית לה מגרמה ולא מירי, וע"כ צריכים להראות עצמו שבע כנ"ל, וכ"ש ארין מרין וכו', וע"כ צריכים לברך אותה שתקבל מעליון.

תליא מירתא, שהרי בזמן שהיתה הנוקבא גדולה וזכה כמו ז"א. לא יכלה להשפיע בני חיי ומוזני לתחתונים, כנ"ל, אלא במזלא תליא מירתא, שהרבר תלוי בז"א. שיסוד שלו נקרא מזל. דהיינו שצריכה להכלל במסך דחירק שביסוד דז"א. ואז מתלבש החכמה שלה בחסדים, ויכולה להשפיע בני חיי ומוזני לתחתונים. וז"ש קשין מוזנא דבר נש קמי קביה היינו הנוקבא. כקריעת ים סוף, מ"ט. בגין דמונא דעלמא, דלעילא הוא, דהיינו שהנוקבא צריכה לקבל מרמעלה דהיינו מז"א. אשר אז היא מחויבת להתמעט כנ"ל. וע"כ קשים לפניה מוזנותיו של אדם. כי כדי להשפיע מוזנות לעולם היא מתמעטת לבחינת לית לה מגרמה ולא מירי.

נז) ת"ח כל זיוגין וכו': בוא וראה כל הזוגים שבעולם, קשים לפני מדרגה הזו, דהיינו הנוקבא, משום כשנעשה הזוג הזה, להוליד נשמות, יוצאות כל הנשמות מן מזל הזה שלמעלה, שהוא נהר הנמשך ויוצא מעון, דהיינו יסוד דז"א, וכשההשתוקקות נמצא להמשיך ממטה למעלה, דהיינו להמשיך הארת החכמה, שאינה נמשכת רק ממטה למעלה (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת) אז פורחות הנשמות אל הנוקבא ונעשות כולן באותה המדרגה כלולות זכר ונקבה יחד. ואחר כך הוא מפריד אותם כל אחד ואחד למקומו כראוי לו. ואחר כך קשה לפני מדרגה הזו לחזור ולחבר אותם זכר ונקבה, כבתחילה. משום שאינם מתחברים רק כאלו האורחות של בני אדם, והכל תלוי למעלה.

וזה אמרו (באות ג"ד) ראחואה לגבי דרגא דמהימנותא שבע וכו'. כי משום זה צריכים לבי דברים א) לברכא וכו' דההוא דרגא דמהימנותא יתרוי ויברך ויתמלא חידו מחיין דלעילא בגין למיהב לן מוזני, דהיינו להמשיך לה עתה, אחר שנתמעטה, כל החיים והטוב של מעלה, דהיינו מז"א, כדי שתתן לנו מוזנות. ב) לאחואה לגבי דרגא דמהימנותא שבע, כי בזה שאנו מראים את עצמינו שבע, היא מתנחמת על מיעוטה שנתמעטה בשבילנו.

פירוש. כמו שנתבאר לעיל (באות ג"ה ד"ה ביאור) אצל הנוקבא, שמתחילה נאצלה גדולה כמו ז"א ורבוקה באחוריה, ואחר כך ע"י שנכללה במסך דחירק דז"א ננסרה לפרצוף נפרד ממנו, כן הוא בנשמות בני אדם הנולדות מן הנוקבא, שמתחילה כשמקבלים מהארת השמאל

נו) כגוונא דא זיוגין וכו': כעין זה, קשים לפניו הזוגים שבעולם, והכל, הן בנים והן חיים והן מוזנות הוא משום שהרקיע וילון אינו משמש כלום, וכל שכן אלו הדברים, (דמ"י דף ר"ז ע"ב * דף ר"ח ע"א)

נח) ועל דא א קשין קמיה כקריעת ים סוף, דהא קריעת ימא, לאתפתחא ביה שבילין, לעילא איהו, וכמה דמתפתחין שבילין ואורחין ביה, הכי אתבקע ואתפתח.

נט) ובג"כ, כלא תליא לעילא, ובעינן לברכא ליה, ולמיהב ליה תוקפא מתתא, בגין דיתברכא מלעילא, ויתתקף כדקא חזי, ועל דא כתיב, וברכת את ה', את דייקא.

חלוסי גרסאות א קשיין.

ואכלת ושבעת וברכת

הסולם

מאמר

הקושי שבקריעת ים סוף היה, שב' פעולות הפוכות היו בה. שהיה צריך להטביע את המצרים הנמשכים מג"ר דחכמה שכשמאל, שאין זה אלא בכח גילוי המנעולא שה"ס שביל. (כנ"ל לך י"ג ד"ה ולפיכך בניאור פעולה ב' מד' הפעולות ע"ש) והיה צריך להמשיך חיים והצלה לישראל הנמשכים מו"ק דחכמה שכשמאל. שאין זה אלא בגניזו דמנעולא וגילוי המפתחא. כי אין מוחין נמשכים אלא בסוד המפתחא, שה"ס ארח (כנ"ל חולדות דף מ"ו ד"ה ובוה ע"ש).

וזה אמרו. וע"ד קשין קמיה כקריעת ים סוף, דהא קריעת ימא לאתפתחא ביה שבילין לעילא איהו, שקריעת ים סוף היתה לפתוח שבירים למעלה, דהיינו לגלות המנעולא כדי להטביע את המצרים, ונמצא שהיו נפתחים שבילים בסוד המנעולא להטביע את המצרים, ואורחות בסוד המפתחא בשביל ישראל. הרי, וכמה דמתפתחין שבירין ואורחין ביה הכי אתבקע ואתפתח. כי כלולים כאן ב' פעולות הפוכות זו מזו בקריעת ים סוף, כי כמו שהיו נפתחים שבילים, בכח המנעולא, ואורחות, בכח המפתחא, כן נבקע הים ונפתח להטביע המצרים ולהציל את ישראל. וז"ס הקושי שבקריעת ים סוף, ואלו ב' פעולות הפוכות הן גם כן בסוד המיעוט של הנוקבא כדי להשפיע מזונות לתחתונים כמבואר לעיל (לך י"ג ד"ה ולפיכך) בפעולה ב' ובפעולה ג' שבד' פעולות עש"ה. וע"כ קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף.

נט) ובג"כ כלא תליא וכו': וע"כ הכל תלוי למעלה, כי לית לנוקבא מגרמה ולא מידי, אחר שנחמעה, וצריכים לברך אותה, וליתן לה חווק מלמעלה כדי שתתברך ותקבל מלמעלה מו"א, ותתחזק כראוי, וע"כ כתוב, וברכת את ה', המלה את הוא בדיוק, הרומז על הנוקבא הנקראת את.

ולגבי

שבנוקבא, שהיא הארת חכמה, נמצאים כל זכר ונקבה של הנשמות דבוקים זה בזה מאחוריהם ואחר כך הנוקבא מאירה להם המסך דחירק, ואז הם נסדרים זה מזה.

וזה"ש כר תיאובתא אשתכח מלרע לעילא, דהיינו כשנמשך הארת החכמה שבשמאל ממטה למעלה כמ"ש לעיל, כלהו כליין דכר ונוקבא כחרא, דהיינו שדבוקים זה בזה מאחוריהם כמו הנוקבא שדבוקה באחורי ו"א בעת שהיא בהארת השמאל. ולכתר איהו פריש לון, דהיינו על ידי שמאירה אליהם המסך דחירק, הם נסדרים ומ"ז. כמ"ש אצל הנוקבא, ע"ש. ונודע שתחילת הארת המסך דחירק הוא בכח המנעולא, (כנ"ל לך דף י"ג ד"ה ונחבאר ע"ש) ואינה ראויה לקבל מוחין עד שנמתקת בכינה ונתקנה בסוד מפתחא, עש"ה. וזה"ש ולכתר קשין קמי האי דרנא לחברא לון כקדמיתא, כי מחמת התכללותם במסך דמנעולא אינם ראויים לזווג, בגין דלא מתחברין בר כאינון ארחי דבר נש, משום שאין הם מתחברים לזווג, רק אחר שנתקנו בסוד אורחין, דהיינו אחד שקבלו המסך דמפתחא המכונה אורחא, כי אז אמא אוזיפת מאנאה לברתא, וכן זכר ונקבה דנשמות בני אדם.

נח) ועל דא קשין קמיה וכו': ועל כן קשים לפניו קריעת ים סוף, כי קריעת ים סוף היה, כדי לפתוח בו שבילים למעלה, וכמו שנפתחים שבילים ואורחות בו, כן נתבקע ונתפתח.

פירושו, כבר ידעת שהארות המנעולא נקראות שבילים בסו"ה ושבילך במים רבים, והארות המפתחא נקראות אורחות, בסו"ה וארת צדיקים כאור נגה וכו'. (כמ"ש לעיל בראשית א' דף רנ"א ד"ה נחית עש"ה). והנה כל (דפו"י דף ר"ח ע"א)

(ס) ולגבי האי אתר, אצטריך לאחזאה קמיה, ה' שבעא ונהירו דאנפין, ולגבי סטרא אחרא, בזמנא דאיהי שלטא בעלמא, בעי לאחזאה קמיה כפנא, דהוא דרגא רעב איהו, ואתחזי לאחזאה קמיה כפנא, ולא נ' שובעא, הואיל ושבוע לא שלטא בעלמא, ועל דא, ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך. אמר רבי אלעזר, הכי הוא ודאי, והכי אצטריך.

(סא) אמר רבי יהודה, זכאין אינון צדיקיא, דקורבא דלהון איהו שלמא בעלמא, בגין דידעי ליחדא יחודא, ומקרבי קורבא, לאסגאה שלמא בעלמא, דהא יוסף ויהודה עד לא אתקריבו דא עם דא, לא הוה שלמא, כיון דאתקריבו יוסף ויהודה כחדא, כדין אסגיאו שלמא בעלמא, וחידו אתוסף לעילא ותתא, כמה דקורבא דיהודה ויוסף, וכלהו שבטין אשתכחו כחדא ביה ביוסף, וההוא קורבא אסגי שלמא בעלמא, כמה דאוקימנא דכתיב ויגש אליו ויהודה.

(סב) ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו וגו', רבי חייא פתח ואמר, פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד. תא חזי, קב"ה ברא עלמא, ואשליט עליה לאדם, דיהא מלכא על כלא.

(סג) והאי בר נש, מתפרשן מניה בעלמא, כמה זינין, מנהון צדיקיא, ומנהון רשיעיא, מנהון טפשיין, ומנהון חכימיין, וכלהו אתקיימו בעלמא, עתירין ומסכנין. וכלהו בגין למזכי אליין באליין, למזכי צדיקיא עם

מסורת הזוהר

(א) (החלים קי"ב) ח"ג קנב :

חלוסי גרסאות ה' שובעא (אח"ל). כ שבעא. נ מוסיף אלקיך וגו'. ד דאתקריבו. ס ל"ג בעלמא. ו מוסיף יהודה ויאמר וגו'. ז למזכי. ח למזכי.

ולא יכול יוסף להתאפק

הכולם

מאמר

(ס) ורנבי האי אתר וכו': ואל המקום הזה, דהיינו הנוקבא, צריכים להראות לפניה שובע והארת הפנים (כמיש לעיל בוף י"ח ד"ה וזה אמרו לאחזאה) שצריכים ב' דברים ע"ש. ואל הסטרא אחרא, בזמן שהיא שולטת בעולם, צריכים להראות לפניה רעב, כי מדרגה ההיא דס"א, הוא רעב, וראוי להראות לפניה רעב ולא שובע, כי השובע אינו שולט בעולם בסבחה, וע"כ כתוב ואכרת ושבעת וברכת את ה' אלקיך. כי בזמן שליטת הקדושה יש שובע בעולם. אמר ר' אלעזר, כן הוא בודאי וכן צריך להיות. דהיינו שהשובע יתגלה עם שליטת הקדושה והרעב עם שליטת הס"א.

מאמר ולא יכול יוסף להתאפק

(סב) ולא יכול יוסף להתאפק וגו': רבי חייא פתח ואמר, פזר נתן לאביונים וגו'. בוא וראה, הקב"ה ברא העולם, והמשיל את האדם עליו. שיהיה מלך על הכל.

(סג) והאי בר נש וכו': ואדם הזה, נפרדים ממנו בעולם כמה מינים, מהם צדיקים מהם רשעים, מהם טפשים מהם חכמים, וכולם כל ארבע מינים הללו, מתקיימים בעולם עשירים ועניים. וכולם הוא, כדי שיזכו וייתבו אלו עם אלו, שייטיבו הצדיקים עם הרשעים

(סא) אמר ר' יהודה וכו': אר"י, אשרי הם הצדיקים שקרבתם זה לזה מביא שלום בעולם, משום שיודעים ליחד היחוד ולעשות קרבה להרבות שלום בעולם. כי יוסף ויהודה, כל עוד שלא נתקברו זה לזה, לא

(דפוסי דף ר"ח ע"א)

רשיעיא, ה למזכי חכימין עם טפשיין, ז למזכי עתירין עם מסכנין דהא בגין כך, זכי בר נש ז לחיי עלמא, ואתקשר באילנא דחיי. ולא עוד, אלא דהא צדקה דאיהו עביד, קאים ז לעלמין, דכתיב וצדקתו עומדת לעד.

(סד) פזר נתן לאביונים. רבי אלעזר אמר, כד ברא קב"ה עלמא, קאים ליה (ה) על סמכא חד, וצדיק ה שמייה, והאי צדיק איהו קיומא דעלמא, ודא איהו דאשקי, וזן ז לכלא. דכתיב * ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים.

(סה) ומשם יפרד, מהו יפרד. אלא, ההוא מוזנא ומשקיא דההוא נהר, נטיל גנתא כלא, ולבתר אתבדר ההוא משקיא, לדי ח סטרין דעלמא, וכמה אינון ס דמצפאן י לאתשקייא ולאתזנא מתמן, כד"א ז עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו. ובג"כ פזר נתן לאביונים, דא צדיק. צדקתו עומדת לעד, דא כנ"י. דבגין כך, איהי קיימא ברזא דשלם, בקיומא שלים רשע יראה וכעס, דא מלכות עכורים.

(סו) תא חזי, מלכות שמים, איהי בי מקדשא, לקיימא כל מסכני, בגו צלא יא דשרותא דשכינתא, וצדיק דא איהו אקרי גבאי צדקה, למיחן ולמיון לכלא,

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) על עמוד אחד והוא יסוד עולם שלמך וצדיק יסוד עולם. (ב) כ"א רי"א צ"א. (ג) תהלים קמ"ה ח"ב סב. ח"ג כה: נח. רכו. ת"ז תמ"ז סה. ת"ו בהשמטת קמה.

חלופי גרסאות א למזני. ב למזני. ג בהאי. ד לעלמא. ה מוסיף שמייה דכתיב וצדיק יסוד עולם (אה"ל). ו דהאי (אה"ל). ז לכלהו. ח סטרא. ט ומצפן; ומצפין. י לאשתקיא. יא ליג דשרותא; דשירותא (אה"ל).

ולא יכול יוסף להתאמץ

הסולם

מאמר

הנוקבא, ואחד כך מתפור המשקה לדי רוחות העולם, כלומר שבאי עולם כולם נשקים ממנה אף אחד מהם לא יחסר. וכמה הם המצפים להשתות ולהזון משם, כמש"א, עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו. וע"כ, פזר נתן לאביונים, זהו הצדיק, שהוא יסוד המפור ונותן שפע השלם מחכמה וחסדים המשלים לכל אביונים שבעולם. צדקתו עומדת לעד, זוהי כנסת ישראל, שהיא הנוקבא הנקראת צדקה, שבשביל זה, שמקבלת שפע השלם ההוא מן היסוד, היא עומדת בסוד השלום, בקיום שלם. דהיינו, עומדת לעד, רשע יראה וכעס, זה היא מלכות עכורים, דהיינו מלכות דס"א המקנאת או את המלכות דקדושה.

הרשעים להחזירם בתשובה, וייטיבו החכמים עם הטפשים, ללמדם שכל, וייטיבו העשירים עם העניים, למלאות מחסורם. כי על ידי זה, זוכה האדם לחיי עולם, ומתקשר בעץ החיים. וע"ז איה"כ, פזר נתן לאביונים. ולא עוד, אלא צדקה זו שהוא עושה, עומדת לעד, דהיינו שהנוקבא נכנית ממנה, שהיא נקראת ע"ד, שכתוב. וצדקתו עומדת לעד.

(סד) פזר נתן לאביונים: רבי אלעזר אמר. כאשר ברא הקב"ה את העולם, העמיד אותו על עמוד אחד, וצדיק שמו. דהיינו יסוד. וצדיק זה הוא קיום העולם, דהיינו שמקיים את הנוקבא הנקראת עולם. וזה הוא שמשקה, היינו הארת חכמה, וזן, היינו הארת חסדים, לכל. שכתוב, ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד וגו'. שהוא היסוד המכונה נהר.

(סו) תא חזי מלכות וכו': בוא וראה, מלכות שמים, שהיא הנוקבא דז"א, היא בית המקדש, המקיימת כל העניים בצל משכנה של השכינה, וצדיק זה, שהוא יסוד דז"א, הוא נקרא גבאי צדקה. לחונן ולזון את הכל, דהיינו כל העניים שהם בצילה של השכינה כנ"ל, משום זה-
גבאי

(סה) ומשם יפרד: שואל, מהו יפרד, שאומר הכתוב, ומשיב, אלא, אותו מוזן ומשקה של נהר ההוא, מקבל הכל הגן, שהוא (רס"ו דף ר"ה ע"א)

דכתיב פזר נתן ל לאביונים, בגין כך, גבאי צדקה, נטלי אגרא, י לקביל
י כלהו י דיהבי צדקה.

סז) ת"ת, ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים, אלין אינון, כל דקיימי,
לאתזנא י ולאשתקייא מניה. ולא עמד איש אתו * (בהתודע יוסף אל אחיו.
י אתו: דא כנסת ישראל. אחיו: אלין שאר רתיכין חיילין, דכתיב י בהו
" למען אחי ורעי. ד"א ולא עמד איש אתו, בזמנא דקב"ה אתי לאזדווגא
בכנ"י. בהתודע יוסף אל אחיו, בזמנא דקב"ה י הוה מתחבר בהו בישראל, בגין
דאינון נטלי י בלחודייהו, יי ולא חבורא יי דעמין עעכו"ם בהדייהו, בגין כך
י ביום השמיני עצרת תהיה לכם, דהא בזמנא דא, איהו קב"ה בלחודוי,
בחבורא חדא עם ישראל, דכתיב בהו אחי ורעי יי כמה דאוקמוה.
סח) רבי יי ייסא יי פתח קרא, בזמנא דקב"ה ייקים לה לכנסת ישראל
מעפרא, ויבעי יי לאנקמא נקמתא יי מעממיא עעכו"ם, יי כדין יי כתיב
י ומעמים אין איש אתי, וכתיב הכא, ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל
אחיו, כד"א יי וינטלם יי וינשאם כל ימי עולם.

מסורת הזוהר

(א) וישב ס"ו צ"א. (ב) נח ל"ח צ"ב. (ג) (ישעיה ס"ג) ח"ג פס. ד) וירא קנ"ג צ"ב.

חלוסי גרסאות א מוסיף לאביונים וכו'. ב לקביל; לקבל. ג כלא. ד ל"ג דיהבי צדקה. ה ולאשתקייא.
ו וגרי. ז ל"ג אחיו; את. ח ל"ג בהו. ט ל"ג היה. י ארהייהו. יא כלא. יב דשאר עמין.
יג כדאוקימנא. יד יוסי. טו פתח. טז לנקמא נוקמתא. יז משאר עמין. יח דכדין; ל"ג כדין (אה"ל). יט מוסיף כתיב
התם (אה"ל). כ מוסיף וינשאם וגו'.

ולא יכול יוסף להתאפק

הסולם

מאמר

בעת זוונו עם הנוקבא. משום שהם בלכרם מקבלים
אז מהארת הזווג, ואין חיבור מהעמים עעכו"ם
עמהם, משום זה אוה"כ, ביום השמיני עצרת
תהיה לכם, כי בזמן ההוא, הקב"ה הוא בחיבור
אחד עם ישראל בלכרם, שכתוב בהם אחי
ורעי. כמו שבארוהו. בפרשת אמור ק"ד ע"ב.

גבאי צדקה מקבלים שכר, נגד כולם שנתנו
להם הצדקה, להיותם מרכבה ליסוד דו"א הנקרא
גבאי צדקה, ושהוא כולל לכל הספירות שממעלה
הימנו.

סז) תא חזי, ולא יכול וגו' לכל הנצבים
עליו: אלו הם, כל העומדים להזון
ולהשתות מפנו, שהיסוד שנקרא יוסף לא יכול
להתאפק שלא להת להם שפעם. ולא עמד איש אתו
בהתודע יוסף אל אחיו. אתו זותי כנסת ישראל.
שהיא הנוקבא, שלא עמד איש אתה, בהתודע וגו',
דהיינו בעת הזווג, כי זווג מכונה ידיעה. אחיו, אלו
הם שאר המרכבות והצבאות, שכתוב בהם
למען אחי ורעי. כלומר שבשבילם נזדווג עם הנוקבא,
לחת להם שפעם. ושיעור הכתוב הוא, בהתודע
יוסף, בעת שזדווג יוסף עם השכינה, בשביל אחיו, כי
אל פירושו בשביל.

סח) ר' ייסא וכו': ר"י פתח הכתוב, בזמן
שהקב"ה ייקום את כנסת ישראל
מעפר, דהיינו בזמן הגאולה, וירצה לנקום נקמתו
מעמים עובדי עכו"ם, אז כתוב, ומעמים אין
איש אתי. והיינו שכתוב כאן, ולא עמד איש
אתו בהתודע יוסף אל אחיו. כמו שאתה אומר,
וינטלם וינשאם כל ימי עולם.

דבר אחר ולא עמד איש אתו: פירושו, בזמן
שהקב"ה בא להזדווג עם כנסת ישראל,
בהתודע יוסף אל אחיו פירושו, בזמן שהקב"ה
היה מתחבר בישראל, כלומר, בזמן שהקב"ה היה
מחובר עם ישראל לא עמד איש מהאומות אתו
(דטו"י דף ר"ח ע"א * דף ר"ח ע"ב)

פירושו, כמו שנאמר בזמן הגאולה
ומעמים אין איש אתי, שפירושו, שאין שום
כח מס"א שיוכל להפריעו מזה, כן הוא פירושו
הכתוב, ולא עמד איש אתו, ששום כח מס"א
לא עמד אתו להפריעו מלהתודע אל אחיו, וכן
נאמר וינטלם וינשאם כל ימי עולם, דהיינו
שהגביה את ישראל למעלה, באופן שכל כח
שבעולם לא יזיק אותם.

ולא

ט) ולא יכול יוסף להתאפק, רבי חזקיה פתח ^ה ואמר, * שיר המעלות אליך נשאתי את ^י עיני היושבי בשמים, האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל תא חזי, אליך נשאתי את עיני, ^נ וכתיב ^ב אשא עיני אל ההרים. ^ד אלא, דא לעילא, ודא לתתא. אשא עיני אל ההרים, דא לעילא, בגין ^ה לאמשכא ברכאן ^ו מעילא ^ז לתתא, מאלין הרים עלאין, לאמשכא מנייהו ברכאן לכנסת ישראל, דאתברכא מנייהו. אליך נשאתי את עיני, ^ח למצפי ^ט ולחכאה לאנון ברכאן ^י דנחתו ^{יא} מתמן לתתא.

ע) היושבי בשמים, ^{יב} דכל תוקפהא, ^{יג} וחילאה, וקיומהא, איהו בשמים. בגין דכד יובלא, ^{יד} אפתח מבועי דכל אינון ^{טו} תרעין, כלהו קיימי בשמים, וכיון דשמים נטיל כל אינון נהורין ^{טז} דנפקי ^{יז} מיובלא, כדין איהו זן ואשקי לה לכנסת ישראל, על ידא דצדיק ^{יח} חד.

עא) ^{יט} וכיון דדא אתער לגבה, כמה אינון ^כ דקיימן בכל סטרין, לאתשקאה ולאתברכא מתמן, כד"א ^{כא} הכפירים שואגים לטרף ולבקש מאל אכלם. וכדין, איהו סלקא ברזא דרזין כדקא ^{כב} חזי, ומקבלא עדונין מבעלה כדקא יאות, ^{כג} וכלהו דקיימן בכל סטרין עמדי בלחודייהו, כד"א ולא עמד איש אתו, דכתיב ויקרא הוציאו כל איש מעלי, ^{כד} ולבתר דאיהי מקבלא עדונין מבעלה, כלהו אתשקיין לבתר, ואתזנו, כד"א ^{כה} ישקו כל חיתו שדי ישברו פראים צמאם.

מסורת הזוהר

א) (תהלים קכ"ג) ח"א רכט. ח"ג רסה: ב) לך ס"ז צ"ב ג) (תהלים קיד) ח"א רמד. ח"ג קצא. ד) ב"א רמ"ח צ"ג.

חלוסי גרסאות ח ל"ג ואמר. כ עיני וגו'. ג ל"ג וכתיב. ד ל"ג אלא. ה לאתמשכא. ו מעילא. ז ותתא. ח למצפה (אה"ל). ט ולחכאה. י דנחת. יא ל"ג מתמן. יב בכל. יג וחילתא. יד אתסתח. טו תרעי (אה"ל). טז דנפקין. יז מן יובלא. יח חי. יט וכרין דא. כ דקיימן. כא מוסיף חוי ליה. כב ל"ג מן וכלהו עד בלחודייהו; וכלהו בכל דקיימן. כג ל"ג מן ולבתר עד כלהו.

ולא יכול יוסף להתאפק

הסולם

מאמר

גבורותיה וכחותיה וקיומיה של הנוקבא, הם בשמים, דהיינו שמקבלתם מו"א הנקרא שמים. כי כאשר היובל, שהוא כינה, סותח המעינות של כל אלו השערים, דהיינו השפע של ג' שערי הבינה, כולם נמצאים בשמים, שהוא ז"א, ואחר שהשמים מקבל כל אלו האורות היוצאים מיובל, אז הוא זן ומשקה את כנסת ישראל, שהיא הנוקבא. על ידי צדיק אחד, שהוא יסוד.

עא) וכיון דדא אתער וכו': וכיון שזת, דהיינו היסוד, נתעורר אליה, כמה הם, העומדים בכל הצדדים, להשתות ולהתברך משם, דהיינו לקבל מהארח הזווג, כמש"א, הכפירים שואגים לטרף וגו'. ואז היא עולה לזוג בסודי סודות כראוי, ומקבלת עדונים מבעלה כראוי לה.

וכרזו דקיימן בכל סטרין וכו': וכל אלו

העומדים

ט) ולא יכול יוסף להתאפק: רבי חזקיה פתח ואמר, שיר המעלות אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים. מקרא זה בארוהו ולמדנו, אבל בוא וראה, אליך נשאתי את עיני, וכתיב, אשא עיני אל ההרים. מהו ההרש ביניהם. אלא זה למעלה וזה למטה, ומפרש, אשא עיני אל ההרים, הוא למעלה. לז"א, כדי להמשיך ברכות ממעלה למטה, אל הנוקבא, סאלו הרים עליונים, בסוד אין הרים אלא אבות, שהם חג"ת דז"א, להמשיך מהם ברכות לכנסת ישראל המתברכת מהם, אליך נשאתי את עיני, הוא למטה לנוקבא, לצפות ולחכות לאלו הברכות היורדים משם. מו"א, למטה לנוקבא.

ע) היושבי בשמים: הוקשה לו, כיון שהמודבר הוא בנוקבא, למה אומר בשמים שהוא

ז"א. ומשיב, שע"כ אומר היושבי בשמים, משום שכל (רפויי דף ר"א ע"ב)

עב) רבי יוסי פתח קרא באליהו, דכתיב * ויקרא אל ה' ויאמר י ה' אלהי הגם על האלמנה אשר אני מתגורר עמה הרעות להמית את בנה. תא חזי, י תרי הווי דקאמרין מלין י לקביל קב"ה, ו משה ואליהו, משה אמר, י למה הרעות י לעם הזה. ואליהו אמר, הרעות להמית את בנה, ותרוייהו מלה חדא קאמרו.

עג) מ"ט. אלא רזא איהו, משה אמר, למה הרעות, מאי טעמא. י אלא, בגין דאתיהיב רשו לסטרא אחרא לשלטאה עלייהו דישראל, הרעות: יהבת רשו י לסטרא אחרא דרע, למשלט עלייהו. אליהו אמר הרעותי יהבת רשו לסטרא דרע, ליטול נשמתא דדא, ודא הוא הרעות, וכלא רזא חדא.

עד) תא חזי, אליהו אמר, הגם על האלמנה י אשר אני מתגורר עמה, בגין דקב"ה אמר ליה לאליהו, י הנה צייתי שם אשה אלמנה לכלכלך, וכל מאן דזן ומפרנס למאן דאצטריך ליה, וכ"ש י ביומא י דכפנא, הא אתאחד באילנא דחיי, וגרים ליה חיים י ולבנוי, והא אוקימנא. והשתא אליהו אמר, כל מאן דקיים נפשא בעלמא, זכי ליה חיים, וזכי לאתאחדא באילנא דחיי, והשתא שלטא אילנא דמותא י סטרא דרע, על האלמנה י דאנת פקדת למיון י ליה, י בגין כך הרעות.

מסורת הזהר

(א) (מ"א י"ז) (ב) (שמות ד') ח"א רט. ח"ב ככ: (ג) (מ"א י"ז) ח"ב קצט. רכא:

חלופי גרסאות א פתח, ב ליג ה' אלפי. ג תרין. ד דקאמרו. ה לקבל. ו ליג משה ואליהו. ז ליג לעם הוה. ח ליג אלא. ט לשלטאה לסטרא אחרא ברע. י ליג אשר אני מתגורר עמה. יא ביומי. יב כפנא. יג לבנוי. יד מוסיף ההוא סטרא. טו ליג דאנת; דאחפידת; דאחפקדת. טז יחי. יז למה הרעות וליג בניכ; בניכ למה הרעות.

למה הרעות

למה הרעות, הוא משום שניחן רשות לס"א לשלוט על ישראל, הרעות, פירושו נתת רשות לצד האחר של הרע לשלוט עליהם. אליהו אמר הרעות, פירושו גם כן, נתת רשות לסטרא אחרא לטול נשמתו של זה. וזהו שאמר הרעות, והכל הוא סוד אחד, שהרעות, הוא סוד נתינת רשות לס"א שנקרא רע.

עד) תא חזי אליהו אמר, הגם על האלמנה ונ"י: משום שהקב"ה אמר לאליהו, הנה צייתי שם אשה אלמנה לכלכלך. וכל מי שזן ומפרנס, למי שנצרך לו, וכל שכן בימי רעב, הוא מתאחד ונאחו בעץ החיים, וגורם חיים לעצמו ולבנוי, ובארוהו. ועתה, אמר אליהו, כל מי שמקיים נפש בעולם זוכה חיים לעצמו, וזוכה להתאחד בעץ החיים, ועתה שולט עץ המות, צד הרע, על האלמנה, אשר ציית אותה לכלכלני. משום זה אמר הרעות.

ואי

הסולם

העומדים בכל הצדדים, המצמים לקבל ממנה כנ"ל עומדים בלבדם, ואינם עולים עם הנוקבא, כמו שאתה אומר, ולא עמד איש אתו. שכתוב ויקרא הוציאו כל איש מעלי. אלא אחר שקבלה עדנים מבעלה, דהיינו אחר הזווג, כולם נשקים אז וניזונים, כמש"א. ישקו כל חיתו וגו'.

מאמר למה הרעות

עב) ר' יוסי פתח קרא באליהו דכתיב ויקרא ונ"י: כוא וראה שנים היו שהטיחו דברים כנגד הקב"ה, משה, ואליהו. משה אמר למה הרעות לעם הזה. ואליהו אמר הרעות להמית את בנה. ושניהם אמרו דבר אחד.

עג) מ"ט, אלא רזא איהו וכו': שואל, מהו הטעם שאמרו שניהם, למה הרעות. ומשיב, אלא הוא סוד. משה, מהו הטעם שאמר (דמריי דף ר"ח ע"ב)

עה) ואי תימא דרע לא אתעביד לבר נש מעם קב"ה. ת"ח, ה' בזמנא דבר נש אזיל לימינא, נטירו דקב"ה תדיר לגביה, ולא יכיל ב' סטרא אחרא לשלטאה עליה, והאי רע אתכפיא קמיה, ולא יכיל ב' לשלטאה. ד' וכיון ה' דנטירא דקב"ה ו' אתעברא מניה, בגין * דאיהו אתדבק ברע, כדין ההוא רע, כיון דחמי דלאו עמיה נטירו, כדין שליט עליה, ואתי לשיצאה ליה, וכדין אתיהיב ליה רשו, ונטיל ז' נשמתיה.

עו) משה אמר למה הרעות, דאתיהיב ה' ליה רשו לסטרא דרע, למשלט עליהו דישראל, למהוי בשעבודא דיליה. דבר אחר למה הרעות, דחמא כמה מנהון דהוו מתין, ואתמסרו בסטרא דרע.

עז) תא חזי, בשעתא דטוב אתער, דאיהו ימינא, כל חידו, וכל טיבו, וכל ברכאן ה' משתכחן, וכלא בחשאי י' איהו, כמה דאוקמוה, דאמרי בשכמל"ו בחשאי, ורזא דא י"א בגין י"ב דאיהו כדין יחודא כדקא חזי.

עח) אמר רבי חייא, וכי אליהו, כיון דאיהו גזר, וקודשא בריך הוא מקיים, ואיהו גזיר על שמיא, דלא לאחתא מטרא וטלא, י"ג היך דחיל איהו מאיזבל, דשדרת י' ליה, דכתיב * כי כעת מחר אשים את טו נפשך כנפש אחד מהם, ומיד דחיל וערק על נפשיה.

עט) א"ל רבי יוסי, הא אוקמוה, דצדיקיא, לא בעאן לאטרחא למאריהון, באתר דנוקא ה' אשתכח ה' לעינא. כגוונא דשמואל, י"ד דכתיב ב' איך אלך

מסורת הזהר

(א) (מ"א י"ט). (ב) (ש"א ט"ו) ח"א רל.

חלומי גרסאות ה' בזמנין. ז' מוסיף האי סטרא. ג' לשלטא. ד' כיון. ה' דנטירו. ו' מתעברא; א' אתעברו. ז' מוסיף נשמתיה מניה. ח' ל"ג ליה. ט' משתכחין. י' איהו; היא. י"א ל"ג בגין (אה"ל). י"ב דהאי איהו יחודא; דאיהו גזיר יחודא [יחודא]; דכדין [איהו] יחודא; ל"ג דאיהו כדין. י"ג הך. י"ד ל"ג דכתיב. טו נפשך וגו'. טז שכיח; אשתכח. יז מוסיף ליה לעינא; ביה לעינא (אה"ל). יח ל"ג דכתיב.

למה הרעות

הסוכים

מאמר

עה) ואי תימא דרע וכו': שואל, ואם תאמר, שלא נעשה רע לאדם מן הקב"ה. ומשיב, בוא וראה, בזמן שאדם הולך לימין, שמירתו של הקב"ה נמצא לו תמיד, והסטרא אחרא אינו יכול לשלוט עליו, ורע הנה נכנע לפניו ואינו יכול לשלוט. ומחוך ששמירתו של הקב"ה תוסר ממנו אם הוא מתדבק ברע, אז רע תתוא, כיון שרואה שאין עמו שמירה, שולט עליו אז ובא להשמידו, ואז ניתן לו רשות ונטיל נשמתו.

עו) משה אמר למה הרעות: משום שניתן רשות לצד הרע לשלוט על ישראל, להיות תחת השעבוד שלו. פירוש אחר, י"ב אמר, למה הרעות, כי ראה כמה מהם מישראל, שהם מתים, ונמסרו בצד הרע.

עז) תא חזי כשעתא וכו': בוא וראה בשעה שחטוב נתעורר, שהוא ימין, כל

(דפוסי וף ריח ע"ב * וף ר"ט ע"א)

עט) א"ל רבי יוסי וכו': אמר לו ר"י, הרי בארוהו, שהצדיקים אינם רוצים להטריח לאדונם במקום שהנוק מצוי לעין. כמו שמואל, שאמר, איך אלך ושמע שואל והרגגי

ושמע שאול והרגני, א"ל עגלת בקר תקח בידך, בגין דצדיקיא, לא בעאן לאטרחא למאריהון, ה באתר דנוקא אשתכח. אוף הכי אליהו, כיון דחמא דנוקא אשתכח, לא בעי לאטרחא למאריה.

(פ) א"ל אנא מלה שמענא, דהא ב באליהו לא כתיב ב ביה ויירא וילך אל נפשו, אלא * וירא, ראייה חמא, ומה חמא, ד אלא חמא, דהא מכמה שנין אול ב בתריה מלאך המות, ולא אתמסר בידיה, והשתא וילך אל נפשו, ו מאי וילך אל נפשו. אזל לקיומא דנפשא, ומאן איהו איילנא דחיי לאתדבקא תמן.

(פא) תא חזי, ו כלהו כתיב את נפשו, והכא כתיב אל נפשו, ורזא דא שמענא, דאמר ר"ש, כל נשמתי דעלמא, ה כלהו נפקי מההוא נהר דנגיד ונפיק, ו כלהו נקיט לון, ו ההוא צרורא יא דחייא, וכד נוקבא אתעברת מן דכורא, י כלהו בתיאובתא דתרין סטרין, בתיאובתא דנוקבא לגבי דכורא, וכד תיאובתא דדכורא נפקא ברעותא, כדין אינון נשמתין בקיומא יתיר, בגין דכלא בתיאובתא ורעו דאילנא י דחייא. ואליהו, י בגין דהוה מההוא רעותא, יתיר מבר נש אחרא, אתקיים.

(פב) ובגין כך אל נפשו כתיב, ולא כתיב את נפשו, דהא את נפשו דא סו היא נוקבא. ואי תימא ואל האשה אמר, כללא דדכר ונוקבא, סו כד היא י בגו דכורא, י כדין י ואל האשה אמר. ב את האשה, נוקבא כ כלל בלחודהא, כ ולא

מסורת הזהר

(א) (מ"א י"ט).

חלוסי גרסאות ה באתרא. ב באליהו. ב ל"ג ביה ויירא. ד מוסיף אלא חמא ולא חמא. ה אבתריה. ו ומאי. ז כלל הוא. ח כלל. ט וכלא איהו נפיק לון מההוא; וכלא נקט לון. י מההוא. יא דחיי. יב וכלהו. יג דחיי. יד ל"ג בגין דהוה. טו הוא. טז כדין. יז גו. יח וכדין. יט אל. כ אל. כא בלחודהא. כב מוסיף ולא כליל.

מאמר

הסולם

למה הרעות

מאותו הנהר הנמשך ויוצא, שהוא יסוד דז"א, וכולן לוקח אותן אותו צרור החיים, שהוא הנוקבא, וכשהנוקבא מתעברת מן הזכר, כולן הן בהשתוקקות מבי הצדדים, מהשתוקקות הנקבה אל הזכר, ומהשתוקקות הזכר אל הנקבה, (כנ"ל לך אות ר"ה) וכשהשתוקקות הזכר יוצאת בחשק גדול, או הגשמות הן יותר בקיום, משום שהכל תלוי בהשתוקקות וחשק של עץ החיים, שהוא ז"א, ואליהו, מתוך שהיה מאותו החשק של הזכר, יוחד מאנשים אחרים, הוא נתקיים ולא מת.

(פב) ובגין כך אל וכו': ומשום זה כתוב, אל נפשו ולא כתוב את נפשו, כי את נפשו

היא נקבה, שהנוקבא נקראת את, אבל אל הוא זכר, ואם תאמר, הרי כתוב ואל האשה אמר, שהיא נקבה, ומשיב, הוא כלל של זכר ונקבה, כי כאשר הנוקבא כלולה בתוך הזכר, נאמר אז, ואל האשה אמר. את האשה, יורה נקבה בלברה

והרגני אמר לו עגלת בקר וגו'. משום שהצדיקים אינם רוצים להטריח את אדונם במקום שהנוק מצוי, וגם כן אליהו, כיון שראה שהנוק מצוי לא רצה להטריח את אדונו.

(פ) א"ל אנא מלה וכו': אמר לו, אני שמעתי כאן דבר, כי באליהו לא כתוב בו, ויירא וילך אל נפשו, אלא וירא, שפירושו שראה ראייה, ומה ראה, אלא שראה, שמכמה שנים הלך אחריו מלאך המות, ולא נמסר בידו, ועתה וילך אל נפשו, מה פירושו של וילך אל נפשו, הוא, שהלך לקיום של הנפש, ומי הוא, הוא עץ החיים, כדי להתדבק שם, ומלאך המות לא ילך אחריו יותר.

(פא) תא חזי כלהו וכו': בוא וראה, בכל מקום כתוב את נפשו, וכאן כתוב

אל נפשו, וסוד הזה שמעתי, כי אמר ר' שמעון, כל הגשמות שבעולם יוצאות כולן (דפוסי דף ריט ע"א)

דדכורא. ^א כגוונא דא אל נפשו, דכר בלחודוי, את נפשו נוקבא בלחודהא ולא כלידו דדכורא. ^ב ובגין דאיהו מסטרא דדכורא, יתיר מכל בני עלמא, אתקיים בקיומיה יתיר, ולא מית כשאר בני עלמא. ^ג בגין דכלא איהו מאילנא דחיי, ולא מגו ^ד עפרא, ובגין דא אסתלק לעילא, ולא מית כארח כל בני עלמא, דכתיב * ויעל אליהו בסערה השמים.

(פג) תא חזי, מה כתיב ^ב והנה רכב אש וסוסי אש וגו', דהא כדין אתפשט ^כ גופא מן רוחא, ואסתלק דלא ^ו כשאר ^ז ארח בני עלמא, ואשתאר מלאכא קדישא, כשאר קדישי עליונין, ועביד שליחותא בעלמא, והא אוקמוה, דנסין דעבד קב"ה בעלמא, על ידיה ^ח אתעבידן.

(פד) ^ט ותא חזי, מה כתיב ^ב וישאל את נפשו, בקדמיתא וילך אל נפשו, כמה דאתמר בקיומא, והכא את נפשו ^י למות, אילנא דביה שריא מותא, ותמן אתגלי ^{יא} עליה קב"ה, כמה דכתיב צא ועמדת ^{יב} בהר. מה כתיב בתריה, ואחר הרעש אש לא באש ה' ואחר ^{יג} האש קול דממה דקה, דא ^{יד} הוא ^{טו} אתר פנימאה דכלא, דמניה נפקין כל נהורין.

(פה) מה כתיב ^{יז} ויהי כשמוע אליהו וילט פניו ^{טז} באדרתו והנה אליו קול ויאמר מה לך פה אליהו ^{יח} ויאמר קנא קנאתי, א"ל קב"ה, עד מתי אתה מקנא לי, ^{יט} טרקת גלא דלא * ^כ יכיל ^י לשלטאה כך מותא ^{יא} לעלמא, ועלמא

מסורת הזהר

דרך אמת

(א) (מלכים ב) ח"ב קצו. קצח: ח"ג נט. רכז: רלה. (ב) (שם) ת"ז בהקדמה ר'. ג) (מלכים י"ט) ח"ב קצ. (ד) (שם) לך קכ"ט צ"ד. (ה) (שם) לך קכ"ט צ"ה.

חלוסי גרסאות א ל"ג מן כגוונא עד ובגין. ב מוסיף ע"ס ובגין דאיהו מסטרא דדכורא יתיר מכל בני עלמא. ג ל"ג מן בגין עד דכתיב. ד עפר. ה רוחא מן גופא (אה"ל). ו ארת כשאר (אה"ל). ז אורת. ח אתעביד; אתעבידו. ט ת"ת. י למיתה. יא עלוי. יב וגוי ול"ג בהר. יג מוסיף האש וגו'. יד התוא. טו באדרתו וגו'; ל"ג מן והנה עד א"ל. טז טרקא. יז מותא לשלטאה כך. יח ל"ג לעלמא.

למה הרעות

הסולם

מאמר

(פד) ותא חזי מה כתיב, וישאל את נפשו. מקודם לכן כתוב וילך אל נפשו. כמו שלמדנו, שהוא בקיום, וכאן כתוב, את נפשו למות. יורה על העץ שבו שורה המות, דהיינו הנוקבא, בסו"ה ורגליה יורדות מות, ושם נגלה עליו הקב"ה. כמ"ש, צא ועמדת בהר.

בלבדה, בלי התכללות עם הזכר. כעין זה אר נפשו, יורה זכר בלבד. את נפשו יורה נקבה בלבדה, בלי התכללות עם הזכר. ומשום שאליהו הוא מצד הזכר יותר מכל בני העולם, נתקיים בקיומו יותר, מכל בני העולם, ולא מת כשאר בני העולם. משום שכולו הוא מעץ החיים, ולא מן עפר כשאר אנשים, ומשום זה נסתלק למעלה ולא מת כדרך כל בני העולם, שכתוב, ויעל אליהו בסערה השמים.

מה כתיב בתריה וכו': מה כתוב אחריו, ואחר הרעש אש וגו' קול דממה דקה. זה הוא מקום הפנימי מכולם שממנו כל האורות יוצאים.

(פג) תא חזי מה כתיב וכו': בוא וראה מה כתוב, והנה רכב אש וסוסי אש וגו'. כי אז נתפשט הגוף מן הרוח, ונסתלק שלא כדרך שאר בני אדם, ונשאר מלאך קדוש כשאר קדושים עליונים, ועושה שליחות בעולם כמו מלאך, ובארוה, שהנסים שעושה הקב"ה בעולם, על ידו נעשים.

(פה) מה כתיב, ויהי כשמוע אליהו וגו': אמר לו הקב"ה עד מתי אתה מקנא לי, סגרת הרלת, שהמות לא ישלוט עליך לעולם, והעולם

(רומי דף ר"ט ע"א *) דף ר"ט ע"ב

לא יכיל למסבךך עם ב בני, א"ל כי עזבו ברייתך בני ישראל וגו'. אמר ליה חייך, דבכל אתר ב דבני ג יקיימו קיים קדישא, אנת תהא זמין תמן. ז
 (ז) ת"ח, מה גרם ס ההיא מלה דאליהו, דכתיב * והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברכים אשר לא כרעו ו לבעל וכל הפה אשר לא נשק לו. אמר ליה קב"ה. מכאן ולהלאה, דלא יכיל עדמא למסבךך עם ב בני, ז ואת אלישע בן שפט מאבל מחולה תמשח לנביא תחתך, ס יהא נביאה אחרא לגבי ב בני, ואת תסתלק לאתרך.

(פז) ות"ח, כל ההוא בר נש, דמקני י ליה לקב"ה, לא יכיל מלאכא דמותא לשלטאה ביה, כשאר בני נשא, י ויתקיים ביה שלם, והא אוקמוה, כמה י דאתמר בפנחס, ז לכן אמור י הנני נותן לו את בריתי שלום.

(פח) ויפול על צוארי בנימן אחיו ז ויבך ובנימן בכה על צואריו. רבי יצחק אמר, הא אוקמוה, דבכה על מקדש ראשון ועל מקדש שני.
 (פט) פתח ואמר, ז כמגדל דוד צוארך בנוי טו לתלפיות אלף המגן תלוי עליו כל שליטי הגבורים. כמגדל דוד, מאן מגדל דוד. טו דא מגדל דוד ודאי, דבנה ליה דוד, וסליק ליה גו ירושלים. אלא כמגדל דוד, דא ירושלם י דלעילא, דכתיב י ביה, ה מגדל עז שם יט ה' בו ירוץ צדיק ונשגב, מאן נשגב. אלא ההוא מגדל נשגב, בגין דביה כ ירוץ צדיק.

מסורת הזהר

(א) שם. (ב) שם (שם) וישב ע"ה צ"ב. (ג) נח נ"ט צ"א. (ד) נח קכ"ב צ"ג. (ה) ב"א שמ"ה צ"א.

חלופי גרסאות א מוסיף בני נשא. כ מוסיף דבני נשא. ג יתקיימו; יקיימון (אה"ל). ד מוסיף והא אתמר בגין [ובגין] כך מתקנין כרטייא לאליהו ראייהו זמין תמן. ס ההוא. ז לבעל וגו'. ז מוסיף בני נשא. ח הא. ט מוסיף בני נשא. י ל"ג ליה. יא ואתקיים. יב דכתיב. יג הנני וגו'. יד ויבך וגו'. טו לתלפיות וגו'. טז ל"ג דא. יז דלעילא. יח ל"ג ביה. יט ה' וגו'. כ ירד.

מאמר

הסולם

ויפול על צוארי בנימן אחיו ויבך

(פח) ויפול על צוארי ונו': רבי יצחק אמר, הרי בארו, שבכה על מקדש ראשון ועל מקדש שני, שיבנו בחלקו של בנימן, ויחברו.

והעולם אינו יכול לסבלך שתמצא עם בני, שאתה מקטרג עליהם, א"ל כי עזבו ברייתך בני ישראל וגו'. אמר לו, חייך, שבכל מקום שבני אדם יקיימו ברית הקדוש, והיינו שיעשו ברית מילה, אתה תהיה מצוי שם. (וביאור הרברים תמצא בהקדמת ספר הזהר דף קע"א ד"ה למהוי).

(ט) פתח ואמר כמגדל דוד צוארך ונו': שואל, מאן מגדל דוד. מגדל דוד זה הנמצא בירושלים, ודאי שבנה אותו דוד והעלה לו, כלומר, שהוא עומד בתוך ירושלים. אלא כמגדל דוד שאמר הכתוב, אינו מגדל דוד הזה. אלא זה הוא ירושלים של מעלה. דהיינו הנוקבא, שכתוב בו מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב. שואל, מי הוא נשגב, אם סובב על הצדיק אם על המגדל, ומשיב, אלא המגדל נשגב, משום שבו ירוץ צדיק, שהוא יסוד. (ע"י לעיל בראשית א' אות תע"א).

(טו) ת"ח מה גרם וכי': בוא וראה, מה גרם דבר ההוא של אליהו, שכתוב, והשארתי בישראל וגו'. אמר לו הקב"ה מכאן ולהלאה, שלא יכול העולם לסובלך עם בני, כי תקטרג עליהם, ואת אלישע וגו', יהיה נביא אחר לבני, ואתה תסתלק למקומך.

(טז) ות"ח כל ההוא וכי': ובוא וראה, כל אדם המקנא להקב"ה אין מלאך המות יכול לשלוט עליו כמו על שאר בני אדם, ויהיה לו שלום, כמו שנאמר בפנחס, הנני נותן לו את בריתי שלום.

(דפו"י דף ר"ט ע"ב)

צוארך

צ) צוארך: דא ^א בית מקדשא ^ב דלתתא, דאיהו קאים בתקונא דשפירו, כקדלא לגופא. מה צואר, איהו שפירו דכל גופא, הכי נמי ^ג בי מקדשא, ^ד איהו שפירו דכל עלמא.

צא) בנוי לתלפיות, תלא דכל בני עלמא הוו מסתכלן ביה, ^ה והכי אוקמוה, תלפיות: ^ו תל דכל פיות דעלמא משבחן ^ז ומצלאן לגביה.

צב) אלף המגן תלוי עליו, אלין אלף תקונין, ^ח דמתקנין ביה כדקא יאות. כל שלטי הגבורים, דכלהו ^ט קא אתיין מסטרא דדינא קשיא.

צג) מה צואר כל תקונין דאתתא ביה תליין, כך ^י במקדשא, כל תקונין דעלמא, ^{יא} ביה ^{יב} תליין ושריין. והא אוקמוה, דכתיב ^{יג} על צוארינו ^{יד} נרדפנו, על בי מקדשא, דאיהו צואר ושפירו דכל עלמא. נרדפנו, יגענו, למבני ליה תרין זמנין, ולא הונח לנו, דהא לא שבקוה לן, ואתחרב ולא אתבני לבתר.

צד) מה צואר, כיון דאשתצי, ^{טו} כל גופא אשתצי עמיה, הכי נמי בי מקדשא, כיון דאיהו אשתצי ואתחשך, כל עלמא הכי נמי אתחשך, ולא ^{טז} נהיר ^{יז} שמשא, ולא שמיא וארעא וככביא.

צה) בגין כך, בכה יוסף על דא. ולבתר דבכה על דא, בכה על שבטין

מסורת הזהר

(א) (איכה ה') ח"ג מה:

חלוסי גרסאות ^א בי. ^ב דלתתא. ^ג נ ליג בי. ^ד ליג איהו. ^ה והא. ^ו תלא. ^ז ומצלין. ^ח דמתקנין. ^ט קאתיין. ^י ליג דאתתא; ^{יא} דלתתא; ^{יב} דאתא (דיא); ^{יג} ביה תליין דלתתא. ^{יד} יא מקדשא; ^{טו} בי מקדשא. ^{טז} יב בית. ^{יז} שריין ותליין. ^{יח} יד מוסיף נרדפנו ונוי. ^{יט} טו אשתצי עמיה כל גופא. ^כ נז נהירו. ^{כא} יז ליג שמשא ולא.

מאמר	הסוכם	ויסול על צוארי בנימין אחיו ויבך
<p>צ) צוארך, דא בי מקדשא דלתתא וכו': צוארך, היינו בית המקדש של מסה, הדומה למגדל דוד שהוא הנוקבא, ונקרא כך, משום שהוא נמצא בתקון היופי, כמו הצואר, שהוא היופי של הגוף, מה צואר הוא היופי של כל הגוף, כן בית המקדש הוא היופי של כל העולם.</p>	<p>שמאל שלה, שנקרא יצחק, שהוא דינא קשיא. כמ"ש לעיל, (וישב דף ו' ד"ה ת"ח וישב יעקב). צג) מה צואר כל תקונין וכו': מה צואר, כל תקוני האשה תלויים בו, כך בית המקדש כל תקוני העולם תלויים ושורים בו. ובארוה, שכתוב, על צוארינו נרדפנו, פירושו, על בית המקדש, שהוא צואר, והיופי של כל העולם, נרדפנו, יגענו ולא הונח לנו, פירושו, יגענו לבנות אותו שתי פעמים. דהיינו בית מקדש ראשון והשני, ולא הונח לנו, כי לא הניחו אותנו, ונחרבו, ולא נבנו אחר כך.</p>	<p>צד) מה צואר כיון וכו': מה צואר כיון שנשחת, נשחת עמו כל הגוף, כך בית המקדש, כיון שהוא נשחת ונחשך, נחשך גם כן כל העולם, והשמש אינו מאיר, ולא שמים וארץ והככבים.</p>
<p>צא) בנוי לתלפיות: פירושו, תל שכל בני העולם מסתכלים בו, לשבח ולהחמלה, וכך בארוהו, תלפיות, הוא אותיות תלפיות, תל שכל פיות העולם משבחים ומתפללים אליו.</p>	<p>צה) בגין כך בכה וכו': משום כך בכה יוסף על זה, דהיינו על ב' מקדשים שנחרבו, ואחר שבכה על זה, בכה על השבטים שנגלו. כ כשנחרב</p>	<p>צב) אלף המגן תלוי עליו: אלו הם אלף תקונים המתקנים בו כדאוי. דהיינו הארת החכמה המרומזת במספר אלף. כל שלטי הנכורים, שכולם באים מצד הדין הקשה, ע"כ נקראים גבורים. פירושו, הארת חכמה זו, נמשכת מבניה שחזרה להיות חכמה, ומקו (דברי דף ר"ט ע"ב)</p>

א דאתגלו, כד י אתחריב י בי מקדשא, ד כלהו שבטין אתגלו מיד, ואתבדרו ביני עממיא, הה"ד וינשק לכל אחיו ויבך עליהם, עליהם ודאי.

צו) על י כלם בכה, על בי מקדשא דאתחריב תרין זמנין, ועל אחוי עשרת י השבטים, ד אתגלו בגלותא, ואתבדרון ביני עממיא. ואחרי כן דברו אחיו אתו, ולא כתיב ויבכו, דהא איהו בכה, דנצנצה ביה רוחא י קדישא, ואינון לא בכו, דלא שרא עלייהו רוח קודשא.

צז) והקל נשמע בית פרעה. יא רבי יי אבא פתח יי ואמר י נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות יי ה' לבי ובשרי ירננו אל אל חי. ח"ה, כל בר נש דצלי סו צלותיה, יי קמי מאריה, אצטריך ליה, לאקדמא ליה ברכאן, בכל יומא ויומא, ולצלי צלותיה קמי מאריה, בזמנא דאצטרין.

צח) בצפרא, לאחדא בימינא דקב"ה. במנחה, לאחדא בשמאלא. יי וצלותא ובעותא, אצטריך ליה לבר נש, בכל יומא יי ויומא, בגין לאתאחדא ביה. ואוקימנא, מאן דצלי צלותיה, יי קמי מאריה, כ אצטריך ליה, דלא למשמע קליה כל בצלותיה, ומאן ככ דאשמע קליה בצלותיה, צלותיה לא ככ אשתמע.

צט) מ"ט. בגין * דצלותא, כד לאו איהי ככ ההיא קלא דאשתמע, דההוא קול דאשתמע לאו יי היא צלותא. ומאן איהי צלותא. דא קלא אחרא.

מסורת הזהר

(א) לך ב' צ"ג ח"א רמח:

חלופי גרסאות א דיתגלי; יתגלי על בי מקדשא. ב יתגלי. ג מוסיף על בי. ד רכלהו. ה כלא (אה"ל). ו שבטין. ז דגלו. ח ויתבדרון. ט דקודשא; קודשא. י ל"ג מן ואינון ער והקל. יא יש גורסים כאן מ"ש להלן בחלופי גרסאות דף ל"א אות י"א. יב אלעזר. יג ל"ג ואמר. יד ה' וגו'. טו צלותא. טז קמיה; מוסיף וקם קמי. יז וצלותיה ובעותיה (אה"ל). יח ל"ג ויומא. יט מוסיף וקם קמי. כ לא אצטריך ליה למשמע. כא בצלותא. כב דאשתמע. כג ישחמע; משתמע. כד ל"ג מן לאו ער לאו. כה ל"ג החיא. כו איהו.

הסולם

מאמר

והקל נשמע בית פרעה

צח) בצפרא, לאחדא וכו': בבוקר יתאחד בימינו של הקב"ה, שהוא חסד. במנחה יתאחד בשמאלו של הקב"ה, ונצרך לאדם תפלה ובקשה בכל יום ויום, כדי שיתאחד בו בהקב"ה, ובארואהו.

צז) מאן דצלי צלותיה וכו': מי שמחפיל תפלתו לפני אדונו, צריך שלא ישמיע קולו בתפלתו, ומי שמשמיע קולו בתפלתו, תפלתו אינה מתקבלת.

צט) מ"ט בגין וכו': מה הטעם. הוא, משום שהתפלה אינה אותו קול הנשמע, כי קול הנשמע אינו תפלה, ומה היא תפלה, היא קול אחר התלוי בקול הנשמע. ומה הוא קול הנשמע, זה הוא אותו הקול שהוא עם ו'. וקול התלוי בו בקול הנשמע, הוא קל בלא ו'. פירוש. קול שאינו נשמע, הי"ס חסדים מכוסים מהארת חכמה, והי"ס קול בינה. וקול הנשמע

כשנחרב בית המקדש, נגלו מיד כל השבטים, ונתפזרו בין העמים. וזהו שכתוב וינשק לכל אחיו ויבך עליהם, עליהם ודאי, דהיינו על שנגלו.

צו) על כלם וכו': על כלם בכה, על בית המקדש שנחרב ב' פעמים, ועל אחיו שהם עשרת השבטים שיצאו בגלות, ונתפזרו בין העמים. ואחרי כן דברו אחיו אתו, ולא כתוב בהם ויבכו, כי הוא בכה משום שהופיעה עליו רוח הקודש, וראה את כל זה, והם לא בכו, כי לא שרה עליהם רוח הקודש, ולא ראו את זה.

מאמר והקל נשמע בית פרעה

צז) והקל נשמע בית פרעה: רבי אבא פתח ואמר, נכספה וגם כלתה נפשי וגו'. בוא וראה, כל אדם המתפלל תפלתו לפני אדונו, צריך להקדים לו ברכות בכל יום ויום, ולהתפלל תפלתו בזמן שצריך. (דפו"י דף ר"ט ע"ב * דף ר"י ע"א)

דתליא בקלא דאשתמע, ומאן ה' הוא קלא דאשתמע. דא ההוא קול' י' דהוא י' בוא"ו, קלא דתליא ביה, י' דא ההוא קל בלא י' וא"ו.
 (ק) ובגין כך, לא אצטריך ליה לכר נש, למשמע קליה בצלותיה, אלא לצלאה בלחש, בההוא ו' קלא דלא אשתמע, ודא היא צלותא דאתקבלת תדיר, ו' וסימניך והקל נשמע, קל בלא וא"ו, נשמע. דא היא צלותא י' דהיא בחשאי, י' דכתיב בחנה, ו' וקולה לא ישמע, דא היא צלותא דקב"ה קביל, כד אתעביד גו רעותא, וכוונה, ותקונא כדקא יאות, וליחדא יחודא דמריה י' כדקא יאות בכל יומא. י'

(קא) רבי אלעזר אמר, קלא בחשאי, דא י' היא קלא עלאה, דכל קלין נפקין מתמן. אבל קל בלא י' ו', דא היא צלותא דלתתא, דאיהי אזלא לאסתלקא י' בוא"ו, ולאתחברא י' ביה.

מסורת הזוהר

(א) (ש"א א') כ"א ק"צ צ"ג. (ב) [כח"ג] חיי שרה פ"ה צ"א.

דרך אמת

(ה) חית דנכסי ליה כריש שמעאל.

חלופי גרסאות ה' היא. ב' דאיהו, ג' בוי; ב'וי; ד' ליג דא. ה' ו'. ו' קל. ז' וסימנך. ח' דאיהי. ט' ליג מן רכתיב עד דקב"ה. י' בכל יומא כדקא יאות. י"א גורס כאן (א) והקל נשמע בית פרעה והקל נשמע חסר וא"ו (ו') מאי פעמא אמר רבי אלעזר דא היא שכינתא דבכאת על חרוב בי מקרא ועל גלותהון דישראל כתיב הכא והקל נשמע וכתיב (התם) (ב) קול ברמה נשמע מה להלן [התם] שכינתא אף כאן גמי [אוף הכא] שכינתא. י"ב הוא. י"ג וא"ו. י"ד ליג בוא"ו. טו מוסיף ביה תדיר (אה"ל).

הקל נשמע בית פרעה

הסולם

מאמר

דא ההוא קל בלא ו', שהיא הנוקבא שמחוסרת חסדים. כמבואר.

(ק) ובגין כך לא וכו': ומשום זה אין אדם צריך להשמיע קולו בחמלתו. אלא להחלל בלחש. כקול שאינו נשמע. ככחינת הנוקבא, שה"ס תפלה, ועל ידי תפלתו מיוחדים הקול שאינו נשמע, עם ז"א שהוא קול הנשמע. וזו היא תפלה המתקבלת תדיר. להיותה משתוקקת או ביותר להודווג עם ז"א, וסימנך, והקל נשמע, קל בלא ו', נשמע, כלומר שמחקבלת. זו היא תפלה שהוא בלחש, שכתוב בחנה וקולה לא ישמע. זו היא תפלה שהקב"ה מקבל, כשנעשית ברצון וכוונה ובתקון כראוי, וכשמיחד יחוד רכונו בכל יום כראוי להיות.

הנשמע. ה"ס חסדים מגולים בהארת חכמה, וה"ס ז"א, שמחזה ולמטה מתגלה בו החכמה. (כמ"ש לעיל כראשית כ' דף קמ"ו אות רל"ז רל"ח) ובהסולם (ס) אמנם יש עוד בחינת קול שאינו נשמע, שהיא הנוקבא, בעת שהיא חכמה בלי חסדים, שאין החכמה יכולה להתאיר בלי לבוש החסדים, וע"כ היא קול שאינו נשמע. ונקראת תפלה בלחש, (כנ"ל חיי שרה דף ע"א ד"ה פירושי ע"ס.) וכן הוא נקראת קל חסר ו', שהו' היא ז"א המשפיע לה חסדים, שאז היא נשמעת. וכשחסרה ו' שהוא ז"א, היא נמצאת בלי חסדים ואינה נשמעת. דהיינו שאינה משפעת לחוץ ממנה.

(קא) רבי אלעזר וכו': ר"א אמר, קול בחשאי, זה הוא קול העליון דהיינו קול שבכינה, שכל הקולות יוצאים משם, שהיא כחינה א' דקלא דלא אשתמע כנ"ל. אבל קל בלא ו' זו היא תפלה שלמטה, דהיינו הנוקבא, שהיא כחינה כ' דקלא דלא אשתמע כנ"ל, שהיא הולכת להתעלות אל הו' שהוא ז"א, ולהתחבר עמו, כדי לקבל ממנו חסדים כמ"ש לעיל.

ווי"ש דצלותא לאו איהי ההיא קרא דאשתמע, כי ה"ס חכמה בלי חסדים שאינה נשמע, ומאן איהי צרותא, דא קלא אחרא דתליא בקרא דאשתמע, שצריכה לקבל חסדים מז"א שהוא קול דאשתמע, ואז החכמה שבה מתלבשת בחסדים והיא נשמעת. קלא דאשתמע דא ההוא קול דהוא בו', שהוא ז"א. קלא דתליא ביה שתלוי בזווג שלו. (רשווי דף ר"י ע"א)

קב) ת"ח, והקל נשמע, דא הוא קל בלא ה וא"ו, י דא היא י קלא, דבכאת על מקדש ראשון, ועל מקדש שני. נשמע: כמה י דאת אמר, קול ברמה נשמע. ברמה, מאי ברמה. דא הוא עלמא עלאה, עלמא דאתי, וסימניך מן הרמה ועד בית אל, " מן העולם ועד העולם, הכא ברמה, דא עלמא עלאה, דהא ה בההיא שעתא, די ברמה נשמע, י כדין מה כתיב, י ויקרא ה' אלקים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד וגו'.

קג) והקל נשמע, לעילא לעילא. מ"ט. בגין, י דוא"ו אתרחק ואסתלק ה מניה, וכדין רחל מבכה על בניה מאנה ה להנחם על בניה כי איננו. י כי

מסורת הזהר

(א) ויצא קנ"ט צ"א. (ב) נח י"ח צ"ג.

חלוסי גרסאות א דין. ב דאיהי קלא בכאת; ל"ג דא היא (ר"א); ל"ג היא (אה"ל). ג קל. ד דאתמר. ה בההוא. ו ל"ג כרין. ז דין. ח מינה. ט להנחם וגו' ול"ג מן על עד והא. י ל"ג כי אינו; ל"ג מן כי עד והא.

והקל נשמע בית פרעה

הסולם

מאמר

ג) שמחת הדינים הקשים, היא מנחת אח הג"ד דהארת השמאל, ומקבלת רק הויק דהארת השמאל, ועוד תקונים ואין להאריך.

וזה אמרו, והקל נשמע, דא הוא קל בלי ו', דהיינו בעת עליית הנוקבא לקו שמאל דבינה, שאז נסדרת מז"א שנק' ו', כי ז"א, כולו ימין דבינה, והנוקבא, כולה שמאל דבינה, ורחוקים זה מזה מקצה אל הקצה, דא היא קלא דבכאת על מקדש ראשון ועל מקדש שני, כי עם הלכשתה את קו השמאל דבינה, מתעוררים שם כל הדינים עד שכל אורותיה נסתמים, כנ"ל בסוד תקון ה' להתעוררות הזווג, ואז נאמר ונהר יחרב ויבש, יחרב בבית ראשון, שה"ס בינה מבחינת ז"ת שלה, ויבש ה"ס בית שני, שהוא הנוקבא, והיא בוכה על ב' חורבנות הללו, וז"ש נשמע, כמה דאת אמר קול ברמה נשמע, דהיינו שהקל שהיא הנוקבא עלתה ונשמעת בכינה, שנקראת רמה, כמ"ש, מאי ברמה, דא הוא עלמא עלאה וכו', דהיינו שמלבשת את קו שמאל דבינה כנ"ל, וז"ש, דהא בההיא שעתא די ברמה נשמע, כדין מה כתיב, ויקרא ה' אלקים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד וגו'. שזה הוא מחמת התעוררות הדינים הגדולים אשר שם, שסותמים כל אורותיה, כנ"ל בסוד תקון ה' וכו', ואז ונהר יחרב ויבש, שבי' המקדשים נחרבים, כנ"ל.

קב) ת"ח, והקל נשמע: זהו קל בלי ו' דהיינו הנוקבא כשהיא נסדרת מז"א, זהו קול שבוכה על בית ראשון ועל בית שני. נשמע, הוא כמו שאתה אומר, קול ברמה נשמע, שואל ברמה, מהו ברמה, ומשיב, זה הוא עולם העליון, עולם הכא, בינה, והסימן שלך, מן הרמה ועד בית אל, שפירושו מן העולם ועד העולם, דהיינו מן הכינה שנקראת רמה, והוא עולם העליון, עד הנוקבא שנקראת אל, והיא עולם התחתון, אף כאן, ברמה, זהו עולם העליון, בינה, כי באותה שעה שנשמע ברמה, אז מה כתוב, ויקרא ה' אלקים צבאות כיום ההוא לבכי ולמספד וגו'.

ביאור הדברים, נודע שבתחילת זווג זו"ן נוהג פיוסא, שז"א ממשיך לה הארת חכמה מקו שמאל דבינה, שעל ידי זה הנוקבא מתפייסת להזדווג עמו, כמ"ש לעיל, (בראשית ב' דף קל"ו ד"ה פנימיות ובדף קל"ה ד"ה ביאור עש"ה) והמשכה זו הוא על ידי עלייתם לבינה, שז"א מלביש קו ימין שלה, שה"ס חסדים, והנוקבא מלבשת קו שמאל שלה, שה"ס הארת החכמה.

ויש בזה הרבה תקונים: א) שמתפייסת עמו, בשביל שהמשיך לה הארת השמאל מבינה, שהיא בחינתה עצמה, שהיא חכמה, כמ"ש שם, (ב) כי עם הלכשתה את קו השמאל דבינה, מתעוררים שם הדינים הנוראים שבקו שמאל הזה, הסותמים לכל האורות שלה, ונעשתה כמו אש שורפת, שע"ז מתעוררת בה השתוקקות גדולה להזדווג עם ז"א, ולקבל ממנו חסדים להלביש את הארת השמאל שלה.

(דטו"י דף ר"י ע"א)

קג) והקל נשמע: שנשמע למעלה למעלה, דהיינו שהנוקבא עלתה למעלה לקו שמאל דבינה שאז נחרבים ב' המקדשים כנ"ל בדיבור

הסמוך

איננו, כי אינם מכעי ליה. אלא כי איננו, והא אוקימנא, כי איננו: דבעלה לא אשתכח עמה, ה' דאלמלא בעלה ישתכח עמה, ג' תתנחם עלייהו, דהא בדין בנהא, לא יהון בגלותא, ובגין דאיננו, לאו ז' איהי מתנחמא על בנהא, בגין ה' דבנהא אתרחקו מנה, על דאיננו עמה.

קד) ת"ח בית פרעה, דא הוא סימניך לעילא, ביתא ו' דאתפרעו ואתגליין מניה כל נהורין, וכל ז' בוצינין, כל מה דהוה סתים, מתמן אתגלי, ובג"כ, קב"ה אפיק כל נהורין, וכל ח' בוצינין, בגין לאנהרא דההוא ט' קול, דאקרי קל בלא י וא"ו.

קה) ת"ח כד י"א יקים קב"ה להאי קל מעפרא, ויתחבר י"ב בוא"ו, כדין כל י"מה דאתאביד מנייהו בזמנא דגלותא, י"ד יתהדר טו ויתעדנון ט"ז בנהורין עלאין, דאתוספן מגו עלמא עלאה, כד"א * והיה ביום ההוא יתקע בשופר י' גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחו ל'ה' בהר הקדש בירושלם.

קו) ואתה צויתה זאת עשו קחו י"ח לכם מארץ מצרים וגו'. רבי חייא פתח, י"ט שמחו את ירושלם וגילו בה כל אוהביה שישו אתה משוב י"ט וגו'. ת"ח, כד אתחרב בי מקדשא, וגרמו חובין, ואתגלו ישראל מארעא, אסתלק

מסורת הזהר

(א) (ישעיה כ"ז) ח"א רנ. רנ. ח"ב מו: ח"ג ו: רסו: (ב) וירא ק"ח צ"ח.

חלוסי גרסאות ה' ואלמלא; דאלמלי (אה"ל). כ אשתכח. ג יתנחם. ד היא. ס רבנה"י. ו דאחפריע. ז בוסינין. ח בוסינין. ט קל. י ו"ו. י"א יוקים. י"ב בו"ו. י"ג ל"ג מה. י"ד ל"ג יתהדר. טו יתעדנון. טז כעדונין. יז גדול וגו'. יח לכם וגו'. יט כל המתאבלים עליה ול"ג וגו'.

מאמר	הסולם	קחו לכם — עגלות לטפכם
<p>הסמך. מה הטעם שנחרבים, משום שה' שהוא ז"א. נתרחק ונסתלק מן הנוקבא, שהוא מלביש לימין דבינה, והנוקבא לשמאל דבינה, ונתרחקו זה מזה מקצה אל הקצה, כנ"ל בסמך, ואז רחל מבכה על בניה וגו' כי איננו. כי נסתמו כל אורותיה ואין לה מה להשפיע אל הבנים, וע"כ הלכו בגלות, ושואל הכתוב אומר, כי אינם היה צריך לומר, דהיינו לשון רבים, ומשיב, אלא אומר, כי איננו, כמו שבאדרה, אשר כי איננו, פירושה שבעלה אינו עמה, שאם בעלה היה נמצא עמה, שהוא ז"א, היתה מתנחמת על הבנים. כי אז היו נפתחים אורותיה, ובניה לא היו בגלות, ומשום שאיננו, אינה מתנחמת על הבנים שלה, כי הבנים נתרחקו ממנה משום שבעלה איננו עמה, וע"כ אה"כ, כי איננו, ולא כי אינם.</p>		

קב"ה לעילא לעידא, ולא אשגח על א חרוב ב בי מקדשא, ועל עמיה ג דאתגלו וכדין שכינתא אתגלייא ד עמהון.

קז) כד נחת. אשגח על ביתיה דאתוקד, אסתכל על עמיה, והא ה אתגלי, ו שאל על מטרוניתא, ואתתרכת, כדין ויקרא ה' אלקים צבאוח ביום ההוא ז לבכי ולמספד ולקרחה ולחגור שק, והיא גם היא מה כתיב בה, ח א לי כבתולה חגורת שק על בעל נעוריה, כד"א כי איננו, בגין דאסתלק מינה, ט ואשתכח פרודא.

קח) ואפילו שמיא וארעא, כלהו י אתאבלו, יא דכתיב ב אלביש שמיב קדרות ושק אשים כסותם. מלאכי יב עלאי, כלהו אתאבלו עליה, דכתיב י הן אראלם צעקו חוצה מלאכי יב שלום מר י בכיון. שמשא וסיהרא אתאבלו, וחשכו נהוריהון, דכתיב י חשך השמש בצאתו וגו', יד וכלא עלאי ותתאי, בכו טו עלה * ואתאבלו. מ"ט, בגין דשלטא טו עלה סטרא אחרא, דשלטא על ארעא קדישא.

קט) פתח ואמר. ה ואתה בן אדם כה אמר ה' אלקים לאדמת ישראל קץ בא י הקץ על ארבע כנפות הארץ, האי י קרא י רזא כ עדאה איהו, לאדמת ישראל קץ כ מאי איהו, וכי אדמת ישראל קץ כ היא. אלא הכי הוא ודאי, ואתמר, קץ איהו לימינא, קץ איהו לשמאלא. קץ לימינא: דכתיב י לקץ הימין. קץ לשמאלא: דכתיב, י קץ שם כ לחשך ולכל תכלית הוא חוקר, ודא הוא, י קץ כל בשר, כמה דאתמר.

מסורת הזהר

(א יואל א'. ב) וישב כ"ב צ"ג. ג) נח י"ח צ"ב. ד) וירא ע"ג צ"ב. ה) יחזקאל ז'. ו) ב"א קצ"ב צ"א. ז"ב. ז) נח כ"ח צ"ד. ח) ב"א ש"ל צ"ד.

חלופי גרסאות א חירוב; חורבן (אה"ל). ב ליג ביי. ג דאתגלי. ד עמהון. ה אתגלו ומוסיף בין שנייהון ריהין על צואריהון וידיהין מהדכן לאחורא (אה"ל). ו ליג שאל. ז לבכי וגו'. ח ליג אלי. ט ואשתכחת. י מתאבלו. יא ליג דכתיב. יב מוסיף עלאי דכתיב. יג שלום וגו'. יד ליג וכלא. טו עליה. טז עליה. יז הקץ וגו'. יח מוסיף קרא איקמות. יט ורזא. כ ליג עלאה. כא מה; ליג מאי איהו. כב איהו. כג לחשך וגו'.

קחו לכם – עגלו לטפכם

הסולם

מאמר

כסוחם, מלאכים העליונים כולם, התאבלו עליה, שכתוב הן אראלם צעקו וגו'. השמש והלבנה התאבלו ונחשכו אורותיהם, שכתוב. חשך השמש בצאתו וגו'. וכל העליונים ותחתונים בכו עליה, והתאבלו, מהו הטעם, משום שהסטרא אחרא שלטה עליה, ששלטה על ארץ הקדושה.

למעלה למעלה. ולא השגיח על החורבן של בית המקדש ועל עמו שהגלו, ואז השכינה הגלתה עמהם.

קז) כד נחת וכו': כאשר ירד, השגיח על ביתו והנה נשרף, הסתכל על עמו והנה הגלו, שאל על הגבירה, רהיינו השכינה, והיא הגלתה. אז ויקרא ה' אלקים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה ולחגור שק, והיא גם היא, השכינה, מה כתוב בה, אלי כבתולה חגורת שק על בעל נעוריה, כמו שאחה אומר, כי איננו, רהיינו בעלה כנ"ל, משום שנסתלק ממנה, ונעשה פירוד.

קח) ואפילו שמיא וארעא וכו': ואפילו שמים וארץ התאבלו כולם, שכתוב, אלביש שמים קדרות ושק אשים (דמוי דף רמי ע"א * דף רמי ע"ב)

קט) פתח ואמר ואתה בן אדם וגו' לאדמת ישראל קץ וגו': מקרא זה הוא סוד עליון, לאדמת ישראל קץ, מה הוא, וכי אדמת ישראל קץ הוא, ומשיב, אלא כן הוא ודאי, ולמדנו, קץ הוא לימין, קץ הוא לשמאל, ומפרש, קץ לימין, שכתוב, לקץ הימין, קץ לשמאל, שכתוב, קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא

הוא

קי) קץ דימינא, היינו דכתיב לאדמת ישראל קץ. בא הקץ, דא קץ דשמאלא. קץ דימינא: דא קץ דיצר הטוב. קץ דשמאלא: דא קץ דיצר הרע, ודא איהו, דכד ה חובין גרמו ואתגברו, אתגזר ואתייהיב שלטנא למלכות הרשעה לשלטאה, ולחרבא י ביתיה ומקדשיה, ודא הוא דכתיב, "כה אמר ה' אלקים רעה אחר רעה הנה באה, וכלא חד.

קיא) ובג"כ, ד אתאבלו עלאי ותתאי, על דאתייהיב שלטנו להאי קץ דשמאלא, ובגין כך, כיון ה דמלכו קדישא, מלכות שמים אתכפיא, ומלכות חייבא ז אתגבר, ה אית ט ליה לכל בר נש, לאתאבלא עמה, ולאתכפיא עמה, י ובגין דכד איהי יזדקפא, ועלמא י יתחדי, יתחדי איהו בהדה, דכתיב ב שישו אתה י משוש כל המתאבלים עליה.

קיב) תא חזי, י כתיב טו בהו במצרים, ג עגלה יפיפיה מצרים, ורזא דעגלה דא, טו הוו ישראל תחות י שלטניה, כמה זמנין, וכמה שנין, י ובגין דזמינין ישראל לשלטאה לבתר עלה, אתרמיו לון השתא עגלות.

מסורת הוהר

(א) יחוקאל ז'. (ב) לעיל דף ל"ג ציון ב. (ג) ירמיה מ"ו.

חלוסי גרסאות א (גרמו) חובין אתגברו ואתייהיב [אתייהיב] שלטניה [שלטנה] למלכות [דמלכותא] לשלטאה; תובין אתגזר ואתייהיב שלטניה למלכות הרשעה לשלטאה; גרמו חובין אתגזר (ר"א); גרמי חובין ואתגזר דאתייהיב שלטנותא (אה"ל). נ ל"ג הרשעה. נ ביתא; ביתא דיליה. ד אתאבלו. ה דמלכות. ו וכו'; אתרא. ז אתגברא. ח מוסיף כדין אית. ט ל"ג ליה. י בגין. יא אורקמא. יב אתחרי (אה"ל). יג משוש וגו'. יד כתוב. טו ל"ג בהו. טז הוו (אה"ל). יז שלטניה (אה"ל). יח בגין.

קחו לכם - עגלות לטפכם

הסולם

מאמר

להתאבל עמה עם המלכות הקדושה, ולהיות מושפל עמה. ובשביל זה, כאשר תקום המלכות הקדושה, והעולם יהיה שפח, ישמח גם הוא עמה, שכתוב שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה.

הוא חוקר. וזה הוא קץ כל בשר כמו שלמדנו. (וזה נתבאר לעיל מרשת נח דף כ"ח ד"ה קץ לימינא ע"ש).

קיב) תא חזי כתיב וכו': בוא וראה. כתוב בהם, במצרים, עגלה יפיפיה מצרים, ובסוד עגלה הזו, היו ישראל תחת ממשלתה כמה זמנים וכמה שנים, והיינו דד"ו שנים שהיו במצרים, ומשום שאחר כך עתידים ישראל למשול עליה, נרמו להם זה עתה, בהכתוב, קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם וגו'.

קי) קץ דימינא וכו': קץ הימין. היינו שכתוב ולאדמת ישראל קץ. בא הקץ על ארבע כנסות הארץ. זה הוא קץ השמאל. קץ הימין זה הוא קץ יצר הטוב. קץ השמאל זה הוא קץ היצר הרע. וזה הוא, כאשר החטאים גרמו ונתגברו, נגזר וניתן ממשלה למלכות הרשעה, לשלוט ולהחריב ביתו ומקדשו, וזה הוא, שכתוב, כה אמר ה' אלקים רעה אחר רעה הנה באה, והכל אחד.

ביאור המאמר. כבר ידעת שקליפת מצרים ה"ס המשכת החכמה ממעלה למטה מסוד קו השמאל, כמו החטא דעץ הדעת, כי הכלים והניצוצין שפגם אותם אדם בחטאו בעץ הדעת נפלו לחלקם של המצרים (כמ"ש באורך לעיל לך דף מ"ד ד"ה ביאור, ודף מ"ה ד"ה ויש כאן).

פירוש השמאל, ה"ס רעה, ששם דינים ועונשים, וקץ השמאל הוא רעה שניה, שהוא היצר הרע, שהוא השטן ומלאך המות. שזסו"ה רעה אחר רעה הנה באה, ואומר, והכל אחד, כי ב' רעות אלו נעשו אחד, כי נתחברו זה בזה.

והנה הכתוב אומר, קחו לכם מארץ מצרים עגלות וגו', שפנימיות הכתוב, יורה שיקבלו מרכבות מארץ מצרים להמשכת

קיא) ובג"כ אתאבלו וכו': ומשום זה התאבלו העליונים ותחתונים על שניתן הממשלה לקץ הזה של השמאל, ומשום זה, כיון שמלכות הקדושה, מלכות שמים הושפלה, ומלכות הרשעה התגברה, יש לכל אדם

(רש"י דף ר"י ע"ב)

המוחין

קיג) רבי אלעזר אמר, רמז ה' רמז ליה נ' יוסף ליעקב, על עגלה ערופה, דהא בההוא פרקא אתפרש מגיה. : ואוקמוה, עגלה ערופה, דאיהי אתיא על דאשתכח קטולא, ולא אתיידע מאן קטייל ליה, ובגין דלא : ישלטון ה' על

חלופי גרסאות א' ליג רמו. ב יעקב ליוסף. ג ואוקמו. ד ישלטו. ה ליג על.

קחו לכם - עגלות לספכם

הסולם

מאמר

משום שאינו מוכסח להשמר שלא להמשיך הג"ר דשמאל, שאז תחזור ותתחזק שליטת הס"א על הקדושה. לפיכך מדייק הכתוב, שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה. כי המתאבל עמה בטוח שימשיך השיעור ו"ק דג"ר כראוי.

ובזה נפתח הבנת הכתוב, ואתה צייתה וגו' קחו לכם מארץ מצרים עגלות וגו', ואומר, חא חזי, בתיב כהו במצרים, עגלה יפיפיה מצרים. פירוש, כי ידעת שמצרים הי"ס החכמה דקליפה, כנ"ל, ויש בה ד' מדרגות דר"ב תו"מ, המכונות שור פרד, עגל עגלה. ולא הוברר ממנה לקדושה רק בחינת ו"ק שלהם בלבד, שה"ס ממטה למעלה, שהיא אור המלכות המכונה ענדה. כמ"ש בסו"ה שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה. ולפיכך אין הכתוב אומר שור או סרה יפיפיה, רק ענדה יפיפיה מטעם שלא נברר מהם רק בחינת עגלה בלבד, כמבואר.

ווי"ש ורוא דענדה דא, הוו ישראל תחות שלמניה כמה זמניו וכמה שנין, דהיינו רק בכדי לברר סוד עגלה הזו, שה"ס ו"ק דשמאל כנ"ל, היו ישראל תחת קליפת מצרים כמה זמנים וכמה שנים. כי יותר משיעור זה המכונה עגלה אסור לקחת ממצרים כנ"ל. ובגין דזמינין ישראל לשלטאה לבתר עלה, דהיינו בשעת הארת הזווג. עתידים ישראל לשלוט על עגלה זו, כלומר שיקבלו ו"ק דחכמה, אתרמיז לון השתא עגלות, נדמו להם בדברי סרעה, קחו לכם מארץ מצרים עגרות וגו' כי שיעור זה מותר להם לקחת ממצרים. דהיינו השיעור בבחינת עגלות שהוא ו"ק כנ"ל. וע"כ אין הכתוב אומר מרכבות, אלא עגלות, כדי לרמוז על שיעורו של עגלה, כמבואר.

קיג) ר' אלעזר אמר וכו': ר"א, רמז רמו יוסף ליעקב על ענדה ערופה, כי כשעסקו בפרק הזה, של עגלה ערופה, נסרד ממנו. ובארתו, עגלה ערופה, היא באה, על שנמצא הרגו ולא נודע מי הכהו, וכדי שלא

תשלוטנה

המוחין, והוקשה לו לרבי חייא, היתכן שימשו השבטים ויעקב בעגלות ארץ מצרים. שהן מרכבות הטומאה, ולתרץ זה מביא רבי חייא את הכתוב (באות ק"ו) שמחו וגו' שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה. ומקדים לבאר ענין הדינים הקשים השולטים בשעת הארת השמאל, שהוא סוד חורבן ביהמ"ק וגלות ישראל וגלות השכינה, וסוד הכתוב ויקרא ה' צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה וגו', שהוא נוהג בכל זווג וזווג כמו שביאר ר' אלעזר במאמר הסמוך, (ע"י דף ל"ב ד"ה ביאור הדברים, עש"ה בכל ההמשך) וכן הוא בזווגים הכוללים שהם גלות וגאולה. שבזמן שליטת השמאל, ניתן כח לס"א לשלוט על ישראל, ולחרבא ביתיה ומקדשיה, שבוה הוכן זווג השלם לשעת הגאולה. בשלמות ג' התקונים המובאים לעיל (בר"ה ביאור הדברים עש"ה) כי זווגים הפרטיים וזווגים הכוללים שוים זה לזה בכל סדריהם, ואחר כך, מרחיב הדברים בביאור קץ הימין וקץ השמאל, ומסיים, ובגין כך וכו' אית ליה לכל בר נש לאתאבלא עמה ולאתכפיא עמה, כלומה, שאין אדם יכול לקבל מאור שלימות הזווג של זורן, אם אינו נכלל עם הנוקבא בעת שמתעוררים עליה הדינים הקשים של השמאל, שאז מתאבל עמה ומושפל עמה, כי על ידי זה מקבל גם הוא אותם ג' התקונים הנ"ל המכשירים אותו להכלל בהארת הזווג, ועקרו הוא תקון הג', שיעזוב את הג"ר דשמאל, דהיינו שלא ימשיך אור החכמה ממעלה למטה אלא ממטה למעלה שהוא בחינת ו"ק בלבד, ואז, רכד איהו יודקפא ועלמא יחדדי, יתחדדי איהו בהדרה, דהיינו שיוכל להכלל ולקבל משלימות הזווג, דבתיב שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה, שפירושו שכל מי שנכלל עם הנוקבא בעת שנתעוררו עליה הדינים דקו שמאל, והתאבל עליה והושפל עמה, הוא ישיש עמה בעת שתהיה בזווג השלם. אמנם אם לא התאבל עליה, כי לא נכלל עמה בעת התעוררות הדינים הקשים, לא יוכל לשוש עמה ולקבל מהארת זווגה השלם.

(רמזי דף ר"ז ע"ב)

א ארעא רוחין בישין ב דלא אצטריכו, יהבין האי עגלה לתקונא, בגין דלא ישתמודעון לגביה, ולא ישלטו ג עליהו, קיד) ת"ח, כל בני נשא כלהו עברין ע"י ד דמלאך המות, בר מהאי, דאקדימו ליה בני נשא, עד לא ימטי זמנא, לשלטא ביה, וליטול רשו, דהא לא ה שליט ו כבר נש, ז עד דנטיל רשו.

קטו) ובג"כ, אית ליה דינא לשלטאה, על ההוא אתר, כמה ה דאת אמר, א לא נודע מי הכהו, ה"נ אית ליה דינא דלא אתיידע, בגין לקטרגא על ההוא אתר, וע"ד ז ולקחו זקני העיר ההיא עגלת בקר וגו'. בגין לאעברא דיניה דההוא אתר, ולא תתקנא דלא ישלוט ביה מקטרגא, ולא שתזבא מניה.

קטז) תא חזי, יוסף כד אתפרש מאבוי, בלא לוייה, ובלא אכילה אשתדר, והוה מה דהוה, וכד אמר יעקב, ג טרוף טורף יוסף, אמר כי ארד אל בני

מסורת הזהר

(א וירא קי"א צ"א. ב וירא קי"י צ"ב. ג בראשית ל"ז.

חלומי גרסאות א בארעא. ב ולא אצטריכו. ג עליה. ד דמלאכא דמותא. ה שליטו. ו בר. ז ל"ג עד דנטיל. ח דלא ולי"ג דאת אמר.

קחו לכם - עגלות לטסכם

הסולם

מאמר

אחרא, לקטרג עליה ולסתום אורותיה על ידי אחיזתו בג"ר הללו, (כמ"ש לעיל וירא דף קי"א ד"ה ותא חזי, ובד"ה וקב"ה חיים).

חשלוטנה על הארץ רוחות רעות שאין בהם חפץ, נותנים את עגלה הזו לתקון, שלא יכירו בו ולא ישלטו עליה, על הארץ, כמ"ש לפנינו.

וזה אמרו, ובני"כ אית ליה דינא דשלטאה על האי אתר וכו', דהיינו לשלוט על הנוקבא, מחמת שנסתלקו ממנה אורות דג"ר שהוא בחינת דין הא'. הכי נמי אית ליה דינא וכו' בגין לקטרגא על ההוא אתר, דהיינו בחינת דין הב', שאם יתקנו אותה והג"ר תחזרנה אליה, יוכל לסתום אורותיה, ועל כן היא צריכה לב' תקונים (כמ"ש וירא דף קי"א ד"ה ורזא עלאה ע"ש) וז"ש וע"ד ולקחו וכו' בגין לאעברא דיניה דההוא אתר, דהיינו להעביר דין הצמצום ממנה ולתקנה שהג"ר תחזרנה אליה, וזהו תקון לדין הא'. וזהו נעשה ע"י הבאת העגלה, ולאתתקנא דלא ישלוט ביה מקטרגא, דהיינו למעט אותה מג"ד דג"ר שבזה מתבטל אחיזת ס"א, לסתום אורותיה, וזהו תקון לדין הב', ונעשה ע"י עריפת העגלה, כמ"ש כל זה באורך, לעיל (וירא קי"א ד"ה רזא עלאה) ע"ה.

קיד) ת"ח כל בני נשא וכו': בוא וראה, כל בני אדם נפטרים על ידי מלאך המות, חוץ: מזה, שהקדימו אותו בני אדם והרבוהו, מטום שהגיע זמנו של מלאך המות לשלוט עליו, ולקבל רשות לקחת נשמתו, כי אינו שולט על האדם עד שמקבל רשות מלמעלה (כנ"ל פרשה נח דף כ"ט אות ע"ח) וביאור הדברים, עיין לעיל וירא קי"א ד"ה ותא חזי.

קטו) ובני"כ אית ליה וכו': ומשום זה, יש לו למלאך המות לשלוט עליו מן הדין, כמ"ש א ולא נודע מי הכהו, ויש לו גם כן דין, שלא נודע מי הכהו, כדי לקטרג על מקום הזה שהוא הנוקבא, ועל כן ולקחו זקני העיר ההיא עגרת בקר וכו', כדי להעביר הדין מאותו המקום, ולהתתקן שלא ישלוט עליו המקטרג, וינצל ממנו.

קטז) ת"ח יוסף כד וכו': בוא וראה יוסף כשנפרד מאביו, נשלח בלי לוייה ובלי אכילה, והיה מת שהיה, וכשאמר יעקב טרוף טורף יוסף, אמר כי ארד אל בני אבל שאולה,

פירוש. ב' מיני דין, נכללים בהכתוב, לא נודע מי הכהו, א) שכח הצמצום עלה למלכות ונסתלקו האורות דג"ר מהנוקבא, שהם אור החיים, ב) שאפילו אם יתקנו אותה והג"ר תחזרנה אל הנוקבא, יש עוד כח לסטרא (דמוי דף ר"י ע"ב).

אבל שאולה, דאנא גרימנא ליה. ותו, ה' דהוינא ידע דאחוי ב' סניין ליה, ושדרנא ליה, ורמו קא רמיז ליה.

קיו) א"ל רבי יהודה, אינון עגלות ע"פ פרעה שדר לון, דכתיב ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה. א"ל, ב' דיוקא דמלה, דכתיב ואתה צויתה זאת עשו. ואתה צויתה דייקא, ובג"כ ב' כתיב בה"א, משמע דיוסף תבע לון, ובג"כ ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה. ויעקב לא ה' אתקיים ו' במלה, עד דחמא לון, דכתיב וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם.

קיוח) אר"ש, בקדמיתא * ותחי רוח יעקב, ולבתר ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי. אלא בקדמיתא ו' קרי ליה אורייתא יעקב, בגין שותפוטא, דאשתתפו שכינתא בהוא חרם, כד אזדבן יוסף, והשתא ה' דשכינתא סלקא, כדין איהו, ותחי רוח יעקב ה' אביהם, ודא הוא רזא דשכינתא, ובתר דאיהי קיימא בקיומא, ו' כדין ה' דרגא דלעילא, ו' אתעבר ו' לגבה, ו' דרגא דאיהו ישראל. מכאן, ה' דדרגא דלעילא, לא אתער ה' לעילא, עד דאתער בקדמיתא לתתא, דהא הכא ותחי רוח * יעקב ו' בקדמיתא, ולבתר ויאמר ישראל.

מסורת הזהר

(א) וישב דף ט' ציון ב.

חלופי גרסאות ה' דהות, ב' שניין, ג' דייקא, ד' צויתה, ה' קיים, ו' מלה, ז' ל"ג מן קרי עד שותפוטא, ח' שכנתא, ט' וגוי, י' בגין, יא' ל"ג מן דרגא עד דדרגא, יב' אתער, יג' לנביה, יד' ואיהו דרגא דישראל, טו' דרגא; דרוזא (אח"ל), טז' ל"ג לעילא; לעילא, יז' ל"ג בקדמיתא.

קחו לכם - עגלות למסכם

הסולם

מאמר

והבין הרמו שרמו לה, שכתוב וירא את העגלות וגו'.

קיוח) אר"ש בקדמיתא וכו': אמר ר' שמעון, בתחילה כתוב, ותחי רוח יעקב, ואח"כ, ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי, למה מתחיל ביעקב וגומר בישראל, ומשיב, אלא בתחילה קראו התורה יעקב, בשביל השותפות שנשתתפה השכינה בחרם שעשו השבטים כשנמכר יוסף, שלא לגלות הדבר, שמשום זה נסתלקה השכינה מיעקב כל אותו הזמן, ועתה שחזרה אליו השכינה, נאמר, ותחי רוח יעקב אביהם, שזהו סוד השכינה, הנקראת רוח יעקב, ואחר שהשכינה נתקיימה בו, אז המדרגה של מעלה עברה ממדרגת יעקב אל המדרגה שהוא ישראל, דהיינו ממדרגת מוחין דו"ק שנקרא יעקב למדרגת מוחין דג"ר שנקרא ישראל, מכאן נשמע, שהמדרגה שלמעלה אינה מתעוררת למעלה מסרם שנתעורר למטה, כי כאן כתוב, ותחי רוח יעקב תחילה, שהוא ההתעוררות שלמטה, ואח"כ כתוב ויאמר ישראל, שהוא התעוררות שלמעלה.

כי אני גרמתי לו שנהרג, משום ששלחתי אותו בלי לוויה ואינו יכול לומר, ידעו לא שפכה את הדם הזה, כבעלה ערוסה, שפירשו, לא מטרנוהו בלי לוויה. (סוטה ל"ח:) ועוד שידעתי שאחיו שונאים אותו ושלחתי אותו אליהם, ורמו רמו לו יוסף על כל זה, בשליחת העגלות.

קיוז) א"ל ר' יהודה וכו': אמר לו ר"י, אלו העגלות, על פי פרעה שלח אותם, שכתוב, ויתן להם וגו'. ואיך תאמר, שרמו רמו לו יוסף בשליחת עגלות, אמר לו ר' אלעזר, הדיוק של המלה, שכתוב, ואתה צויתה זאת עשו, שלא היה צריך לומר, ואתה צויתה, כי כבר כתוב, ויאמר פרעה אל יוסף אמר אל אחיך, אלא ואתה צויתה שאומר כאן הוא בדיוק, וע"כ כתוב צויתה עם ה' לבסוף, להורות שהוא בדיוק, שבא ללמדנו שיוסף דרש ממנו, שיחן לו עגלות, וע"כ ויתן להם יוסף על פי פרעה, כי יוסף היה הנותן, והוא בקש מפרעה, ולמה דרש מפרעה עגלות, הוא מטעם שרצה לרמו לאביו על עגלה ערוסה כג"ל, וע"כ יעקב, לא האמין הדבר עד שראה את העגלות

(נפוי דף ר"י ע"ב *) דף ר"י ע"א

קיט) ויאמר אלקים לישראל במראת הלילה, במראת כתיב. תא חזי, ויזבח זבחים לאהי אביו יצחק בקדמיתא, בגין לאתערא שמאלא, ברזא דרחימו, וכדין ויאמר אלקים לישראל במראות הלילה, בהאי דרגא דקאמרן, דאיהי ה' מראות הלילה.

קכ) ויאמר אנכי האל אלקי אביך, מאי טעמא. בגין דסטרא דקדושה דלעילא, הכי הוא, דהא סטרא י' דמסאבא, לא י' אדכר שמא דקב"ה, וכל סטר י' דקדושה י' אדכר בשמיה. אנכי ארד עמך מצרימה וגו', מכאן, דשכינתא נחתת עמיה בגלותא, ובכל אתר דישראל אתגלו, שכינתא אתגליא עמהון, והא אוקמוה.

קכא) ת"ח, כמה עגלות הוו. שית. כד"א * שש עגלות צב. ד"א, ו' שיתין הוו, וכלא רזא חדא. בקדמיתא כתיב ' בעגלות אשר שלח יוסף, ו' ולבסוף אשר שלח פרעה. אלא, כלאו דשדר יוסף, הוו בחושבנא כדקא חזי, ואינן דשדר פרעה יתיר מנייהו, לא הוו ברזא דא, ולא הוו בחושבנא. קכב) ואלין ואלין קאתו, בגין כך, אשר שלח יוסף, אשר שלח פרעה,

מסורת הזהר

(א) במדבר ז'.

חלומי גרסאות ה' מראת. ג מסאבא: ג מרכא בשמא. ד קרושה. ס אשכח. ו שתין. ז וירא אח העגלה אשר שלח יוסף ולבחר בעגלות אשר (אה"ל). ח ולבחר.

קחו לכם — עגלות לסמכם

הסולם

מאמר

ג"כ לשש ספירות הללה, אלא שכל אחת כלולה מעשר, והן ששים. בקדמיתא כתיב וכו': שואל בתחילה כתיב, בעגלות אשר שלח יוסף, ולבסוף אשר שלח פרעה. ומשיב, אלא כל העגלות ששלח יוסף היו בחשבון כראוי, ואלו ששלח פרעה יותר עליהם, לא היו בסוד הזה. ולא היו בחשבון. פידוש. העגלות, ה"ס צורת המוחין דהארית חכמה, כנ"ל, וחשבון, ה"ס המלכות שנקראת חשבון, כנודע. וז"ש כלאו דשרר יוסף הוו בחושבנא, כלומר, שהיו רק בשיעור אור המלכות שה"ס ו"ק דג"ר וכנ"ל (דף ל"ו ד"ה ובוה נפתח), שרק שיעור זה מותר לקחת ממצרים ולא יותר, שה"ס עגלה, כמ"ש שם. אבל אלו ששלח פרעה לא הוו ברזא דא ולא הוו בחושבנא, אלא, למעלה משיעור עגלה, דהיינו מבחינת שור פדה עגל. וזוה היתה מנחה מצד פרעה, שהיה אסור ליוסף, כנ"ל.

קכב) ואלין ואלין קאתו וכו': ואלו ואלו באו

ליעקב, הן מבחינת עגלה, ששלח יוסף והן מבחינת שלמעלה מעגלה ששלח פרעה. וע"כ כתוב, אשר שלח יוסף, אשר שלח פרעה.

וכשיצאו

קיט) ויאמר אלקים וגו' במראות הלילה: במראת כתיב, בלי ו', שהוא לשון יחיר, הרמוז למדרגת הנוקבא הנקראת מראה, ונקראת לילה. בוא וראה, ויזבח זבחים לאלקי אביו יצחק, כתוב בתחילה, כדי לעורר השמאל. שנקרא יצחק, בסוד תאהבה אל הנוקבא, דהיינו אהבת דוים הנמשכת משמאל, ואז, ויאמר אלקים לישראל במראת הלילה, דהיינו שנתגלה עליו. באותה מדרגה שאמרנו, שהיא הנוקבא, הנקראת מראת הלילה.

קכ) ויאמר אנכי האל אלקי אביך: שואל מהו הטעם שהזכיר לו את שמו, ומשיב משום שהצד הקדוש שלמעלה נוהג כן. כי צד הטומאה אינו מזכיר שמו של הקב"ה, וכל צד הקדושה נזכר בשמו. אנכי ארד עמך מצרימה וגו', מכאן, שהשכינה ירדה עמו בגלות. ובכל מקום שגלו ישראל גלתה עמהם השכינה, ובארורהו.

קכא) ת"ח כמה עגלות וכו': שואל בוא וראה כמה עגלות היו, ומשיב

שש היו. כמו שאתה אומר שש עגלות צב. דבר אחר, ששים היו, והכל סוד אחד. כי שש רומזות לששה ספירות. תג"ת נה"י. וששים, רומזות

(דפו"י דף ר"א ע"א)

וכד יפקון ישראל מן גלותא מה כתיב, " והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה' וגו'.

קכג) ויאסור יוסף ב' מרכבתו, ר' יצחק פתח ב' ואמר, ב' ודמות על ראשי החיה ב' רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה, האי קרא אוקמוה, אבל תא חזי, (ב) אית חיה, י לעיל מן חיה, ס ואית חיה קדישא, דקיימא על ריש חיותא.

קכד) ואית חיה עלאה, לעילא על כל שאר חיותא, י והאי חיה שלטא על כלהו, י בגין דכד האי חיותא, יהבא ונהרא לכלהו, כדין כלהו ס נטלין למטלנוי, ויהיבת דא לדא, ס ושלטא דא על דא.

קכה) ואית חיותא לעילא על תתאי, על שאר חיותא לתתא, וכלהו אתזנו מינה, וד' י סטרי דעלמא רשימין בה, יא אנפין י נהירין י ידיען לכל סטר, ואיהי שלטא על ד' י סטרי, והא אוקמוה, דאינון ג' לסטר דא, וג' לסטר דא, וכן לד' סטרי דעלמא.

דרך אמר

(ה) ע"י סוף משפטים גס כפרדס בשער א"י"ט.

מסורת הוהר

(א) וידא קמ"ד צ"ב. (ב) ב"א כ"ח צ"א.

חלוסי גרסאות א' מוסף מרכבתו וגו'. ב ליג ואמר. ג רקיע וגו'. ד לעילא. ס אית ; ז"ג אית חיה ו אית. ז ל"ג בנין. ח נטלי. ט ושלמא ; שולטנא דא לדא. י סטרין. יא אנפי ידיען (אח"ל). יב ליג נהירין. יג דינון. יד סטרין.

מאמר

הסולם

ויאסור יוסף מרכבתו

למעלה על כל שאר החיות. היינו החיה שמבחינת קו אמצעי שהיא פני גשר דהיינו הפארת, ומחוך שהיא מרעפת על ב' החיות שבימין ושמאל, וכוללן יחד זו כזו. ע"כ היא נכחנת שהיא למעלה מהן, שפירושו, חשובה מהן. וחיה זו שולטת על כולן, משום כאשר חיה הזו נותנת כחה, ומאירה לכולן, שה"ס כח המסך דחירק, והארת החסרים, שהן ב' ענינים הפועלים בקו אמצעי (כנ"ל לך רף י"ג ד"ה ונתבאר), אז כולן נוסעות למסעיהן, היינו שנכללות זו מזו, ונותנת זו לזו מכה, ושולטות זו על זו, שניתן שליטה לכל אחת ואחת על כולן, כי בנ' שבקו ימין שולטת פני האריה, ובג' שבשמאל שולטת פני השור, ובג' שבאמצעי שולטת פני גשר. קכה) ואית חיותא רעירא על תתאי וכו' :

ויש חיה שהיא למעלה על התחתונים, דהיינו על שאר החיות שהן למטה, מעולם אצילות, שהיא פני אדם, דהיינו הנוקבא, וכולן ניוזנות ממנה. ואדבע רוחות העולם רשומות בה, שה"ס חויב חו"מ כנ"ל, פנים ידועות מאירים לכל רוח, שהן ג' פנים אריה שור גשר המאירים בכל רוח מד' הרוחות, שב' הרוחות דרומיא וצפוניא, הם ימין ושמאל, ומזרחית, ה"ס קו אמצעי, ומערבית, ה"ס הנוקבא המקבלת את כולן וכוללת כולן, והיא, הנוקבא, שולטת על ד' הרוחות, והרי באריות, שהן ג' לרוח זו וג' לרוח זו וכן לד' רוחות

העולם

וכשיצאו ישראל מן הגלות מה כתוב, והביאו וגו'. כי אז יביאו כל האומות מנחה לה' כמו פרעה.

מאמר ויאסור יוסף מרכבתו

קכג) ויאסור יוסף מרכבתו : ר' יצחק פתח ואמר, ודמות על ראשי החיה וגו'. מקרא זה בארוהו. אבל בוא וראה, יש חיה למעלה מחיה. פירוש החיה מבחינת קו ימין שהוא פני אריה. דהיינו חסד, היא למעלה וחשובה יותר מן החיה שבקו שמאל שהוא פני שור. כי ד' חיות הן בסוד המרכבה: אריה שור וגשר הן כנגד ג' קוין ימין שמאל ואמצע, וחיה הרביעית הוא פני אדם, הכוללת את הג'. כמו שמפרש לפנינו.

ואית חיה קדישא דקיימא על ריש חיוחא : ויש חיה קדושה העומדת על ראשי החיות. פירוש. היא החיה מבחינת קו שמאל, שהיא פני שור, דהיינו גבורה, ואחר התכלותה בימין נמשכת ממנה המוחין דראש לכל החיות, כי מקו שמאל נמשך הארת החכמה, וע"כ אומר דקיימא על ריש חיותא. כלומר, שעומדת לבחינת ראש אל החיות.

קכד) ואית חיה עלאה לעילא על כל שאר חיותא וכו' : ויש חיה עליונה

(דפו"י דף ר"א ע"א)

קכו) ואית רקייע ב' לעיד מן רקייע, והאי י רקייע דשלטא עלייהו, כלהו מסתכלן לגביה, מה כתיב, * ותחת הרקייע כנפיהם ישרות אשה אל אחותה וגו', בגין, דכלהו שלטין על מה דאתפקדו, ב' ושליחו דקוסטא י) דקופטרא בהו.

קכז) ג) ואינן לכל סטר תשעה, י' לדי' סטרין דעלמא, ואינן ל'ו ב' בחושבנא, וכד מתחברן כלהו, אתעבידו י' רשימא י' חדא, ברזא דשמא חדא, ביחודא שלים כדקחזי.

קכח) וכד ה' מתתקני לגבי כרסיא, מה כתיב י' וממעל לרקייע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות פ' כסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, והא אוקימנא י' דהאי אבן טבא בכרסיא, דקיימא על ד' י' קיימין, ועל ההוא כרסיא דיוקנא דאדם, לאתחברא ביה כחדא, ולא תברכא כדקא יאות.

מסורת הזהר

דרך אמת

א) יחזקאל א'. ב) נח צ"ב צ"ה.

ה) תליח הדין שמתנה על הטעם דכוק ולחוח כהס כי קוסטרא הוא מלשון דכוק כדוע. ב) פי' קוסטא מדה. קוסטרא שלמה ילנה השתלשלות. ג) וילא קייס' ה' ופקודי רכ"ח ה' ופתחם כע"מ למ"ט ב'.

חלוסי גרסאות א' לעילא. ב' רקייעא. ג' דנופטרא; ד' דנופטרא; ו' דנו פיטרא (אה"ל). ד' מוסיף ט' לדי'. ס' בחושבן, ו' ל"ג רשימא. ז' חד. ח' מתקני. ט' כסא וגו'. י' מוסיף דיוקנא דהאי. י"א ל"ג קיימין; סמכין.

ויאסור יוסף מרכבתו

הסולם

מאמר

שקושרים בו את הספינה אל החוף, מלשון כקפטורין יוצאת מתוך הושט. (הנחומא מקץ).

העולם. כלומר אחר שכולן נכללות זו מזו, אינן ד' בכל רוח, שהן ט"ו, אלא ג' לכל רוח, שהן י"ב פנים. והטעם נחבאר לעיל ב"א דף ס"ו ד"ה ואלין ע"ש.

קכו) ואנן לכל סמר וכו': והם, ג' הרקייעים נמצאים בכל רוח, דהיינו שנכללים זה מזה, ובכל אחד מג' יש ג', והם תשעה תשעה לכל הצדדים, שיש ט' ברוח מורחית וט' ברוח מערבית וכו' כן. דהיינו ר"ס תשעה, והם במספר ל'ו רקייעים, וכשמחברים, כולם נעשו לרושם אחד, דהיינו לרקייע אחד, בסוד שם אחד, דהיינו הנוקבא הנקראת שם, ביחוד השלם כראוי.

קכו) ואית רקייע לעיל מן רקייע וכו': ויש רקייע למעלה מרקייע, ורקייע הזה

קכז) וכד מתתקני לגבי כרסיא וכו': וכשהם, דהיינו הרקייעים והחיות, מתתקנים לבחינת כסא, מה כתוב, וממעל לרקייע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא, ועל דמות הכסא כמראה אדם עליו מלמעלה, והנה בארוה, שאותה אבן טוב, שהיא הנוקבא, מתתקנת בכסא העומדת על ד' עמודים, ועל כסא החיא דמות אדם, שהוא ז"א, להתחבר עמו יחד, שהכסא שהיא הנוקבא, תתחבר עם האדם שעליו, שהוא ז"א, ולהתברך ממנו כראוי.

השולט עליהם, דהיינו ג' רקייעים, שהימני והשמאלי הם זה למעלה מזה, ורקייע האמצעי הוא השולט על שניהם, דהיינו שמכריע אותם וכוללם זה בזה. כנ"ל אצל החיות, כולם מסתכלים אליו, דהיינו שמקבלים ממנו ההכרעה וההתכללות. מה כתוב, ותחת הרקייע כנפיהן ישרות וגו', משום שכולן שולטות על מה שנתמנו, כי קו האמצעי מקיים הארת שניהם יחד, שהימני יאיר ממעלה למטה, והשמאלי ממטה למעלה, ועל כן כנף הימנית שיה עם כנף השמאליה. והתפשטות מדת החבל בהם, דהיינו כח המסך שבקו האמצעי, שקושר הימין ושמאל ביחד.

פירוש. הרקייע והחיות הנ"ל פעמים מתתקנים בבחינת כסא, ופעמים בבחינת מרכבה, כמ"ש לפנינו, ושניהם הם תקון הנוקבא

שליחו, פירושו התפשטות והשקאה, כמו בית השלחין (מועד קטן ב.). שהוא שדה שמשקים אותו מים, והמים מתפשטים בו, קוסטא, פירושו מדה. קופטרא, פירושו חבל (דפוסי דף ר"א ע"א)

קכט) ה וכד איהי מתתקנא לגביה דאדם, למהוי כלא נ רתיכא חדא, להאי אדם, נ כדין כתיב, ויאסור יוסף מרכבתו דא צדיק, ויעל לקראת ד ישראל אביו גשנה. לקראת ישראל: דא רזא דאדם. גשנה: ה תקרובתא חדא, לאתקרבא כחדא, בקרבנא ו חדא, ויחודא חדא.

קל) וירא אליו, דכד אתחזי שמשא בסיהרא, כדין נהיר י סיהרא, ואנהיר לכלהו דלתתא, וכן כגוונא דא, כל זמנא דקדושה דלעילא, ה שרא על מקדשא ה דלתתא, אתנהיר בי מקדשא, וקיימא בשלימותיה, וכד אסתלק מניה, ואתחריב בי מקדשא, כדין, ויבך על צואריו עוד, דבכוון כלא, על מקדשא י דאתחריב. עוד, מאי עוד. דא ה גלותא בתראה.

קלא) כדין כיון דחמא יעקב ואסתכל, דהא תקונא דלתתא, אשתכלל כגוונא דלעילא, כדין אמר אמותה הפעם יי וגוי. כי עודך חי, דאתקיימת ברזא י דברית קדישא, * דאקרי חי העולמים, ובגין כך כי עודך חי. ועיד בקדמיתא אמר, רב עוד יוסף בני חי, דאצטריך למיקם ברזא דחי, והא אתמר.

חלוסי גרסאות א ובגין (אה"ל). ב מסיף רתיכא קדישא וכדין כלא רתיכא. ג ל"ג כדין כתיב. ד ישראל וגוי. ה תקרובא. ו ל"ג חדא. ז ל"ג סיהרא. ח שריא. ט דלתא. י ויתחריב. יא גלות. יב ל"ג וגוי. יג ל"ג דברית.

ויאסור יוסף מרכבתו

הסולם

מאמר

קל) וירא אליו: הוקשה לו הלשון, וירא אריו, שמשמעוהו, שנראה אליו ונסתלק, ומה משמיענו הכתוב בזה. ואומר, כאשר השמש, נראה אל הלבנה, אז מאירה הלבנה, ומאירה לכל אלו שהם למטה בעולם, וכן כעין זה. כל זמן שהקדושה העליונה, דהיינו אור ז"א, שורה על בית המקדש למטה, שהיא הנוקבא, מאיר בית המקדש ועומד בשלימותו. אבל כאן נאמר וירא אליו, שמשמע שנראה לה האור ונסתלק, ולאחר שנסתלק ממנה אור העליון, של ז"א, אומר הכתוב, אז ויבך על צואריו עוד, שכולם בכו על בית המקדש שנחרב דהיינו על הפסק האור מן הנוקבא, בסבת הזווג הוה שבשליטת השמאל, שמסכה זו חכף חזר לימין, כנ"ל. הכתוב אומר עוד, מהו עוד: זה גלות האחרון, דהיינו רוב הדינים הנמשכים על ישראל בגלות האחרון מסבת שליטת השמאל, שמשום זה נפרש חכף מזה, וחזר לימין, כמ"ש לפנינו.

קלא) וכדין כיון דחמא וכי: ואז כיון שראה יעקב והסתכל, שהתקון שלמטה בוי"ן, הוא כעין שלמעלה באו"א, דהיינו שנודווג בשליטת הימין והאורות חזרו ונסתחו כמו למעלה, אז אמר אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי, שפירושו, שאתה מתקיים בסוד ברית

הנוקבא לזווג עם ז"א, כנ"ל, אלא כשמתתקנים בשליטת הימין מכונים כסא, וכשמתתקנים בשליטת השמאל, מכונים מרכבה.

קכט) וכד איהי מתתקנא וכי למהוי כרא רתיכא וכי: וכשהיא, דהיינו הרקיעים והחיות שהם סוד הנוקבא כנ"ל, מתתקנת להיות הכל מרכבה אחת לאדם הזה, שהוא ז"א, אז נאמר ויאסור יוסף מרכבתו, זהו צדיק, דהיינו יסוד דז"א, שנקרא יוסף הצדיק, קשר ואיחד את מרכבתו, שהיא הנוקבא בסוד הרקיעים והחיות כנ"ל, ויעל לקראת ישראל אביו גשנה לקראת ישראל, זהו סוד אדם, דהיינו האדם שמשעל לכסא הנ"ל שהוא ז"א, גשנה, שפירושו, גישה אחת להתקרב יחד בקריבה אחת ויחוד אחד. שפירושו, גשנה, היא מלשון גשו ארץ שהוא קריבה וסוד הזווג של ז"א ונוקבא, המרומזים כאן במרכבתו דיוסף וישראל אביו, והוציא הכתוב לדמו הזווג כלשון גישה, הוא להיותו בחינת שליטת השמאל הנוהג בתחילת כל זווג, בסו"ה שמאלו תחת לראשי וגוי, שהיא רק גישה אחת, ותכף נפרש וחזר לימין, מטעם הדינין המתעוררים עם שליטת זאת, ומטעם שנסתמים אז כל האורות, וז"ש תקרובתא חדא וכי, ותכף נפרש מזה. (דש"י דף ר"א ע"א *) דף ר"א ע"ב

קלב) תא חזי, מה כתיב, ויברך יעקב את פרעה, אמר רבי יוסי, פרעה אע"ג דאוקמוה ברזא ב^ה אחרא, סמך דקא סמכינן בעלמא. קלב) אבל תא חזי, "לסוסתי ברכבי" פרעה דמיתוך רעיתי, י תא חזי, (ב) אית רתיכין לשמאלא, ברזא דסטרא אחרא, ואית רתיכין לימינא, ברזא דלעילא י דקדושה, ואלין לקבל ארין, אלין דרחמי, ואלין דדינא. קלד) וכד קב"ה עבד דינא במצראי, ה כל דינא דעביד, י כההוא גוונא, דאינון רתיכין ממש, וכגוונא דיליה דההוא סטרא ממש, ז מה ה^ה ההוא סטרא י קטיל ואפיק נשמתין, אוף קב"ה י^ה עביד י^ב בההוא גוונא י^ב ממש, דכתיב י ויהרוג ה' כל בכור, וכן י^ה כלא במצרים, סו בההוא גוונא ממש, ובגין כך דמיתוך רעיתי, כגוונא דילה ממש לקטלא, דכתיב כי אני ה' אני הוא ולא אחר. ולזמנא דאתי מה כתיב, י מי זה בא סו מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו'.

מסורת הזהר

דרך אמת

(ה) יש מרככות ללד דהין שכוף בשמאל החילונים. (א) (שה"ש א') ח"ב מו: (ג) וישלח מ"ו צ"ג. (ב) תולדות ל"ו צ"ו.

חלוסי גרסאות א אחרא. ב פרעה וגו'. ג ל"ג תא חזי. ד דקדושה. ה וכל. ו בההוא. ז ל"ג מה. ח מההוא. ט מוסף סטרא ממש. י קטיל. יא אתער. יב ההוא. יג ל"ג ממש. יד בכלא. קו ההוא; כההוא. קז מאדום וגו'.

ויאסור יוסף מרכבתו

הסולם

מאמר

קלב) אבר תא חזי וכו': אבל בוא וראה, לסוסתי ברכבי פרעה וגו'. בא וראה, יש מרכבות לשמאל בסוד הסטרא אחרא, ויש מרכבות לימין, בסוד שלמעלה בקדושה, ואלו לעומת אלו, אלו של הקדושה הן של רחמים, ואלו של הס"א, הן של דין.

ברית הקדוש שנקרא חי העולמים, ומשום זה, כי עורך חי, ועל כן אמר בתחילה, רב עוד יוסף בני חי, כי הוא צריך להיות בסוד חי, וכבר נתבאר.

ושיעור הכתוב הוא, כי הסתלקות האורות שנעשה אחר הזווג שבשליטת השמאל נבחן כמו מיתה, דהיינו הסתלקות אורות החיים, וזה שאה"כ, אמותה הפעם אחרי ראותי פניך, כי ע"כ נסתלקו האורות אחר התחלת הזווג המרומז בהכתוב וירא אליו, כנ"ל, שהוא מיתה, הוא מטעם, כי עורך חי, כי עורך ברית קדוש בסוד חי העולמים, שהוא יסין, שאז אור החכמה שנק' חי מתלבש בחסדים ומתקיים, וע"כ הוכרחתי להחזיר הזווג בשליטת הימין.

קלד) וכד קב"ה עביד וכו': וכאשר עשה הקב"ה דין במצרים, כל דין שעשה, היה ממש באותו הדרך של אלו המרככות של הס"א, ובאותו אופן של אותו הצד ממש, מה צד ההוא הורג ומוציא נשמות, אף הקב"ה עשה באותו אופן ממש, שכתוב, ויהרג ה' כל בכור, אע"פ שדרכו הוא רחמים כנ"ל, וכן הכל מה שעשה במצרים, היה באותו אופן ממש, ומשום זה כתוב, דמיתוך רעיתי, כי נדמתה כרכבי פרעה להרג ולהוציא נשמות בני אדם, כדרך שלה ממש, של מרכבות פרעה, שהוא הס"א להרג, שכתוב, (שמות ט"ו י"ח) כי אני ה', אני הוא ולא אחר, ולעתיד לבא מה כתוב, מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו'. שגם אז יהרג אותם ה', ולא שליח.

קלב) תא חזי מה כתיב וכו': בוא וראה, מה כתוב, ויברך יעקב את פרעה, אמר ר' יוסי, פרעה, אע"פ שבארוהו בסוד אחר, דהיינו שאינו קליטה רעה אלא הוא כחינת אמא דאצילות, (כמ"ש לעיל אות ק"ד בביאור הכתוב והקול נשמע בית פרעה) סמך הוא שאנו סומכים כדרכו, בדרוש, אמנם לפי הפשט הוא קליטה רעה.

(דפווי דף ר"א ע"ב)

קלה) תא חזי, מה כתיב וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גושן ויאחזו
 ב' בה ויפרו וירבו מאד. ויאחזו בה, ב' אחסנת עלמין. ויאחזו בה, דהא ב' להון
 אתחזי, כמה דאוקמוה. ג' ויפרו וירבו ד' מאד, ודאי, דהא צערא לא שראת
 בהו, וקיימי ג' בתפנוקי ה' עלמא, ובגין כך ויפרו וירבו מאד. ברוך יי' לעולם
 אמן ואמן.

דרך אמת

א' ירחא פולס. ג' נחטעני מלכיס.

חלופי גרסאות א' בת וגוי. ב' רחמן. ג' מוסיף א"ר יוסי ויפרו. ד' ליג מאד. ה' מלכין.

מאמר

המולם

ויאסוד יוסף מרכבתו

קלה) תא חזי מה וכו': בוא וראה, מה כתוב, וישב ישראל בארץ מצרים בארץ
 גושן וגו'. ויאחזו בה, פירושו אחוזת עולם. ויאחזו בה, כי להם ראוי לאחזו בה ולא למצרים,
 (דברי דף ר"א ע"ב)

כמו שבארוהו. ויפרו וירבו מאד, כי ודאי,
 שלא היה להם צער ונמצאו בתפנוקי מלכיס,
 כל עוד שהשכטים היו בחיים, ומשום זה ויפרו
 וירבו מאד. בילא"ו.